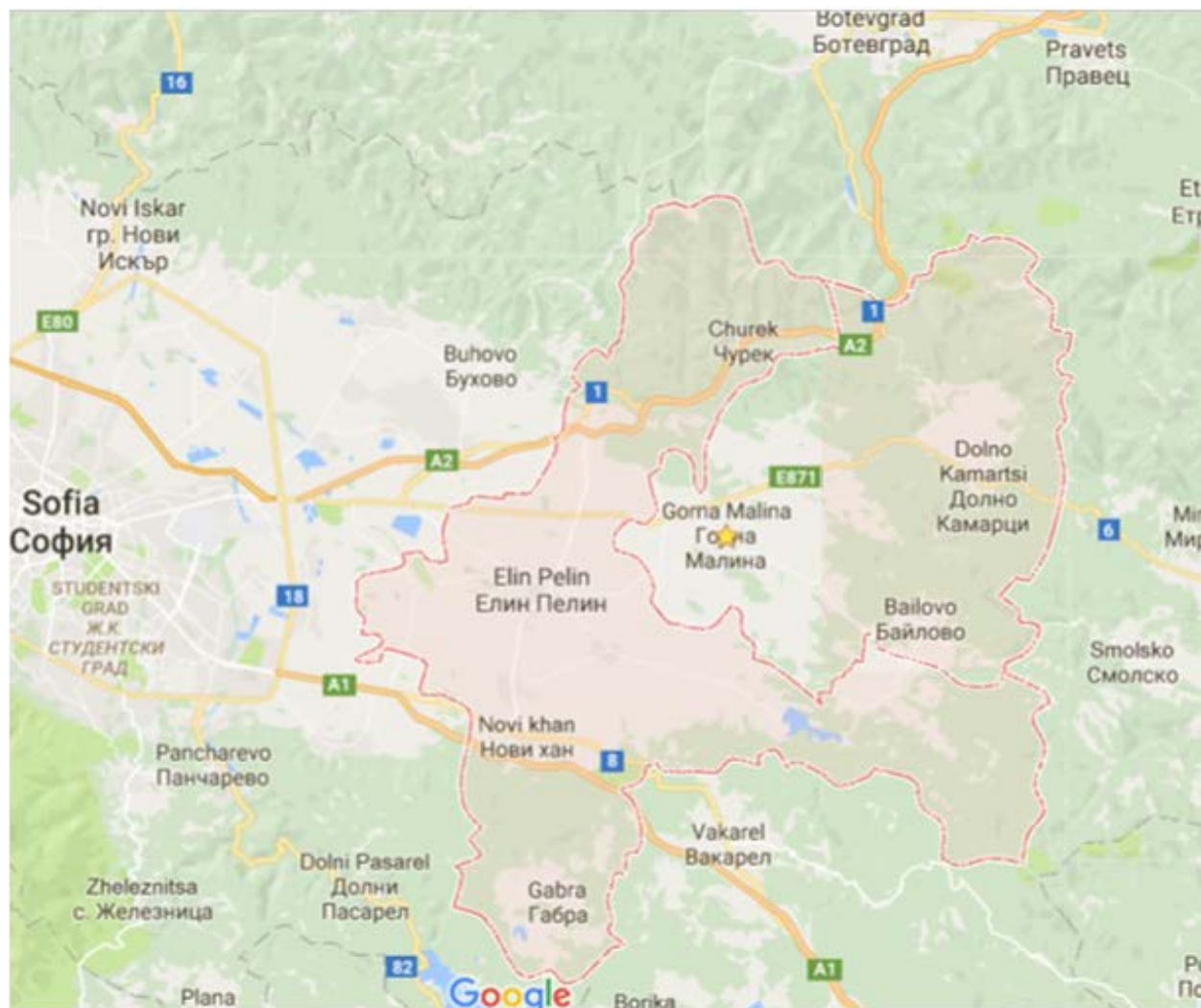

**РЕГИОНАЛНА ПРОГРАМА
ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОТПАДЪЦИТЕ НА РЕГИОН
ГОРНА МАЛИНА
2016 – 2020 Г.**

Януари 2017 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	ВЪВЕДЕНИЕ	7
I.1.	ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА	8
I.2.	ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА РЕГИОН ГОРНА МАЛИНА.....	14
I.3.	АДМИНИСТРАТИВНО ТЕРИТОРИАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РЕГИОН ГОРНА МАЛИНА	32
I.4.	ЕКОЛОГИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	33
II.	ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	37
II.1.	АНАЛИЗ НА ДЕЙСТВАЩИТЕ НОРМАТИВНИ И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРОГРАМАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	37
II.2.	АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	38
II.2.1.	ПРОИЗВОДСТВЕНИ НЕОПАСНИ ОТПАДЪЦИ	39
II.2.2.	БИТОВИ ОТПАДЪЦИ.....	40
II.2.3.	СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ	41
II.2.4.	ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ.....	41
II.2.5.	УТАЙКИ ОТ ПСОВ	42
II.2.6.	БОЛНИЧНИ ОТПАДЪЦИ/ОТПАДЪЦИ ОТ ХУМАННОТО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	42
II.3.	АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	42
II.4.	АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ В СФЕРАТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	44
II.5.	АНАЛИЗ НА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ.	45
II.6.	АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В РЕГИОНАЛНИТЕ СЪОРЪЖЕНИЯ, ФИНАНСИРАНЕ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕНИ ЗА УСЛУГИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В РСУО	45
II.7.	АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	48
II.8.	АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ	49
III.	SWOT АНАЛИЗ.....	49
IV.	ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ	52
IV.1.	СТРАТЕГИЧЕСКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ.....	52
IV.2.	АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ.....	53
V.	ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ	54
V.1.	ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ	55
V.1.1.	ВЪВЕДЕНИЕ И ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ.....	55
V.1.2.	ОПРЕДЕЛЕНИЕ И МЯСТО НА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ В ЙЕРАРХИЯТА НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	56
V.1.3.	ЦЕЛИ НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ.....	59

V.1.4. ОЦЕНКА И ОПИСАНИЕ НА МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ.....	59
V.1.5. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА.....	68
V.2. ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ НАЙ-МАЛКО ОТ ХАРТИЯ И КАРТОН, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СЪСЪДОВЕ.....	75
V.2.1. ВЪВЕДЕНИЕ И ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ.....	75
V.2.2. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА.....	78
V.2.3. АНАЛИЗ И ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ И НАСОКИ ЗА БЪДЕЩИ МЕРКИ.....	78
V.2.4. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА.....	80
V.3. ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА БИОРАЗГРАДИМИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ В Т.Ч. ЗА БИООТПАДЪЦИТЕ.....	84
V.3.1. ВЪВЕДЕНИЕ И ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ.....	84
V.3.2. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА.....	85
V.3.3. АНАЛИЗ И ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ И БЪДЕЩИ МЕРКИ.....	86
V.3.4. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА.....	87
V.4. ПОДПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА И ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ.....	90
V.4.1. ВЪВЕДЕНИЕ И ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ.....	90
V.4.2. ЦЕЛ НА ПОДПРОГРАМАТА.....	90
V.4.3. АНАЛИЗ И ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ.....	91
V.4.4. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА.....	92
V.5. ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ.....	95
V.5.1. ВЪВЕДЕНИЕ И ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ.....	95
V.5.2. ЦЕЛИ НА ПОДПРОГРАМАТА.....	95
V.5.3. АНАЛИЗ И ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ.....	95
ЕЛЕКТРИЧЕСКО И ЕЛЕКТРОННО ОБОРУДВАНЕ.....	95
НЕГОДНИ ЗА УПОТРЕБА БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ.....	96
МАСЛА И НЕФТОПРОДУКТИ.....	97
НЕГОДНИ ЗА УПОТРЕБА ГУМИ.....	98
ИЗЛЕЗЛИ ОТ УПОТРЕБА МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА.....	99
ЕДРОГАБАРИТНИ ОТПАДЪЦИ.....	99
V.5.4. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА.....	100
V.6. ПОДПРОГРАМА ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ, ЗАПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНТЕ ОТ РЕГИОН ГОРНА МАЛИНА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ.....	104
V.6.1. ВЪВЕДЕНИЕ И ОСНОВНО ПОЛОЖЕНИЕ.....	104
V.6.2. ЦЕЛИ НА ПОДПРОГРАМАТА.....	104
V.6.3. АНАЛИЗ И ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ.....	105
V.6.4. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА.....	106
V.7. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	109
V.7.1. ВЪВЕДЕНИЕ И ОСНОВНО ПОЛОЖЕНИЕ.....	109
V.7.2. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА.....	109

V.7.3.	АНАЛИЗ И ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ	109
V.7.4.	ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА	110
VI.	КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ.....	113
VII.	СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	114
VII.1.	НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	114
VII.2.	КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	115
VII.3.	ПРОЦЕДУРА ЗА АКТУАЛИЗАЦИЯ НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА...	117
VIII.	ПРИЛОЖЕНИЯ	118
VIII.1.	АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ....	118
VIII.1.1.	ПРИЛОЖЕНИЕ №1. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ.....	118
	АНАЛИЗ НА РЕГИОНА СЪГЛАСНО ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО.....	136
VIII.1.2.	ПРИЛОЖЕНИЕ № 2. АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	137
VIII.1.4.	ПРИЛОЖЕНИЕ № 4. АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ В СФЕРАТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ, С АКЦЕНТ ВЪРХУ КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ.....	160
VIII.1.5.	ПРИЛОЖЕНИЕ №5. АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ.....	165
VIII.1.6.	ПРИЛОЖЕНИЕ №6. АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ПЛАНИРАНЕ, ФИНАНСИРАНЕ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕНИ И ТАКСИ ЗА УСЛУГИТЕ	166
VIII.1.7.	ПРИЛОЖЕНИЕ №7. АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	170
VIII.1.8.	ПРИЛОЖЕНИЕ № 8. АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИ.....	171
VIII.2.	ПРОГНОЗИ	172
VIII.3.	ИНДИКАТОРИ.....	175
VIII.4.	ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА КОНСУЛТАЦИИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	177
VIII.5.	ПРОЦЕДУРА ЗА ОЦЕНКА ЗА СЪВМЕСТИМОСТ С ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА НА ЗБР	180

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ООН	Организация на обединените нации
ОбС	Общински съвет
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
НСИ	Национален статистически институт
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
БАН	Българска академия на науките
РЗИ	Регионална здравна инспекция
НПО	Неправителствена организация
ООп	Организация по оползотворяване
АД	Акционерно дружество
ДГС	Държавно горско стопанство
ДНП	Дирекция Национален парк
ОА	Общинска администрация
МСП	Малки и средни предприятия
ПЧП	Публично-частно партньорство
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
РДМС	Рамковата Директива за морска стратегия
НПДИК	Националният план за действие по изменение на климата 2013 - 2020 г.
ПУРН	Планове за управление на риска от наводнения
НСОС	Националната стратегия за околна среда
НПОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСПУОСР	Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване
БПДО	Шестата Програма за Действие на Общността за околна среда
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
НСОСПД	Национална стратегия за околна среда и план за действие

РКОНИК	Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение
СДНЕ	Схемата за доброволно намаление на емисии
РОУКАВ	Райони за оценка и управление качеството на атмосферния въздух
МШК	Скала на Медведев, Шпонхоер, Карник
КПКЗ	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяванията
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ПУП	Подробен устройствен план
ПИП	Прединвестиционно проучване
ОУП	Общ устройствен план
НДНТ	Най-добри налични техники
ХГС	Хидрогеоложка система
ЕО	Екологична оценка
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОПУО	Общинска програма за управление на отпадъците
УО	Управление на отпадъците
ПО	Предотвратяване на отпадъците
ОЖЦО	Най-добър цялостен резултат за околната среда и оценка на жизнения цикъл на отпадъците
ТБО	Такса битови отпадъци
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ИУЕЕО	Отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ЕГО	Едрогабаритни отпадъци
МПС	Моторни превозни средства
ЕЕО	Електрическо и електронно оборудване
БО	Битови отпадъци
ДБ	Държавен бюджет
ДВ	Държавен вестник
ДО	Допустимо отклонение
ДОП	Долен оценъчен праг
ЕП	Електрическо поле
SWOT	Силни и слаби страни, възможности и заплахи
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутна добавена стойност
ВЕИ	Възобновяем енергиен източник
УОЗ	Устойчивите органични замърсители

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият програмен документ представлява Регионална програма на Община Елин Пелин и Община Горна Малина. Разпоредбите на чл. 52, ал. 6 от ЗУО, предоставят възможност кметовете на две или повече общини в регионална система за управление на отпадъците, да разработят обща програма за управление на отпадъците, в случай че задълженията, отговорностите и мерките, засягащи отделните общини, са ясно разграничени в програмата. Изготвянето на настоящата програма е продиктувано най-вече от обединяване на усилията на двете общини, както за съвместно изпълнение целите на рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и намаляване на биоразградимите битови отпадъци, така и за изграждане и ползване на общи съоръжения и инсталации за третиране им. С регионалната програма, общините ще разпределят отговорностите за постигане на целите по управление на отпадъците и ще определят рамката за ефективно управление на общите съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци.

Обхватът и съдържанието на програмата са съобразени с изискванията на Методическите указания за разработване на регионални програми за управление на отпадъците за периода 2015-2020 г., утвърдени със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. на министъра на околната среда и водите. Програмата е насочена към практическото прилагане на мерки по управление на отпадъците на регионално ниво, както следва:

- предприемане на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;
- увеличаване на нивата на рециклиране и оползотворяване;
- подобряване на организацията по разделно събиране, транспортиране, съхранение и третиране;
- прилагане на екологосъобразни методи за обезвреждане;
- предотвратяване образуването на нови и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци на територията на общините;
- нормативно регулиране на управлението на отпадъците и практическо прилагане на изискванията в секторното законодателство;
- осигуряване на достатъчни и надеждни данни за процеса на управление на отпадъците;
- практическо прилагане на принципите „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“;
- създаване на предпоставки за увеличаване участието на обществеността в дейностите по управление на отпадъците;
- осигуряване на възможности за развитие на устойчиви системи за управление на специфични потоци отпадъци.

Във връзка с управление на отпадъците на регионален принцип и в съответствие с принципите на ЗУО е създадено Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Горна Малина. С Протокол № 1 от 28.09.2016 г. е проведено Общо събрание, имащо за цел създаване на Регионално сдружение за управление на отпадъците, включени в Регион Горна Малина, съгласно Национална програма за управление дейностите по отпадъци 2014 - 2020 г, наричано Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Горна Малина

В Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Горна Малина, участват като членове Община Горна Малина и Община Елин Пелин, където община Горна Малина е определена за водеща община в сдружението, а кметът на общината за председател на сдружението. Населението на всяка от общините, които участват в регионалното сдружение, както и процентното съотношение на всяка от общините спрямо общия брой на населението на Регион Горна Малина за 2015г., е представено на таблица №1.

Таблица №1 Разпределение на населението в Регион Горна Малина

ОБЩИНА	НАСЕЛЕНИЕ	%
Горна Малина	6 832 жители	23,51%
Елин Пелин	22 231 жители	76,49%
Общо за Регион Горна Малина	29 063 жители	100,00%

Територията на Регион Горна Малина се разпростира на 728,31 км², което представлява сбора на териториите на Общините Елин Пелин – 433,05 км² и Горна Малина - 295,26 км². Сегашното състояние на управлението на отпадъците в общините е анализирано във връзка с нововъведените нормативни разпоредби, както и с цел идентифициране на текущите проблеми. Въз основа на това са набелязани необходимите мерки за постигане на изискванията на секторното законодателство и подобряване на управлението на отпадъците в общините от региона. С изпълнение на заложените мерки се очаква да се създаде интегрирана рамка за намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване на ефективността и ефикасността на използваните ресурсите, практическо прилагане на принципа „Замърсителят плаща“ и стимулиране на инвестициите в сектор управление на отпадъците.

Формулираните цели са съобразени с дългосрочните мерки на Националния план за управление на отпадъците за периода 2014 - 2020 г., както и с действащото секторно законодателство.

1.1. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата е разработена съгласно Национален план за управление дейностите по отпадъци (НПУДО) 2014 – 2020 г., като в нея са залегнали следните принципи:

ПРИНЦИПЪТ НА ПРЕДПАЗНИТЕ МЕРКИ

Този принцип представлява инструмент за управление на риска, който може да се прилага, когато съществува научна несигурност във връзка с предполагаем риск за човешкото здраве или околната среда, произтичащ от определено действие или политика. Например, за да се избегне увреждане на човешкото здраве или околната среда в случай на съмнения във връзка с потенциално опасното въздействие на даден продукт, могат да бъдат дадени инструкции за прекратяване на разпространението на въпросния продукт или за изтеглянето му от пазара, ако продължава да съществува несигурност след изготвянето на обективна научна оценка. Този вид мерки трябва да бъдат недискриминационни и пропорционални и трябва да се преразглеждат при получаване на допълнителна научна информация.

ПРИНЦИПЪТ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

Основата за разработване на Принципа за устойчиво развитие е Шестата Програма за

Действие на Общността за околна среда. Устойчиво развитие означава, че нуждите на настоящето поколение трябва да се задоволяват, без компромиси, с възможност на бъдещите поколения да задоволят своите собствени потребности. Това е основна, всеобхващаща цел на Европейската Общност, която е част и от Договора за създаване на ЕС, покриваща всички политики и дейности на Общността.

Устойчивото управление на отпадъците означава свеждане на употребата на естествени ресурси до минимум, увеличаване на дейностите по предотвратяване образуването, обезвреждането и рециклирането на отпадъците и осъществяване на третирането и депонирането на отпадъците с минимално въздействие върху околната среда, което да запазва доколкото е възможно повече ресурсите и да съхранява околната среда за бъдещите поколения.

ПРИНЦИПЪТ НА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕТО

Принципът на предотвратяването е въведен на конференцията на Обединените Нации по околна среда и Развитие през 1992 г. в Рио де Жанейро. Декларацията от Рио за Околна среда и Развитие определя принципа, както следва: „Където съществува заплаха от сериозни необратими щети, липсата на пълно научно обяснение не трябва да се използва като причина за отлагане на ценово-ефективните мерки за защита на околната среда от деградацията ѝ”. Тези превантивни мерки ще бъдат взети под внимание за защита на околната среда от въздействието на отпадъците, което означава, че трябва да бъдат използвани такива мерки, които в най-малка степен увреждат околната среда. Това също включва и намаляване на генерирането на парникови газове.

ПРИНЦИПЪТ ЗА ПРЕДИМСТВО НА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕТО НА ЗАМЪРСЯВАНЕ ПРЕД ПОСЛЕДВАЩО ОТСТРАНЯВАНЕ НА ВРЕДИТЕ, ПРИЧИНЕНИ ОТ НЕГО

Така нареченият принцип на превантивността, съгласно който задължените лица следва да насочат усилията си и да предприемат действия, насочени към предотвратяване на възможните замърсявания пред последващото отстраняване на вече причинените вреди. При установяване на причинени вреди се прилага принципа *Замърсителя плаща*. Всички необходими разходи по превенцията и отстраняване на причинените вреди трябва да бъдат поети от отговорните лица.

ЙЕРАРХИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Йерархията на управлението на отпадъците е определена в рамковата директива за отпадъци, транспонирана в националното законодателство със ЗООС, ЗУО и подзаконовата нормативна рамка. Управлението на отпадъците следва да се извършва чрез предприемане на мерки за насърчаване на вариантите, които да обезпечават най-благоприятните решения и мерки за управление на отпадъците, като се следва следната последователност: предотвратяване образуването на отпадъци; подготовка за повторна употреба; рециклиране; друго оползотворяване (например за получаване на енергия); обезвреждане.

ПРИНЦИПЪТ ЗА УЧАСТИЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА

Принципът представлява въвличане на обществеността при вземането на управленски решения и изпълнението на решенията. Участието на обществеността се определя като даване възможност на населението да въздейства върху резултатите от плановете и целия процес по опазване на околната среда, което се явява инструмент за подобряване

вземането на решения, за създаване информираност по екологични въпроси и за повишаване възприемането и сътрудничеството за конкретния план/действие/мярка. Участието на обществеността се препоръчва при всеки етап от процеса на управление и опазване на околната среда.

ПРИНЦИПЪТ ЗА ИНФОРМИРАНОСТ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Както в световен мащаб, така и в Република България вниманието към екологичните проблеми нараства с всяка изминала година. Наблюдава се тенденция правителствата да преразглеждат политиките си относно мерките за опазване на околната среда и ограничаване вредните влияния върху нея. Принципът се основава на необходимостта от информираност на населението за проблемите на околната среда, с цел природо-съобразен и еколого-ориентиран начин на живот.

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда, като всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

ПРИНЦИПЪТ ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА

Принципът Замърсителят плаща означава, че лицето, което замърсява трябва да плати разходите за отстраняване на замърсяването. В сектора на управление на отпадъците това означава, че генераторът на отпадъци трябва да поеме пълната стойност за третирането и окончателното обезвреждане на образуваните от него отпадъци.

ПРИНЦИПЪТ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ЗАМЪРСЕНИТЕ И УВРЕДЕНИТЕ РАЙОНИ

Съгласно този принцип отговорните лица следва да предприемат действия, насочени към подобряване на увредени и замърсени райони, чрез отстраняване на констатираните замърсявания и възстановяване на първоначалната среда.

ПРИНЦИПЪТ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА ПОЛИТИКАТА ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В СЕКТОРНИТЕ И РЕГИОНАЛНИТЕ ПОЛИТИКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОТНОШЕНИЯ

Създаването на благоприятни условия и окуражаването на граждани и предприятия да интегрират екологичните и социални съображения във всичките им дейности ще доведе до възможности за прилагане на политики за устойчиво развитие, които ще създадат печеливши обстоятелства, благоприятни за икономиката, заетостта и околната среда. Необходима е интегриране на стратегия за устойчиво развитие на в политиките за секторите, причиняващи най-големи вреди в околната среда.

ПРИНЦИПЪТ ЗА ДОСТЪП ДО ПРАВОСЪДИЕ ПО ВЪПРОСИ, ОТНАСЯЩИ СЕ ДО ОКОЛНАТА СРЕДА

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да й бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

НАЦИОНАЛЕН ПРИНЦИП НА САМОСТОЯТЕЛНОСТТА

Страните членки на ЕС трябва да предприемат подходящи мерки в сътрудничество с другите страни членки на ЕС, където е необходимо или препоръчително, за да се установи интегрирана и подходяща мрежа за инсталациите за депониране, вземайки под внимание най-добрата налична технология, без излишни разходи. Мрежата трябва да позволява на Общността като цяло, да бъде отговорна за депонирането на отпадъците,

индивидуално да подпомага страните членки, взимайки под внимание географските условия или нуждите от конкретни инсталации за определени видове отпадъци, т.е. всяка страна членка на ЕС трябва да въведе необходимите капацитети за третиране на отпадъците, за да осигури третиране на собствените си отпадъци.

ПРИНЦИПЪТ НА БЛИЗОСТ

Инсталациите за третиране трябва да са разположени възможно най-близо до източника на отпадъците, отчитайки аспектите свързани с околната среда, здравето на населението и технологиите, което също включва и финансови разчети. Общите представи са, че генерирането на отпадъци също трябва да се вземе под внимание при определяне на местата за депонирането им, както и тяхната близост.

НАЙ-ДОБРИ НАЛИЧНИ ТЕХНИКИ

Принципът се позовава на изискванията на Директивата на Европейския Съвет 96/61/ЕС и Закона за опазване на околната среда. Съгласно изискванията на тези документи, когато се проектира нова инсталация, трябва да се прилагат най-добрите налични техники (НДНТ) за защита на околната среда. НДНТ трябва да *„вземат под внимание техническите характеристики на избраната инсталация, географското разположение и местните условия на околната среда и трябва да бъде осигурено малко разстояние или намаляване на трансграничното замърсяване и осигуряване на високо ниво на защита на околната среда, като цяло”*. НДНТ са резултат от систематичен и консултативен процес за вземане на решения във фазата на планиране и кандидатстване за разрешение, като се акцентира върху защитата на околната среда. НДНТ установява пакет от цели, при които избора или комбинацията от няколко, осигуряват най-малка вреда върху околната среда като цяло и имат приемливи стойности за краткосрочни, средносрочни и дългосрочни цели.

ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ

Разглеждайки жизнения цикъл на един продукт от неговото производство до края на полезния му живот се вижда, че производителят на продукта, чрез възприетите решения за дизайна и състав на съответното изделие има доминираща роля, която до голяма степен определя потенциала за образуване на отпадъците и характеристиките на последващото им третиране. В тази връзка е необходимо, производителите на продукти да поемат отговорност за: предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти; проектиране и разработване на продукти, които подлежат на рециклиране и не съдържат материали, представляващи риск за околната среда; развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара стоки. Всичко това следва да се извърши при съблюдаване условията за сигурност на произведените продукти и икономическите възможности и ефективност.

Принципът отговорност на производителя е обвързан със задължения на производителите или лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, да постигат определени количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване.

ИНТЕГРИРАНО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Интегрираното управление на отпадъците изисква вземане на решения и прилагане на ясно определени количествени цели в рамките на една система, състояща се от закони,

технически, организационни и икономически мерки, идентифицирани източници на ресурси и определени отговорности за всички участници, изпълняващи тези цели. Интегрираното управление съчетава всички останали принципи на политиката по управление на отпадъци, като гарантира взаимодействие и оптимално съчетаване на различните методи и подходи, целящи достигане на икономическо и еколого-ефективно управление на отпадъците.

ОПАЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ

Основен принцип, на основата на който са разработени няколко от наложените по-горе принципи. Принципът придобива голяма значимост с нарастване на важността на проблема с климатичните промени, а също и увеличаването на стойността на ресурсите. Шестата програма за действие за околната среда също определя виждането за съвместяването на ресурсите, продуктите и политиките за отпадъци.

НАЙ-ДОБЪР ЦЯЛОСТЕН РЕЗУЛТАТ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА И ОЦЕНКА НА ЖИЗНЕНИЯ ЦИКЪЛ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Основната цел за бъдещото управление на отпадъците е постигане на най-добър цялостен резултат за околната среда. Постигането на тази цел изисква продължителни проучвания и събиране на данни, които не съществуват понастоящем. Принципът за йерархия при управлението на отпадъците се използва като водещ принцип при взимането на решения в сектора. Известно е, че силно замърсените отпадъци не биха могли да се рециклират или биха могли да се рециклират, но само след отделяне на голямо количество ресурси, които не биха могли да оправдаят ползите за околната среда.

Съобразявайки се с действащото секторно законодателство, заложените цели и задачи в Националния план за управление на отпадъците за периода 2014 - 2020 г. и европейските и национални тенденции в областта, настоящата програма включва:

- Предотвратяване и минимизиране образуването на отпадъци;
- Намаляване степента на опасност на образуваните отпадъци;
- Налагане използването на зелени обществени поръчки;
- Прилагане на маркетингови и пазарно ориентирани инструменти за насърчаване предотвратяването на отпадъците чрез въвеждане на добри практики;
- Изграждане на центрове за ремонт и продажба на подходящи за повторна употреба уреди, мебели и други продукти и насърчаване на повторната употреба;
- Увеличаване на дела на оползотворяваните и рециклирани отпадъци;
- Инициране на мерки за сключване на договор с ООп;
- Развитие на системата за събиране и третиране на зелени отпадъци;
- Стартиране на система за разделно събиране на зелени и други подходящи за компостиране биоотпадъци от заведения за обществено хранене, хотели, ресторанти, магазини за хранителни стоки и др.;
- Изграждане на инсталация за компостиране на зелени отпадъци;
- Изграждане на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци;
- Подпомагане възникването и развитието на пазари за продукти, произведени от рециклируеми материали;
- Възможност за изграждане на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. рециклируеми отпадъци,

едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци, текстил и други, финансирани от общината;

- Осигуряване на събирането и рециклирането на рециклируеми отпадъци от бита (хартия, пластмаса, стъкло, метал), за които принципът *„Отговорност на производителя“* не се прилага;
- Осигуряване прилагането на изискванията за селективно разрушаване на сгради, отделяне на различните по вид строителни отпадъци при източника на образуването им (строителния обект) чрез процедурите в които се изисква одобряване от общинската администрация-инвестиционни проекти, окончателни доклади по чл. 168, ал. 6 от Закона за устройство на територията, планове за управление на строителни отпадъци;
- Изграждане на система за разделно събиране на опасните отпадъци от домакинствата;
- Оптимизиране на системата за събиране на битови отпадъци след въвеждането на системи за разделно събиране на биоотпадъци, рециклируеми отпадъци, които ще отклонят значително количество от общия отпадъчен поток;
- Повишаване на качеството и увеличаване на ефективността на услугите по събиране на отпадъци и включването на нови услуги във връзка с нововъведените задължения на кметовете на общини;
- Прилагане на мерки за разделно събиране и предварително третиране и осигуряване на необходимия финансов принос за постигане на регионалните цели по чл. 31 от ЗУО;
- Прилагане на мерки за разделно събиране на рециклируеми отпадъци и биоотпадъци и третиране на битовите отпадъци;
- Въвеждане на информационна система за получаване и обработка на данни от лица, извършващи събиране на рециклируеми отпадъци на търговска основа (пунктове и от големи генератори), организации по оползотворяване и лица извършващи дейности с отпадъци, с които общината има договори с цел мониторинг на изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци;
- Въвеждане на нормативни изисквания в общинските наредби с цел осигуряване прилагането на схемите за събиране на биоразградими отпадъци и рециклируеми отпадъци, за които не се прилага принципа отговорност на производителя;
- Осигуряване изпълнението на изискванията на националното законодателство за управление на отпадъците;
- Изменения в нормативната уредба на общините във връзка с изискванията на Закона за местните данъци и такси (чл. 67, ал. 2) за определяне размерът на такса битови отпадъци;
- Определяне на необходимостта от финансиране чрез Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС 2014 - 2020 г.) и други форми на финансиране извън бюджета на общината за практическо реализиране на приоритетните мерки за управление на отпадъците;
- Привличане на средства за инвестиции в инфраструктура за управление на отпадъците;
- Разширяване прилагането на публично-частното партньорство и привличане на

частни инвестиции;

- Повишаване капацитета на звеното за контрол за прилагане на новите нормативни изисквания;
- Подобряване на контрола срещу изоставянето, нерегламентираното изхвърляне и изгаряне или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъци;
- Предприемане на мерки за осведомяване, повишаване на общественото съзнание и мотивиране на населението за разделно събиране на отпадъци и увеличаване дела на повторна употреба.

1.2. ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА РЕГИОН ГОРНА МАЛИНА

Общините Горна Малина и Елин Пелин са разположени в Западна България и представляват основни съставни общини в Софийска област. Общата площ, която заемат двете общини е 728,31 км² (Община Горна Малина – 295,26 км² и Община Елин Пелин – 433,049 км²).

ОБЩИНА ЕЛИН ПЕЛИН

Община Елин Пелин е разположена в западната част на Софийското поле на 24 км от столицата, на площ от 433,049 км². Общината се състои от 19 бр. населени места (Елин Пелин, Богданлия, Габра, Голема Раковица, Григорово, Доганово, Елешница, гара Елин Пелин, Караполци, Крушовица, Лесново, Мусачево, Нови хан, Огняново, Петково, Потоп, Равно поле, Столник, Чурек).

Източник: World Wide Web

Релефът е високо равнинен, полупланински и планински. Много добре е развито котловинното дъно, което е разположено между 539 м. и 600 м. надморско равнище. Общата граница със Софийска голяма община е над 40

Общината се намира в централната част на Софийска област. По площ е 5^{та} по големина сред 22-те общини на областта, което съставлява 6,38% от територията на областта. На север граничи с Община Ботевград, на изток с Община Горна Малина и Община Мирково, на юг с Община Ихтиман и на запад със Столична община, Област София. През територията на общината преминават три участъка от Железопътната мрежа на България с обща дължина 27,8 km. В южната част – участък от трасето на жп линията Калотина – София – Пловдив – Свиленград; в централната част – участък от трасето на жп линията София – Карлово – Бургас; в най-южната част – последният участък от трасето на жп линията Вакарел – Габра (гара Чукурово).

През общината преминават изцяло или частично 7 пътя от Републиканската пътна мрежа на България с обща дължина 86,9 km: автомагистрала Тракия, автомагистрала Хемус, Републикански път I-1, Републикански път I-6, Републикански път I-8, Републикански път III-105, Републикански път III-6002.

РЕЛЕФ

Релефът на общината е равнинен, ниско и средно планински, като територията ѝ попада в пределите на Западна Стара планина, Задбалканските котловини и Ихтиманска Средна гора. Централните райони на община Елин Пелин се заемат от източната част на Софийската котловина (Софийското поле) с надморска височина от 550 до 650 м. В нея, на границата със Столична община, северозападно от село Равно поле, в коритото на река Лесновска се намира най-ниската точка на общината – 530 м. н. в.

В северния район на общината се простират югоизточните части на планината Мургаш (съставна планина на Западна Стара планина). В крайния север на общината, където се събират границите ѝ със Столична община и община Ботевград се издига най-високият връх на планината и общината – Мургаш 1 687 m.

В южните части на община Елин Пелин се простират северните разклонения на Ихтиманска Средна гора, като в нейните предели попадат участъци от три планини, които са съставни части на Ихтиманска Средна гора. На юг от Софийското поле в пределите на общината попадат източните части на Лозенска планина. На границата със Столична община, северозападно от село Габра се издига връх Попов дял 1190,2 м. Югоизточно от Софийското поле се простират най-северните части на Вакарелска планина. Най-високата ѝ точка на територията на общината е връх Червени брегове 1105,6 м, който се намира североизточно от село Габра. Между двете планини Лозенска на запад и север и Вакарелска на изток и юг е разположена малката Габренска котловина. Тя има форма на равностранен триъгълник с размери 2,5/2,5/2,5 км. с площ около 8,5 км², средна надморска височина 870 м и е наклонена на север. Котловинното ѝ дъно е запълнено с мощни миоценови езерни утайки с находища на каменни въглища, а оградните ѝ склонове са изградени от гнайси, диабази, конгломерати, пясъчници и филити. В крайната югоизточна част на Община Елин Пелин се простират северните разклонения на планинския рид Белица, който също е част от Ихтиманска Средна гора. Неговата най-висока точка връх Голямата Икуна 1 220,9 м се издига в крайната югоизточна точка на общината, на границите с общините Мирково и Ихтиман.

ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ

Почвообразуващите процеси са се развили предимно върху карбонатни скали от средния триас. Тази геоложка формация покрива по-голяма част от площта на общината. На територията ѝ са установени лигнитни въглища в Чукуровския басейн; железни руди, медно-пиритни проявления и манганови минерализации в района на Голема Раковица; огнеупорни и керамични глинени в района на Нови хан, гара Побит камък, Габра; уранови залежи в района на Габра; кварцов пясък в района на гара Побит камък. Най-добре са проучени въглищното и урановото находище до Габра, които се експлоатират от „Мина Чукурово“ ЕАД и „Редки метали“. Разработена е кариера за кварцов пясък в района на гара Побит камък от „Ватия“ ЕООД.

КЛИМАТ

Според климатичното райониране на България, Община Елин Пелин попада в южнобългарската умереноконтинентална област. Разпределението на валежите подчертава типичния умереноконтинентален характер със зимен минимум и вторичен минимум в края на лятото, а максимумът е в началото на лятото. Най-ниски са количествата на валежите в равнината 547 мм/м², а най-високи – в планинските части 832 мм/м². Валежите от сняг са в периода ноември-април. Средно месечната и годишната температура на въздуха са представени на следващата таблица.

Таблица №2. Средна месечна и годишна температура на въздуха

Месеци												Средно годишно
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
-1,8 ⁰ C	-0,3 ⁰ C	4,6 ⁰ C	10,3 ⁰ C	14,4 ⁰ C	18 ⁰ C	20,9 ⁰ C	19,7 ⁰ C	16,1 ⁰ C	10,5 ⁰ C	5,1 ⁰ C	0 ⁰ C	9,8 ⁰ C

Източник: Община Елин Пелин

Данните от таблицата показват, че средната годишна температура е сравнително ниска и че най-студените месеци през годината са януари и февруари - в някои случаи температурата пада до -20⁰C. Не са изключени и резки понижения на температурите през пролетта и есента. Като най-топли се очертават месеците юли и август. Типичен пролетен месец е април, а типичен есенен - октомври.

В района на община Елин Пелин съществува опасност от късни пролетни и ранни есенни слани - през втората половина на месец май и през първата десетдневка на месец септември. Основна причина за това е котловинния характер на релефа.

Разпределението на валежите през годината по месеци и сезони е неравномерно, характерно за ясно изразеният континентален климат. Количеството на валежите е най-голямо през юни, а най-малко - през февруари и септември. Разликата между летния максимум и зимния минимум е повече от два пъти. Средната годишна сума на валежите е под средната за страната. Валежите от сняг са в периода ноември - април.

Средно месечната и годишна суми на валежите в мм. за общината са представени на следващата таблица.

Таблица №3. Средна месечна и годишна сума на валежите в мм.

Месеци												Средно годишно
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
33	30	39	56	83	85	67	54	48	57	49	39	640

Източник: Община Елин Пелин

ВОДИ

Основна водна артерия на Община Елин Пелин е Лесновска река (Стари Искър, 65,2 км, десен приток на Искър), която протича през нея с горното и средното си течение. Макоцевска река протича през общината с последните си 3 км и се влива в Лесновска река южно от село Петково.

Най-големият приток на Лесновска река е река Елешница (Матица, 30 км), която протича през общината с цялото си течение. Тя води началото си от седловината Витиня, на 990 м. н. в. под името Чурешка река е тече в западна посока в дълбока залесена долина.

На територията на общината са изградени язовир „Огняново“ с обем 40 млн. м³ и микроязовир „Тараторското“ над село Габра с обем около 5 млн. м³. Общината има три геотермални извора. Със статут от държавно значение е изворът в село Равно поле, където минералният състав на водата и дебитът позволяват развитието на балнеоложки център. Другите два извора са в село Елешница – „Топлика“, и в град Елин Пелин, където сондажът е замразен. Равнинната част се характеризира с високи подпочвени води.

ПОЧВИ

Община Елин Пелин се отличава с изключително пъстра почвена покривка. Най-високите части от територията ѝ са покрити с кафяви горски почви, а по-надолу са разположени канелени горски почви или рендзини, основно в района на с. Голема Раковица. Равнинните терени са заети с богат набор от ливадни почви, на места заблатени в различна степен.

БИОРАЗНООБРАЗИЕ

Според геоботаническото райониране на страната (Бондев и др, 1982) теренът се попада в Илирийската провинция, окръг Софийски. В миналото територията е била заета от мезофитни горски екосистеми с доминиране на дръжкоцветен дъб, полски ясен (*Fraxinus oxicarpa*), полски бряст (*Ulmus minor*), летен дъб (*Quercus robur*) и др. дървесни видове. Понастоящем земите са селскостопански с естествена мезофитна тревна растителност.

Съвременната растителност в селскостопанските земи включва агрофитоценози и производни вторични съобщества, формирани в процеса на протичащите вторични сукцесии. Покрай обработваемите земи е формирана вторична растителност, в която доминират ливадната власатка (*Festuca pratensis*), пасешна глушица (*Lolium perenne*), бяла полевица (*Agrostis stolonifera*), ливадна ливадинка (*Poa pratensis*) и др.

На изоставени обработваеми земи са формирани рудерални ефемерни групировки, в които доминират едногодишни растения. В отделни микрогрупировки се срещат полска детелина (*Trifolium campestre*), обикновена паламида (*Cirsium arvense*), ветрогон (*Eringium campestre*), обикновена метличина (*Centaurea cyanus*) и др.

Плевелните съобщества в агрофитоценозите се отнасят към асоциациите: *Chondrilla juncea*-*Sorghum helapensis*; *Echinochloa crus-galli*-*Galinsoga parviflora*; *Salvia vetchica*-*Lactuca Rumex acetosella*.

Тревната растителност е представена предимно от съобщества на: ливадинка (*Poa pratensis*) и див ечемик (*Hordeum hystrix*). Участват и видовете равнец (*Achillea millefolium*), обикновен пчелинок (*Matricaria vulgaris*), аспрут (*Carthamus*), жълтеникав онопордиум (*Onopordium acanthifolium*), синя жлъчка (*Cichorium intybus*), кълбестосъцветен

лапад (*Rumex conglomerates*), *Lolium perenne*, *Arrhenateum avenaceum*, *Taraxacum officinale*, *Artemisia vulgaris*, *Cardaria draba* и др.

В близост до терена на площадките, около реките се среща влаголюбива високостъблена растителност – единично разположени бяла върба (*Salix alba*), трошлива върба (*Salix fragilis*), черна топола (*Populus nigra*), *Rosa canina*, някои плодни дървета. Видовете са на видима възраст над 35 години, със изпочупени и изсъхнали клони.

Не е установено наличие на редки и застрашени от изчезване растителни видове.

От животински свят се срещат представители на: земноводни (*Amphibia*) - зелена крастава жаба (*Bufo viridis* Laur.), обикновена водна жаба (*Rana ridibunda* Palas); влечуги (*Reptilia*) - зелен гущер (*Lacerta viridis* Laur.), обикновена водна змия (*Natrix natrix*); птици (*Aves*) - Статусът и видовият състав на орнитофауната в района е определен от Дончев и Стоянов, 1984 г. (132 вида птици от 14 разряда – 18,84% постоянни, 30,30% прелетни, 31,82% преминаващи и 18,14% зимуващи). Караиванов, 1987, отбелязва 46 вида птици - в горския биотоп 28 вида птици. Теренът отстои в страни от магистрален *Via Aristotelis* път на прелетните птици *Via Aristotelis*, преминаващ по течението на р. Искър. Това е прелетния път на водоплаващите (*Anseres*) и блатни (*Limicolae*) птици, (Атлас на НРБ, 1973).

Масови синантропни видове са домашното врабче (*Passer domesticus*), полското врабче (*P. montanus*), домашният гълъб (*Columba livia*), гугутката (*Streptopelia decaocto*), селска лястовица (*Hirundo rustica*), градска лястовица (*Delihon urbica*), сива врана (*Corvus cornix*), кос (*Turdus merula*), градинска дърволазка (*Certhia brachydactyla*), сврака (*Pica pica*) и др. Макар и рядко могат да се видят малък ястреб (*Accipiter nisus*), обикновен скорец (*Sturnus vulgaris*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*) и др.; бозайници (*Mammalia*), домашна мишка (*Mus musculus*), сив плъх (*Rattus norvegicus*). Срещат се и обикновено безстопанствени кучета и котки. Някои от видовете могат да се видят само по време на есенно-зимната миграция.

- Ихтиофауна - Според Карапеткова и Живков (2000) в състава на ихтиофауната могат да се срещнат: малък речен кефал, скобар (бойник), обикновена кротушка, виюн (змиорче), обикновен щипок, речен костур.

В Червена книга на България са дадени следните видове характерни за района на гр. Елин Пелин: Малък ястреб (*Accipiter nisus*), сем. Ястребови (*Accipitridae*) - застрашен вид с намаляваща численост; Малък орел (*Hieraetus pennatus*), сем. Ястребови (*Accipitridae*) – застрашен вид; Белошипа ветрушка (*Falco naumanni*), сем. Соколови (*Falcidae*) - застрашен вид; Малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*) сем. Дъждосвирици (*Charadriidae*) – застрашен вид; Лещарка, Ресарка, разред Кокошеви – застрашен вид; Розов скорец, сем. Скорци, разред Пойни – рядък вид.

В Приложение №2 на Закона за биологичното разнообразие, към чл. 6, ал. 1, т. 2 попадат следните видове: ! Бял щъркел (*Ciconia ciconia*); ! Малък орел (*Hieraetus pennatus*); ! Белошипа ветрушка (*Falco naumanni*). * Малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*)

Знакът "!" пред името на даден вид означава, че видът е включен в приложението към Резолюция №6 (1998) на постоянния комитет на Бернската конвенция;

Знакът "*" пред името на даден вид означава, че видът изисква приоритетно съхранение на неговото местообитание.

В Приложение №3 на ЗБР, към чл.37 са включени следните видове: Бял щъркел (*Ciconia ciconia*); Малък ястреб (*Accipiter nisus*) - (I); Белошипа ветрушка (*Falco naumanni*) - (I);

Черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*) – (I); Малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*); Селска лястовица (*Hirundo rustica*); Градска лястовица (*Delihon urbica*); Градинска дърволазка (*Certhia brachydactyla*); Полското врабче (*Passer montanus*); Зелена крастава жаба (*Bufo viridis*).

Знакът "I" означава, че за вида се отнасят разпоредбите на чл. 70

В Приложение №4 на ЗБР към чл.41, ал.1 са включени следните видове: Гугутката (*Streptopelia decaocto*), Обикновен скорец (*Sturnus vulgaris*), Сива врана (*Corvus cornix*), Сврака (*Pica pica*), Водна жаба (*Rana ridibunda*).

В Приложение №6 на ЗБР към чл.47, ал.2 е включен видът: Домашният гълъб (*Columba livia*).

ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ

Под режим на защита на територията на общината има следните категории защитени територии:

- Съгласно Регистър на защитени територии и защитени зони в България със Заповед №3718 от 28.08.1975 г., бр. 79/1975 на Държавен вестник е обявено за историческо място ЕЛЕШНИШКИ МАНАСТИР, където са се развивали исторически събития от историята на България.
- Със Заповед № РД-1053 от 18.08.2003 г., бр. 86/2003 на Държавен вестник е направена прекатегоризация на историческо място „Еленишки манастир“, землище на с. Елешница, Община Елин Пелин в защитена местност със същото наименование. Целта на обявяване е опазване на територия с характерен ландшафт, който е резултат на хармонично съжителство на човека и природата.
- За защитена зона по директива за птиците със Заповед №РД-573 от 08.09.2008 г., бр. 84/2008 на Държавен вестник 2-1-2004-573-2008 е обявена ДОЛНИ БОГРОВ-КАЗИЧЕНЕ, с обща площ 2 251,19 хектара, като част от нея е населено място с. Равно поле, община Елин Пелин.

За защитени зони по директива за местообитанията са обявени:

- ЕТРОПОЛЕ – БАЙЛОВО с Решение №611 от 16.10.2007 г., бр. 85/2007 на Държавен вестник 2-2-1043-611-2007, обща площ 27 448,25 хектара, като част от нея е с. Голема Раковица, с. Огняново, Община Елин Пелин.
- СРЕДНА ГОРА, с Решение №611 от 16.10.2007 г., бр. 85/2007 на Държавен вестник 2-2-1389-611-2007, обща площ 110 373,64 хектара, като част от нея е населено място с. Голема Раковица, Община Елин Пелин.

ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА

С оглед на своята близост до столицата Община Елин Пелин е специализирана в развитие на тежка и лека промишленост, както и услуги, намиращи естествен пазар за тази продукция. Структуроопределящи отрасли за развитието на общината са химическата, строителната и хранително-вкусовата промишленост. В тези отрасли освен солидната база от предишни години се правят и нови инвестиции, разкриват се и се разработват нови предприятия с изцяло частна структура на капитала.

Водещ представител на територията на общината в производството на строителни материали е „Баумит“ ЕООД. Дружеството е наложено име на пазара за бои, изолационни покрития и специални покрития във всички области на строителството.

Други представители на строителната промишленост са „ДЕНЕЛ” – завод за сухи строителни смеси и „Тотал Бетон” – бетонов възел, разположен в гр. Елин Пелин.

Открит е и нов италиански завод в индустриален комплекс „Верила” до с. Равно поле – „EURO PREFABRICATE BULGARIA” АД, който се занимава с производството на железобетонни напрегнати колони.

Асфалтна база „Нови хан” е звено към Управление „Пътища и съоръжения”, която е основен доставчик на горещ и студен асфалт за АМ „Тракия” и източните софийски общини - общините Елин Пелин, Ихтиман, Костенец.

Общината има своето запазено място с порцеланово и керамично-огнеупорната си промишленост. „Изида” АД е едно от най-старите, но и най-известна с производството си на фаянсови и теракотни плочки, кухненски порцелан и санитарен фаянс, дружбаства в страната.

„Шамот” АД - гара Елин Пелин е основния и единствен производител на огнеупорни материали за металургичните заводи в страната. В дружеството е създадено и паралелно производство с италианско участие на облицовъчни кухненски плочки.

Хранително-вкусовата промишленост има най-ярките си представители в лицето на „Чипита” АД, Малцова фабрика, „Млекозавод - Асик груп”, „Даним”, „Кенар” и др.

Въгледобивната промишленост е представена от „Мина Чукурово” ЕАД с. Габра, която заема важно място в енергийния баланс на страната.

Мебелната промишленост е представена от Италиано-българската фабрика „МИМ - БЪЛГАРИЯ”. С развитието на производството и налагането на пазара е изградена и втора такава със 100% българско участие. И двете фабрики работят с шведския мебелен гигант „Икеа”.

Текстилната промишленост е най-новата в общината. В гр. Елин Пелин е построен завод за багрене и печат на платове на италианския концерн „Миролио” представен от „Джорджежи - България” ЕООД, чието изграждане и оборудването му са признати за чуждестранна инвестиция № 1 за 1999 г. от правителството на Р. България. Над 95% от продукцията на дружеството е за износ.

ЗЕМЕДЕЛИЕ

Според Националния план за развитие на селските райони, Община Елин Пелин е класифицирана като община в селски район, като няколко селища (с. Габра, с. Голема Раковица, с. Елешница, с. Крушовица, с. Огняново, с. Потоп, с. Чурек) от общината влизат в списъка на населените места в планински райони.

Земеделският фонд на Община Елин Пелин възлиза на 44 595 дка. ниви, 18 364 дка. ливади, 35 644 дка. пасища, 119 дка. оранжерии, 456 дка. трайни насаждения и др. Около 60% от обработваемата земя е в полупланински и планински райони. Категорията на земята е от трета до десета.

Различните култури, характерни за региона, са подредени в следните групи (райони): Земи за отглеждане на всякакъв вид култури; Земи, пригодни за отглеждане на зърнено-житни, зърнено-бобови и др. култури, без зеленчуци - предимно при селищата в планините (В тези райони почвите са подходящи за ягодоплодни и овощни насаждения); Земи за отглеждане на технически, зърнено-житни и зърнено-бобови култури.

Земеделските земи на територията на Община Елин Пелин се характеризират с средна замърсеност с тежки метали и повишена радиоактивност.

ЖИВОТНОВЪДСТВО

Състоянието на животновъдството и неговото развитие в близка перспектива се определя от една страна от обективните условия на предприєдинителната фаза на страната към структурите на ЕС, а от друга от конкретните агроекологични условия на района на общината. Община Елин Пелин е била част на т.н. „Млечен пръстен“ на Столицата. Понастоящем животновъдството се развива в условията на малки стопанства, които реализират продукцията предимно за задоволяване на собствените си нужди. Главният лимитиращ проблем на млечното животновъдство е липсата на преработващи предприятия и колекционни точки за събиране, оценка и първична преработка на млечната суровина съгласно стандарти на ЕС. Другият определящ фактор с приоритетен характер е практическата липса на директен достъп на производителя до реалната пазарна реализация.

В района на общината са локализирани и единствените популации биволи със икономически ефективен размер около големия консумативен център на Столицата (с. Доганово и с. Мусачево).

Развитието на овцевъдството и козевъдството се определя преди всичко от екологични условия на общинските мери в интензивната част на района. В такъв аспект тяхното развитие е главно в полупланинската част и ще има ограничен характер. От друга страна развитието на интензивно свиневъдство и птицевъдство е ограничено поради относително слабия продуктивен капацитет за производството на фуражни култури (царевица) в равнинните части на Община Елин Пелин.

При тези условия животновъдството в близки перспективи ще се развива в следните насоки: корпоративно сдружаване на производителите, създаване на организация на производителите за директен достъп до пазара; перманентно обучение за изискванията и стандартите на ЕС по отношение на произвежданите продукти; изграждане на цехове за колекциониране, първична преработка и пакетаж, на произведеното мляко, като част от „млечния ринг“ на Столична община; Ограничено по размер интензивно свиневъдство и птицевъдство в равнинните райони на общината; „Прифермски“ тип на отглеждане на овце и кози в полупланинската част на общината.

ГОРСКО СТОПАНСТВО

Горският фонд на община Елин Пелин заема 153 936 дка. гори, в т.ч.: широколистни високостеблени гори – 150 319 дка., иглолистни - 768 дка., високостеблени гори - 833 дка., горски пасища - 758 дка., ливади - 818 дка. и др.

Най-характерно за горите в Община Елин Пелин е, че са останали изключително на места непригодни за селскостопански цели, но степента на обща замърсеност особено в северната част на общината налага предприемането на ефективни мерки за тяхното разширяване.

ТУРИЗЪМ

Туристическата инфраструктура в Община Елин Пелин е слабо развита. В Националния туристически регистър, поддържан от Министерството на туризма (<http://ntr.tourism.government.bg/CategoryizationAll.nsf/mn.xsp>) фигурират два хотела, разположени в град Елин Пелин, както и самостоятелни стаи в с. Лесново.

Таблица №4. Националният туристически регистър

Туристическа инфраструктура в община Елин Пелин Обект	Категория	Капацитет	Местоположение
Хотел "Тайдарец"	3*	65	гр. Елин Пелин
Хотел "Димоли"	2*	19	гр. Елин Пелин
Самостоятелни стаи - Летище Лесново	2*	8	с. Лесново
Къща Вила Мандолина	2*	14	с. Нови Хан, в.з. Побит камък

Източник: Регистър на категоризираните туристически обекти - средства за подслон и места за настаняване, Министерство на туризма

На територията на Община Елин Пелин са разположени държавно дивечовъдно стопанство „Витиня“, което развива международен ловен туризъм и две горски стопанства – „Арамлиец“ и „Мургаш“.

Последното е данъчно регистрирано в Ботевград, но над 70% от площта му е на територията на Община Елин Пелин. След реформи, извършени от Министерство на земеделието, Горско стопанство „Арамлиец“ е разделено на горско лесничейство и ловно стопанство. Ловното стопанство е с добре изградена и поддържана материална база и е наложено име в областта на международния ловен туризъм. Възможностите за туризъм се използват, но те не са структурно-определящи за общината, поради характеристиката на елитарност на ловния туризъм. Развитието на съпровождаща инфраструктура е слабо вероятно. Яз. Огняново създава отлични предпоставки за развитие на водни и водомоторни спортове, но за момента се търсят инвеститори които да изградят подходяща туристическа база. В землището на с. Равно поле е изградено модерно голф игрище „Света София“.

ОБЩИНА ГОРНА МАЛИНА

Община Горна Малина е част от Югозападния район, съответно и част от района от ниво 1 (NUTS 1) „Югозападна и Южна централна България“. Общината се състои от 14 бр. населени места (Горна Малина, Априлово, Байлово, Белопопци, Гайтанево, Горно Камарци, Долна Малина, Долно Камарци, Макоцево, Негушево, Осоица, Саранци, Стъргел, Чеканчево). Общината се намира в централната част на Софийска област. С площта си от 295,26 км² е 11-та по големина сред 22-те общини на областта, което съставлява 4,17% от територията на областта. На север общината граничи с Община Ботевград, на североизток с Община Етрополе, на изток с Община Мирково, на юг, запад и северозапад с Община Елин Пелин.

РЕЛЕФ

Релефът на общината е равнинен, хълмист, ниско и средно планински, като територията ѝ попада в пределите на Западна Стара планина, Задбалканските котловини и Ихтиманска Средна гора. В северния район на общината се простират участъци от две планини, които са части от Западна Стара планина. На запад от Ботевградския проход

(Арабаконак) са разположени крайните югоизточни части на планината Мургаш. Максималната ѝ височина на територията на общината е връх Витинска поляна 1 274,1 м., разположен на 2 км. северозападно от прохода Витиня. На изток от прохода в нейните предели попадат крайните западни части на Етрополска планина. В нея на границата с Община Етрополе, на разстояние от 1 км. северозападно от Етрополския проход се издига най-високата точка на Община Горна Малина – връх Звездец 1 654,8 м. Средната, западната и югозападната част на Община Горна Малина се заема от три котловини. На запад и югозапад се простира най-източната част на Софийската котловина. Тук релефът е равнинен и слабо хълмист и в нея югозападно от село Априлово, на границата с Община Елин Пелин се намира най-ниската точка на общината – 553 м. н. в.

Североизточно от Софийската котловина и общинския център село Горна Малина в посока от север-северозапад на юг-югоизток на протежение от 10 км и ширина 2 - 3 км се простира Негушевския рид, която свързва планината Мургаш на север с Ихтиманска Средна гора на юг. Североизточно от него е разположена малката Саранска котловина (35 км²). Дължината ѝ от север на юг е около 10 км, а ширината 5 км. Надморската ѝ височина е около 600 м. Източно от нея в посока север юг се простира втори планински праг – Опорския рид, който също свързва планината Мургаш на север с Ихтиманска Средна гора на юг. Неговата дължина е около 10 км, а ширината му – 5 - 6 км. На изток от него се намира най-малката и най-високата задбалканска котловина – Камарската. Площта ѝ е около 10 км², има почти кръгла форма с диаметър около 4 - 5 км и надморска височина 700-800 м. На изток от нея, по границата с община Мирково е разположен третия по ред планински праг, свързващ Етрополска планина на север с Ихтиманска Средна гора на юг. Неговата дължина е около 15 км, а ширината му – 3 - 4 км.

В югоизточните части на Община Горна Малина се простират крайните северозападни разклонения на планинския рид Белица (част от Ихтиманска Средна гора). Неговата най-висока точка в пределите на общината е връх Опор 1 089,2 м, разположен на 3,1 км североизточно от село Байлово.

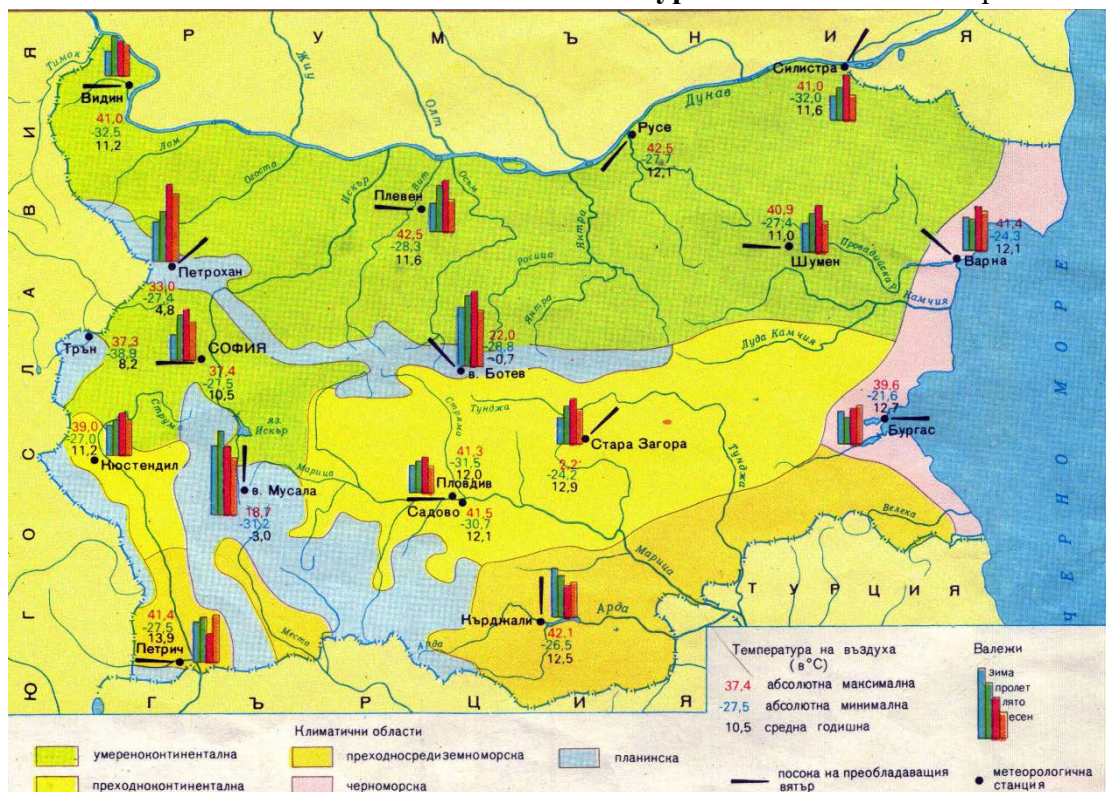
ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ

Общината не притежава особено разнообразни ресурси от полезни изкопаеми. Село Макоцево е било известно с добива на вар, имало е изкопи за вар в местност Варниците. В с. Априлово е разработена кариера „Исланица“ за добив по открит способ на скални материали. В землището на с. Стъргел, разположено на южния склон на Стара планина, са правени проучвания за наличие на залежи на желязна руда.

КЛИМАТ

Климатът е умерено континентален. Преобладаващи са западните ветрове. Котловинния характер на Общината и наличието на планински масиви на юг (Средна гора) и на север (Стара планина), предотвратява проникването и влиянието на средиземноморски топли течения (фигура №1). Това определя наличието на сравнително студена и продължителна зима и относително горещо лято, съответно късни пролетни и ранни есенни студове. Температурният максимум в Общината е в края на юни и първата десетдневка на юли, а минимумът – през февруари.

Фигура №1. Климатична карта на България

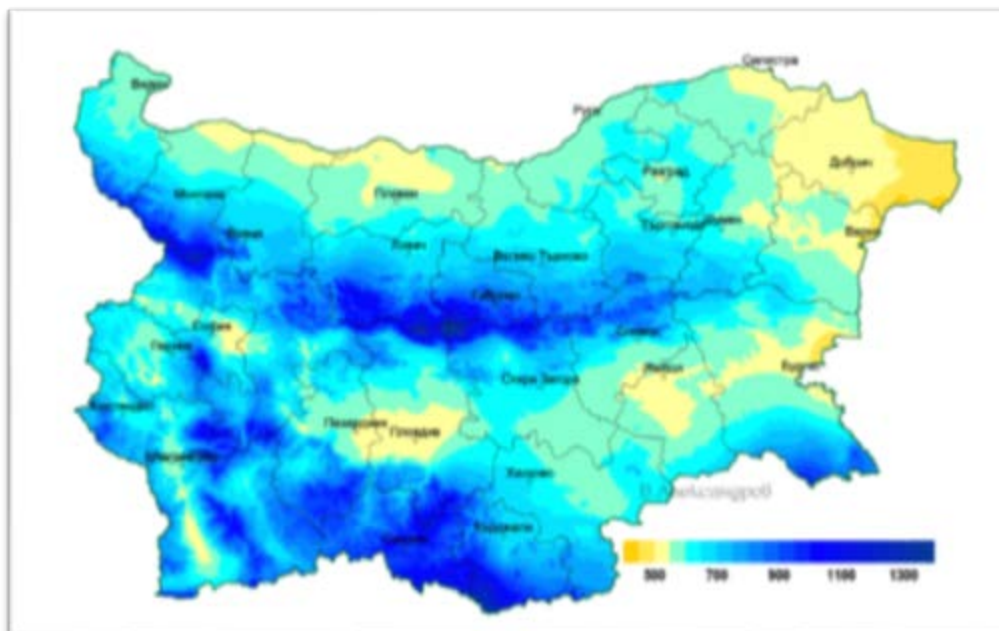
Източник: World Wide web

Климатът по сезони се по следния начин: зимата е най-студена и е аналогична с тази в Дунавската равнина; пролетта настъпва последна в Софийското поле в сравнение с останалата част на страната; лятото е по-хладно в сравнение с другите райони на страната; есента е значително по-топла от пролетта, а в някои случаи и от лятото, когато максималните температури са били през септември, а не през юни-юли. Вследствие на котловинния характер на релефа в община Горна Малина, всяка година падат късни пролетни и ранни есенни слани-през втората половина на м. май и на м. септември. Средногодишните валежи в общината са около 600 мл/м². Разликата между летните и зимни валежни суми е средно около 15 до 20% и се доближава по стойност до тази на Дунавската равнина (фигура №2). Средният годишен валеж в Дунавската водосборна област се движи в широки граници — от 500—550 мм в равнината и до над 1200 мм за високите планински части на Централния Балкан. Най-малките годишни валежи, 500—550 мм, се очертават отделни области по Дунавското крайбрежие, където се включват и източната част на Софийското поле. Измежду годишните времена лятото се отличава с най-големи сезонни валежи — особено в планинските части, където за високопланинските места на Стара планина сезонният валеж надминава 350 мм, а за места от Централния Балкан и над 400 мм. След лятото и пролетта се отличава със сравнително големи сезонни валежи, особено в планинските области. Валежните зони със сравнително по-големи валежи се отдръпват към планината или се качват на по-големи височини по нея. Така валежната зона 200—250 мм, която през пролетта обхваща и ниските места под 400 м, през есента се изтегля в планинските области. За

места, припланински към централната и източна част на Средна Стара планина и към източната част на Западна Стара планина, преобладава валежната зона 175—200 мм. Във водосборната област на Искър южно от Стара планина, сезонният за есента валеж в Софийско поле е 125—150 мм, в Самоковско поле и припланинската област 150—175 мм; за по-високите планински места той е над 200 мм, а за високопланинските части — над 250 мм. Зимата в Дунавската водосборна област се характеризира с общо малки сезонни валежи. За цялата Дунавска равнина, а на места и за някои припланински части валежът е под 125 мм. Обаче в централната ѝ част има широки области, които се простират от крайбрежието и стигат в близост до припланинските места с валеж под 100 мм. В припланинската област преобладава валеж 125—150 мм, обаче сравнително по-големите валежи — над 200 мм, се отдръпват във високите планински части, където най-големият сезонен валеж не надвишава 300 мм. Във водосборната област на Искър южно от Стара планина за по-голямата част на Софийско поле зимният сезонен валеж е 75—100 мм. В планинската част сезонният валеж е над 175 мм, като във високите части той е 250—300 мм. При месечните валежни суми характерно за Дунавската водосборна област е, че максимумът на тези валежи се пада за месец в началото на лятото или края на пролетта — главно юни или отчасти май, а минимумът им за зимен месец — главно февруари, отчасти другите два зимни месеца с месечни валежи, близки до февруарския валеж.

Във връзка с географското положение и котловинния характер на територията продължителността на слънчевото греене за равнинната част е между 1 980 до 2 010 часа. Във височина с увеличаване на облачността слънчевото греене намалява до 1 990 часа.

Фигура №2. Пространствено разпределение на годишните валежи (мм) в България

Източник: Доклад върху пространственото разпределение на почвеното засушаване в България, 2006 г.

ВОДИ

По източната граница на Община Горна Малина с община Мирково преминава участък от Главния вододел на България, като територията ѝ спада към Черноморския водосборен басейн. Почти цялата община се отводнява от Макоцевска река (43 км, десен приток на Лесновска река, която е десен приток на Искър) и нейните притоци. Тя извира от Главното Старопланинско било, югоизточно от седловината Витиня, на 1 064 м.н.в. Тече на юг през Камарската котловина, пресича Републикански път I-6 и в село Долно Камарци приема отляво Стъргелска река. Навлизайки в землището на село Макоцево, приема нов ляв приток Кърлевишката река, завива на запад, приема водата на големия Меднишки извор, продължава на запад, проломява Опорския рид и в местността „Падалото“ приема отляво Опорска река. Протича покрай селата Макоцево и Чеканчево, минава през Саранската котловина, при село Негушево минава през къса теснина между баири и излиза в село Горна Малина, а от там в Софийската котловина. След село Долна Малина коритото ѝ е коригирано с водозащитни диги и югозападно от селото напуска пределите на общината. Водата ѝ не пресъхва никога. През зимата замръзва. Наклонът и е малък, като по цялото си течение през макоцевското землище от двете си страни образува плодородни лъки, заети от ливади, овощни градини и ниви. При проливни дъждове поради балканския характер на басейна водата и приижда. Водите ѝ се използват за напояване.

Язовирите „Белопопци“ и „Долно Камарци“ са разположени над населените места, като при обилни дъждове и интензивно снеготопене нивото на водата в язовирите се повишава значително.

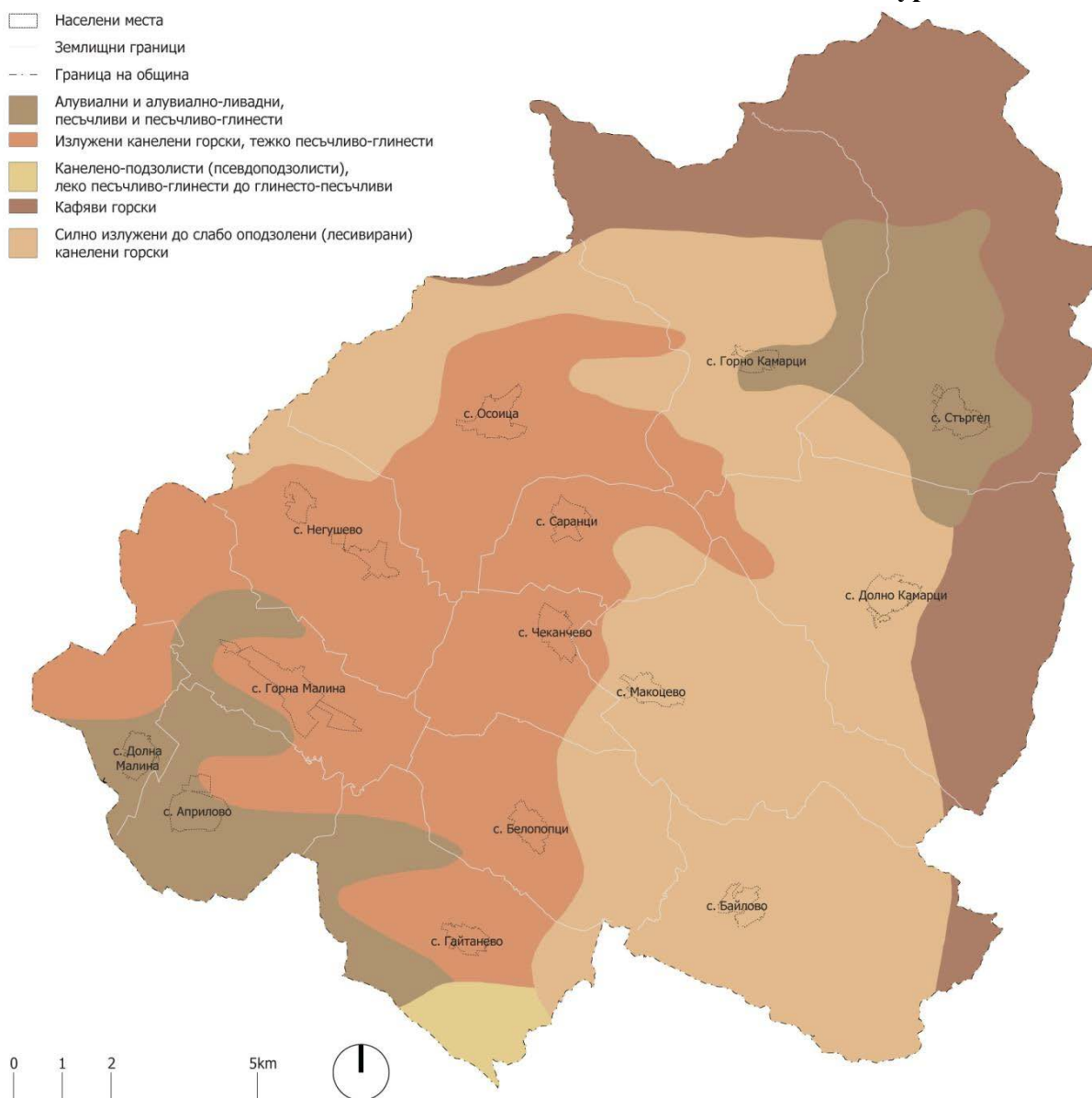
Басейнова дирекция „Дунавски район“ – гр. Плевен изпълнява програми за контролен и оперативен мониторинг на повърхностите води чрез оценяване на биологични и физико-химични елементи за качество на повърхностите води. От реките, течащи през територията на Община Горна Малина в този мониторинг попада река Макоцевска. Оценката на състоянието на повърхностни водни тела – категория „реки“ на територията на Община Горна Малина към момента на изготвяне на плана за управление на речните басейни в Дунавски район показва, че река Макоцевска с код на водното тяло BG1IS600R015 не спада към силно модифицираните водни тела. Същата се намира в „добро“ химично състояние, а екологичното състояние реката е „умерено“.

На територията на Община Горна Малина се намира и подземно водно тяло с код BG1G00000K2039 и наименование Карстови води в Горно-Малинския масив. Според оценката на химичното състояние на подземните водни тела към момента на изготвяне на плана за управление на речните басейни в Дунавски район подземното водно тяло се намира в „добро“ състояние и „не в риск“.

ПОЧВИ

Почвената покривка е разнообразна, но характерна за района. Почвите са кафяви и канелени горски за територията на Камарското поле, за териториите в Софийското поле са алувиални и делувиялни и частично черноземни (фигура №3). Кафявите горски почви преобладават в най-високите части от територията на общината, докато в по-ниските части са разположени канелени горски почви. Равнинните терени са заети от алувиално-ливадни, алувиално-делувиялно ливадни, делувиялно-ливадни, ливадно-блатни, засолени ливадни и излужени смолници.

Фигура №3. Почви

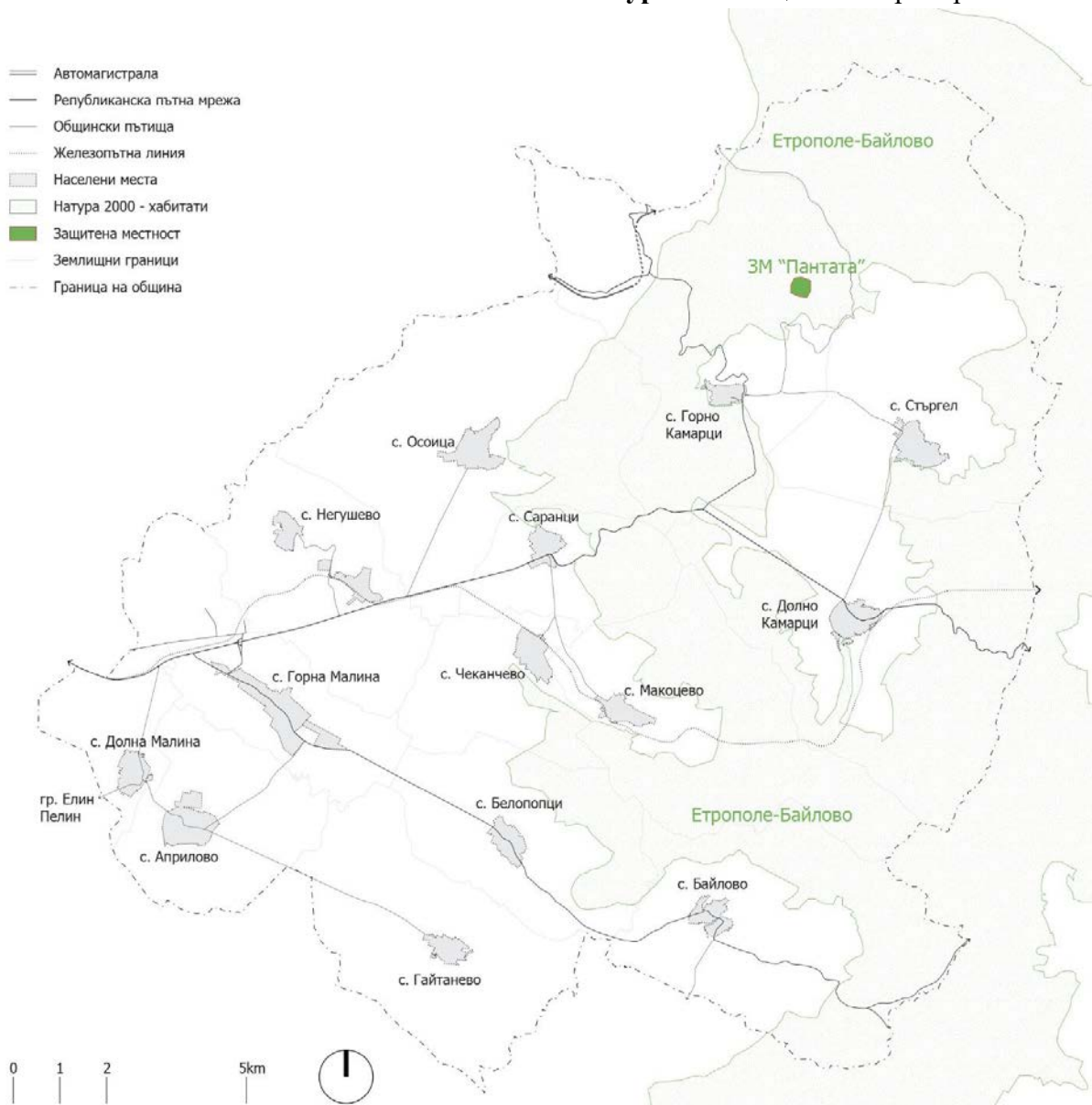

Източник: Общ устройствен план на Община Горна Малина, 2016 г.

БИОРАЗНООБРАЗИЕ

Естествената растителност в общината е главно тревна. От дървесните видове се срещат топола и дъб, а във високите части смърч и бор, разпространени са зимен дъб и бук; бял бор, черен бор и смърч. Обликът на гората се дава от насаждения с естествен произход, които заемат 75,4% от горите и горските територии. Специфичен растителен и животински свят има в териториите от Защитена зона „Етрополе-Байлово“, попадащи в границите на общината (фигура №4).

Фигура №4. Защитени територии и зони

Източник: Общ устройствен план на Община Горна Малина, 2016 г.

Около 39% от територията на общината попада в границите на ЗЗ „Етрополе – Байлово“. Покрита основно от горска растителност, тя е важен коридор за преминаване на кафявата мечка, който свързва горските масиви на Стара планина с тези на Средна гора и Рило-Родопския масив. Вероятно този коридор се използва и от вълка. В зоната се срещат редица ендемични растения, както и такива, включени в Червената книга или други списъци от конзервационно значение. В зоната е открита обикновена пърчовка (*Himantoglossum carpinum*) – рядък вид орхидея, включен в Приложение II на Директива 79/409/ЕЕС.

В ЗМ „Пантата“ в североизточната част на общината в землището на с. Стъргел се срещат значителен брой видове животни, като: Безгръбначни животни - ручеен рак, обикновен сечко, Бръмбар рогащ, Буков сечко, Алпийска розалия.

Видовете, които са идентифицирани в защитена зона Етрополе-Байлово са няколко бозайника (прилепи), земноводни и влечуги: Широкоух прилеп; Обикновена блатна костенурка; Остроух ношник (прилеп); Голям гребенест тритон.

ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ

Под режим на защита на територията на общината има следните категории защитени територии:

- Съгласно Регистър на защитени територии и защитени зони в България със Заповед №1634 от 27.05.1976 г., бр. 54/1976 на Държавен вестник местността „ПАНТАТА“ е обявена за историческо място, в които са се развивали исторически събития от историята на България. Със Заповед №РД-1058 от 18.08.2003 г., бр. 86/2003 на Държавен вестник е направена прекатегоризация на историческо място „ПАНТАТА“, землище на с. Стъргел, Община Горна Малина в защитена местност със същото наименование. Целта на обявяване е опазване на територия с характерен ландшафт, който е резултат на хармонично съжителство на човека и природата.
- За защитена зона по директива за местообитанията с Решение №611 от 16.10.2007 г., бр. 85/2007 на Държавен вестник 2-2-1043-611-2007 е обявена ЕТРОПОЛЕ-БАЙЛОВО, с обща площ 27 448,25 хектара, като част от нея са населените места от Община Горна Малина: с. Байлово, с. Белопопци, с. Горно Камарци, с. Долно Камарци, с. Макоцево, с. Осоица, с. Саранци, с. Стъргел, с. Чеканчево.

ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА

Развитието на промишлеността в Община Горна Малина като цяло е на добро ниво. Най-добре развитите отрасли на икономиката в общината са леката промишленост, хранително-вкусовата промишленост и машиностроенето. Разработен е план за изграждане на производствена зона и складови помещения.

Ликвидацията на МК „Кремиковци“ се отразява сериозно върху заетостта на жителите на общината. Големите предприятия, разположени на територията на самата община, като „Заводът за инструментална екипировка“, ТПК „Опал“ и „Заводът за производство на биоетанол“ в момента са затворени.

Хранително-вкусовата промишленост е представена от „Балкан специал“ ООД – предприятие за преработка на мляко и млечни продукти и Месокомбинат на фирма „Брес Комерс“ ООД.

В последните няколко години се наблюдава многократно увеличение на добива на дърва за огрев, голяма част, от които се изнасят извън територията на общината. Затворен е дървообработващ цех в с. Осоица, като единственият функциониращ цех е разположен в с. Долно Камарци.

В с. Горна Малина има изградена промишлена зона. Работещите предприятия в нея са италианската фирма „Каст Футура“ - специализирана в производството на керамични изолатори и споменатите вече млекопреработвателно и месопреработвателно предприятия. В село Долно Камарци работи производствена база на „Индустириална химия“ ООД. Предприятието произвежда автокозметика, битова химия. През 2012 г. стартира производството на германската фирма „Алфа Марине“, която е сред най-добрите европейски фирми произвеждащи хидравлика за корабостроенето. Предстои

рестарт на най-голямото предприятие в България за производство на биоетанол. На територията на общината работят много микро и малки предприятия като: сладкарски цехове, автосервизи, шивашки предприятия, автотранспортни фирми и т.н.

Основните перспективи за развитие на бизнеса в Община Горна Малина са свързани с мащабния проект „Технологичен парк Горна Малина“. За неговото построяване е избран и отреден общински терен от общо 147 619 кв.м., като има възможност за допълнително разширение. В зоната ще работят само екологично чисти производства в две основни направления – високи технологии и възобновяеми енергийни източници.

Освен добре развитата инфраструктура, бъдещия Технологичен парк ще има следните предимства: Близост до най-големия пазар на потребителски стоки и услуги в България; Свободни терени за разширение; Благоприятно географско разположение и ресурси за развитие на екологичен и културен туризъм; Чиста околна среда.

ЗЕМЕДЕЛИЕ

Структурата на селскостопанския отрасъл в Община Горна Малина е разнообразна. Земеделските територии са 48,53% от общата територия на общината. Размерът на обработваемата земя е 28,7% от общата площ и 59% от земеделската територия на общината. Относителният дял на нивите е 47,2% от земеделските земи, на естествените ливади – 12% и на трайните насаждения – 0,3%. Относителният дял на мерите и пасищата е 31,3%. Сравнително ниските температури в общината възпрепятстват отглеждането на топлолюбиви култури. Традиционни култури за региона са ечемик, пшеница, слънчоглед, картофи, овес.

В Община Горна Малина животновъдството се развива в условията на малки стопанства, които реализират продукцията предимно за задоволяване на собствени нужди и незначително количество се предлага на пазара. На територията на общината съществуват 2 бр. преработвателни предприятия на животинска продукция – „Балкан специал“ ООД – за производство на млечни продукти и месопреработвателно предприятие на „Брес Комерс“ ООД.

Селското стопанство е сред най-важните сектори за общината от гледна точка на заетостта. Този отрасъл осигурява работа (постоянна или сезонна заетост) на около една трета от населението в трудоспособна възраст.

ГОРСКО СТОПАНСТВО

Площта на горския фонд на община Горна Малина е 43% от територията на общината – 13 438,5 ха. Стопанисва се от Държавно лесничейство гр. Елин Пелин. Обликът на гората се дава от насаждения с естествен приход, които заемат 75,4% от горския фонд. Залесената площ от горския фонд е 92% от площта на фонда и 33% от територията на общината. Разпространени са следните дървесни видове: широколистни – зимен дъб и бук; иглолистни – бял бор, черен бор и смърч. Обликът на гората се дава от насаждения с естествен приход, които заемат 75,4% от горския фонд.

Залесената площ от горския фонд е 12 363 ха. или 92% от площта на фонда и 33% от територията на общината. Средната възраст на гората е 53 години. Незалесената площ е 1 075,5 ха. или 8%. Най-голям дял от нея заемат поляни, скали, сипеи, долини. Според вида на собственост горите, в по-голямата си част са държавна собственост. С най-висок относителен дял на горския фонд са селищата – с. Горно Камарци 82%, с. Осойца –

63,03%, с. Стъргел – 58,66%, с. Макоцево - 59,72%. Основните насоки на организация на горското стопанство е възпроизводството на горите, дърводобив, опазване на горите и земите, проектиране и строителство.

Горите със специални функции (водоохранни, защитни, противоерозионни, рекреационни) на територията на общината са от 4 214,8 ха. – 34% от залесената площ и представляват – иглолистни, широколистни, високостеблени гори, гори за реконструкция, издънкови гори за превръщане и нискостеблени гори (акация). Направлението по тяхното стопанисване има за цел непрекъснато подобряване и увеличаване на особените им функции, запазване на съществуващата растителност и почвата, ограничаване на ерозионните процеси.

На територията на община Горна Малина е разположено държавно дивечовъдно стопанство „Витиня“, което има добре поддържана материална база и е с наложено име в областта на международния ловен туризъм. Стопанисва 10 хил. хектара гори със специално предназначение и редки животински видове.

В последните няколко години се наблюдава многократно увеличение на добива на дърва за огрев, повечето от които се изнасят извън общината. Тази дейност се извършва от държавно лесничейство в гр. Елин Пелин.

Горските територии следва да бъдат оценявани от гледна точка на потенциала им за развитие на някои алтернативни форми на туризъм, както и на екологичното им въздействие.

ТУРИЗЪМ

Съгласно Националния план за развитие на селските райони Община Горна Малина е класифицирана като община с потенциал за развитие на селски туризъм. Сред най-актуалните и привлекателни туристически обекти в Община Горна Малина е Хидропарк „Вятърните мелници“ на входа на с. Горна Малина, който предлага различни развлечения, в т.ч. риболов, подходящи за семеен отход.

Непосредствената близост до София, добрата транспортна инфраструктура, в това число близостта на летище „София“ и частното летище в с. Лесново дават възможност за реализация на качествен туристически продукт.

В стремежа си за развитие и маркетинг на конкурентноспособен туристически продукт, Община Горна Малина е подготвила и реализирала поредица проекти в областта на екологичния, селски, културен и спортен туризъм: „Спортен комплекс Горна Малина“, комплекс „Вятърните мелници“, Екопътека „Арабаконак – Стара мандра- връх Звездец“, Екопътека „яз. Белопопци – манастир „Свети Илия“. Съществуващите четири конно спортни бази: две в с. Осоица, в с. Горна Малина и с. Макоцево. Къщата музей и Дом паметник на големия български писател Елин Пелин в с. Байлово.

По данни от Регистър на „Места за настаняване и заведения за хранене и развлечения“, поддържан от Министерство на туризма, Община Горна Малина разполага с 8 бр. места за настаняване на туристи от 1^{ва} и 2^{ра} категория с общ капацитет от 125 легла.

Развитието на селски и екотуризъм, културен, спортен и ловен туризъм способстват в голяма степен за икономическото развитие на общината. Ускорено се изграждат хотели, къщи за гости, ресторанти и заведения за хранене. Така възможностите за привличане на все по-голям брой туристи стават осъществима цел за развитие на туризма в общината.

1.3. АДМИНИСТРАТИВНО ТЕРИТОРИАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РЕГИОН ГОРНА МАЛИНА

Регион Горна Малина се състои от общините Горна Малина и Елен Пелин, като общо имат 33 населени места. Информация за населението на общините от Регион Горна Малина за 2015 г. и процентното им отношение спрямо данните за страната е представена на следващата таблица.

Таблица №5. Разпределение на населението в региона

Области	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общо за страната	7 153 784	3 477 177	3 676 607	5 227 182	2 519 346	2 707 836	1 926 602	957 831	968 771
Община Елин Пелин	22 231	10 963	11 268	6 843	3 316	3 527	15 388	7 647	7 741
Процент на населението в страната	0,31%	0,32%	0,31%	0,13%	0,13%	0,13%	0,80%	0,80%	0,80%
Община Горна Малина	6 832	3 509	3 323	-	-	-	6 832	3 509	3 323
Процент на населението в страната	0,10%	0,10%	0,09%				0,35%	0,37%	0,34%

Източник: НСИ

Броят на населението за Община Елин Пелин и Община Горна Малина от 2003 г. до 2015 г. по данни на Националният статистически институт (НСИ) е представен на следващата таблица.

Таблица №6. Население, бр. жители

Население	България	Община Елин Пелин	Община Горна Малина
2003	7 801 273	23 595	6 921
2004	7 761 049	23 474	6 930
2005	7 718 750	23 388	6 866
2006	7 679 290	23 401	6 768
2007	7 640 238	23 397	6 665
2008	7 606 551	23 283	6 561
2009	7 563 710	23 222	6 583
2010	7 504 868	23 215	6 509
2011	7 327 224	22 751	6 281
2012	7 284 552	22 642	6 201
2013	7 245 677	22 463	6 115
2014	7 202 198	22 408	6 091
2015	7 153 784	22 231	6 832

Източник: НСИ

От данните в таблиците е видно, че населението в региона за периода 2003 - 2015 е с изразена тенденция към намаляване, аналогично на тенденцията, характерна за страната като цяло. За периода 2003 - 2015 г. населението на Община Елин Пелин намалява с около 5,78% на година. Намалението на жителите на Община Горна Малина от 6 921 души през 2003 г. до 6 832 души през 2015 г. е със значително по-малки темпове, с около 1,29% на годишна база. Намаляването на населението се дължи основно на демографски причини, характеризиращи се с ниската раждаемост, висока смъртност, влошената възрастова структура, отрицателния естествен прираст. Икономическите причини, свързани основно с близостта на София също оказват своята роля. От друга страна по-благоприятните и по-спокойни условия, предлагани от общините в региона, привличат и жители от големите градове, които инвестират в закупуването на вили и къщи за отход.

За това говори и наблюдаваното увеличаване на населението на Община Горна Малина в последната година на разглеждания период, особено в сравнена с 2014 г., където увеличението на населението е със 741 души или 10,85%. Структурата на населението на в Региона, като и разпределението по пол и възраст е със следните характеристики, представени на следващите две таблици.

Таблица №7. Структура на населението в Община Елин Пелин

Година	В трудоспособна възраст			Над трудоспособна възраст			Под трудоспособна възраст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2011	13 562	7 294	6 268	5 927	2 248	3 679	3 262	1 677	1 585
2012	13 609	7 303	6 306	5 766	2 194	3 572	3 267	1 678	1 589
2013	13 503	7 241	6 262	5 665	2 150	3 515	3 295	1 700	1 595
2014	13 406	7 199	6 207	5 688	2 162	3 526	3 314	1 716	1 598
2015	13 286	7 155	6 131	5 690	2 144	3 546	3 255	1 664	1 591

Източник: НСИ

Таблица №8. Структура на населението в Община Горна Малина

Година	В трудоспособна възраст			Над трудоспособна възраст			Под трудоспособна възраст		
	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо
2011	3 483	1 967	1 516	2 008	798	1 210	790	396	394
2012	3 472	1 958	1 514	1 962	788	1 174	767	383	384
2013	3 436	1 942	1 494	1 924	769	1 155	755	381	374
2014	3 396	1 912	1 484	1 915	766	1 149	780	398	382
2015	3 960	2 276	1 684	2 098	850	1 248	774	383	391

Източник: НСИ

Населението през 2015 г. в трудоспособна възраст формира, съответно около 60% и 58% от общото население на общините, което е предпоставка за една добра тенденция за развитие.

1.4. ЕКОЛОГИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Състоянието на околната среда в региона е пряко свързано с урбанизацията на територията, използването на ресурсите, развитието на промишлеността,

дългогодишните дейности в селското и горското стопанство, степента на вляганите инвестиции в инфраструктурата и пречистването на отпадъчните води.

Контролът върху състоянието на околната среда се провежда по компоненти на средата и фактори в съответствие с разпоредбите на секторното законодателство.

Качеството на атмосферния въздух се определя от следните основни групи източници на замърсяване: стационарни, линейни и неорганизиранни. Сред стационарните попадат индустрията, отоплителните централи в промишлени и административни сгради, както и емисиите от изгарянето на горива за отопление на домакинствата. В Региона, след затварянето на Кремиковци АД няма действащи големи промишлени и производствени предприятия, които да въздействат върху атмосферния въздух. За отопление в домакинствата се използват предимно твърди и по-малко течни и газообразни горива. Предвид отоплителния сезон, емисиите имат есенно-зимен характер и са следните: азотни оксиди, серен диоксид, сажди и фини прахови частици.

Община Елин Пелин попада в територията за газоразпределение на регион „Запад“ и е една от първите общини в Югозападен район за планиране, в които стартира изграждане на газоснабдителна система. През територията на общината преминава магистралния газопровод на страната. За изграждането на газоразпределителната мрежа а територията на общината отговаря специално общинско газо-енергийно дружество. Към 2013 г. изградената и въведена в експлоатация газоснабдителна мрежа е 78 440 л.м. Продължава и изграждането на около 3.5 км. Работи се по изграждане на разпределителния газопровод Равно поле – Мусачево - Григорево с отклонение за гр. Елин Пелин - запад и по изграждане на газоразпределителни мрежи. Изградена е газоразпределителната мрежа в общинския център - гр. Елин Пелин и с. Гара Елин Пелин. Тя е с обща дължина 18,9 км и включва голям брой отклонения за крайните потребители. Изцяло газифицирани са промишлените предприятия в двете населени места. В системата на газоснабдяване на територията на общината са включени следните предприятия: „Шамот“ АД, „Миролио България“ ЕООД, „Верила“ АД, „Изида“ АД, „Баумит“ и др., както и голям брой домакинства, всички обществени и административни сгради и образователни обекти. До края на 2014 г. е извършено разширение на газоразпределителната мрежа в с. гара Елин Пелин, с. Нови хан, с. Мусачево и с. Григорево, а до края на 2015г. - разширение на мрежата в с. Нови хан, с. Мусачево, с. Григорево.

За Община Горна Малина се предвижда газификация на всички обществени сгради в селата Горна Малина, Априлово и Долна Малина, за която са изготвени работни проекти. По този начин ще се предостави възможност за значително ограничаване на емисиите от изгаряне на твърди и течни горива на територията на Региона.

Основният линейен източник е автомобилния транспорт. От него основно се отделят емисии от: фини прахови частици, въглероден оксид, летливи органични съединения, сажди, азотни оксиди и серен диоксид. Степента на замърсяване на атмосферния въздух от транспорта зависи от следните фактори: състояние на автомобилния парк, интензивност на движението, вид на горивата, състояние на пътната настилка.

Неорганизиранни емисии от фини прахови частици се отделят от пътната инфраструктура и строителните обекти на територията на общината. Пътната мрежа е изцяло покрита с трайна асфалтова настилка, което до голяма степен минимизира замърсяването на въздуха с неорганизиранни емисии, но в същото време недостигът на средства за

поддръжка и ремонт на транспортната инфраструктура е предпоставка за влошаване на качествените ѝ характеристики, което от своя страна би повлияло върху качеството на атмосферния въздух.

Въпреки констатираното превишаване на установените норми за качеството на атмосферния въздух в близките общини Пирдоп, Златица, в гр. Ботевград и гр. София, няма данни за пренос на замърсители в посока на Регион Горна Малина. Преобладаващите ветрове в общината не предполагат пренос на замърсители от София. На територията на региона няма изграден пункт за мониторинг на качеството на атмосферния въздух. Най-близко разположеният пункт за мониторинг е на територията на Столична община - „Гара Яна”.

Като цяло качеството на атмосферния въздух в Регион Горна Малина е задоволително. Територията на Община Елин Пелин е богата на води и водни ресурси. Общината има и три геотермални извори. Със статут на държавно значение е извора в с. Равно поле, където минералния състав на водата и дебита позволяват развитието на балнеоложки център. Другите два извора са в с. Елешница “Топлика” и в гр. Елин Пелин, където сондажът е замразен. Равнинната част се характеризира с високи подпочвени води.

Голямата обезлесеност на котловината и околните склонове провокира проливните прииждания и създава изразени наносни конуси, в които се акумулират големи водни маси, но в някои случаи се предизвикват наводнения. Значим ресурс са подземните води. Хидросистемата „Източно Софийско поле“ е довела, до отводняване на блатото до Равно поле (500 дка). Малкото блато до с. Байлово е облагородено за спортен риболов, а изкуственото езеро до с. Огняново е обособено като зона за отдих на жителите на общината и на близката столица.

В Община Горна Малина няма данни за нерегламентирано заустване на замърсени отпадъчни води от функциониращите предприятия в общината в повърхностните водни тела. Основни източници на замърсяване на водите на територията на общината са от: Заустване на непречистени битово-фекални и производствени отпадъчни води; Дифузно замърсяване от населени места без канализация; Дифузно замърсяване от селското стопанство.

На територията на община Горна Малина се намира и подземно водно тяло с код BG1G00000K2039 и наименование Карстови води в Горно-Малинския масив. Въпреки частично изградената канализация в повечето селища на територията на общината, както и това, че няма изградена пречиствателна станция за отпадъчни води, може да се каже, че община Горна Малина няма съществени екологични проблеми по отношение замърсяването на повърхностни и подземни водни тела.

Басейнова дирекция „Дунавски район“ – гр. Плевен изпълнява програми за контролен и оперативен мониторинг на повърхностите води чрез оценяване на биологични и физико-химични елементи за качество на повърхностите води.

Нарушените територии на територията на Община Елин Пелин са общо 352 дка. Като нарушена територия е регистрирана част от землището на с. Богданлия - площ 52,3 дка. В землището на с. Габра също са налице нарушени територии вследствие на дългогодишния добив на лигнитни въглища в мина „Чукурово“ чрез открит добив. Над с. Нови хан съществува и кариера за добив на кварцов пясък, където териториите подлежат на рекултивации.

Земеделските земи в община Елин Пелин се характеризират със средна замърсеност с тежки метали и повишена радиоактивност. В зависимост от степента на замърсеност на територията на общината може условно да се раздели на четири района:

- 1^{ви} район - земи с ниско съдържание на тежки метали и неметали, но с повишена бета-радиоактивност. Това са земите южно от село Нови хан и западно от с. Лесново. За нормалното развитие на селскостопанските култури се налага внасяне на микроелементите - манган, молибден и др.
- 2^{ри} район - земи с ниски до средни количества на тежки метали и неметали и повишена бета-радиоактивност. Намират се на границата със силно замърсените почви и следва пълно ограничаване на допълнителното им натоварване с технологични и химични замърсители. Районът обхваща земите разположени между с. Равно поле, гр. Елин Пелин, с. Нови хан и с. Голяма Раковица.
- 3^{ти} район – земи, характеризиращи се с високо съдържание на тежки метали и висока обща и бета-радиоактивност. Районът включва земите източно от с. Потоп, с. Елешница, с. Столник и гр. Елин Пелин. Към този район се отнася и землището на с. Габра, което не е замърсено с тежки метали и неметали, но се отличава с много висока обща и бета-радиоактивност.
- 4^{ти} район - земи, които са силно замърсени с тежки метали и неметали, силно са запрашени и се характеризират с висока обща и бета-радиоактивност. Районът включва земите северно от линията гр. Елин Пелин - с. Равно поле и достига до връх Мургащ. В него могат да се култивират единствено житни растения, които не натрупват тежки метали, независимо от количеството им в почвата.

На базата на районирането по замърсеност може да се направи категоризация за пригодността на земеделските земи на община Елин Пелин за различни стопански цели:

1. Земи за отглеждане на всякакъв вид култури; 2. Земи пригодни за отглеждане на зърнено-житни, зърнено-бобови и други култури, без зеленчуци; 3. Земи за отглеждане на технически, зърнено - житни и зърнено - бобови култури; 4. Земи пригодни за технически и зърнено - житни култури.

С ПМС №30/10.03.1993 г. са определени екологично замърсени земи с постоянен източник на замърсяване: „Кремиковци” АД – 7 900 дка., замърсени с олово; Землище на с. Григорево – 1 900 дка; Землище на с. Елешница – 2 100 дка; Землище на с. Столник – 1 800 дка; Землище на с. Мусачево – 2 100 дка.

За Община Горна Малина е характерно, че въпреки че райони, известни със замърсяване на почвите с тежки метали се намират на по-малко от 10 км от общината, за територията ѝ няма данни за замърсяване. По данни от Общинския план за развитие на община Горна Малина 2014-2020 г., земеделската земя не е замърсена и е подходяща за развитие на земеделие. Замърсяване на почвите би могло да се очаква от автомобилния транспорт в близост до пътните участъци с интензивен трафик, вследствие на отлагане на атмосферни замърсители, както и при контакт на непречистени битово-фекални води от населените места и дифузното замърсяване от селското стопанство.

На територията на общината са разположени 24 циментови „Б-Б кубове“, в които се съхраняват негодни за употреба пестициди. Съхраняването на препаратите се извършва при строги мерки, така че да се избегне възможността за контакта им с околната среда.

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

В настоящият раздел са представени ключовите факти и тенденции, идентифицирани в анализа на съществуващото състояние в сектора на управление на отпадъците, както и произтичащите от тях изводи и препоръки. Изложението е изготвено съгласно Методическите указания за разработване на регионални програми за управление на отпадъците на МОСВ.

II.1. АНАЛИЗ НА ДЕЙСТВАЩИТЕ НОРМАТИВНИ И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРОГРАМАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Настоящата регионална програма за управление на отпадъците за Регион Горна Малина е направена в пълно съответствие с изискванията на нормативната база за опазване на околната среда, управление на отпадъците и устройство на територията, в т.ч.:

- Закон за опазване на околната среда (обн. ДВ, бр.91/25.09.2002 г. посл. изм. и доп. ДВ бр.101 от 22.12.2015 г., в сила от 22.12.2015г.);
- Закон за управление на отпадъците (обн. ДВ, бр.53/13.07.2012 г. в сила от 13.07.2012 г. изм. бр. 66 от 26.07.2013г, в сила от 26.07.2013 г., изм. с Решение №11 от 10.07.2014 г. на КС на Република България – бр. 61 от 25.07.2014 г. бр.98 от 28.11.2014 г. в сила от 28.11.2014 г. бр.14 от 20.02.2015 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.105 от 30.12.2016г);
- Закон за местните данъци и такси, в сила от 01.01.1998 г., изм. и доп. ДВ. бр.95 от 8 Декември 2015г., посл. доп. ДВ. бр.32 от 22 Април 2016г.;
- Закон за устройство на територията, в сила от 31.03.2001 г., изм. ДВ. бр.15 от 23 Февруари 2016 г.;
- Закон за опазване на земеделските земи, обн. ДВ. бр.35 от 24 Април 1996 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.100 от 18 Декември 2015 г.;
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.);
- Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС №235 от 15.10.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 92 от 22.10.2013 г.);
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 76 / 30.08.2013 г.);
- Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (Издадена от министъра на околната среда и водите, обн. ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.);
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн. ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., изм. и доп., бр. 95 от 01.11.2013 г., в сила от 01.11.2013 г., изм. бр. 60822.07.2014 г., бр.57/28.07.2015г.);
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г., попр. Бр. 6/22.01.2013г1 изм. и доп. Бр.51/11.06.2013г., бр.66/28.08.2015 г.);

- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС №352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.);
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС №256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.);
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС №221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г.);
- Наредба за управление на строителни отпадъци и влагане на рециклирани строителни материали (ПМС № 277/05.11.2012г., обн.ДВ, бр.89/13.11.2012 г.);
- Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.);
- Национален план за управление на отпадъците 2014 - 2020 г., приет с решение №831/22.12.2014 г на МС на Република България;
- Методически указания за разработване на регионални програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед № РЗ-211/31.03.2015 г. на министъра на околната среда и водите;
- Действащи общински стратегии, планове, програми и наредби, имащи отношение към управлението на отпадъците.

II.2. АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ

На територията на Регион Горна Малина се формират различни по характер и вид отпадъци. Видът и генерираните количества зависят от няколко фактора, като разположение на населените места, инфраструктура, плътност на застрояване, брой на населението в тях, дейността на населението като източник на образуването, икономическото положение, промишленост, благосъстояние и др.

Информацията за образуваните отпадъци на територията на двете общини се събира чрез фирмените годишни отчети за производствени и опасни отпадъци, съгласно *Наредба № 1 от 04.06.2014 г за реда и образците, по които се предоставя информация за дейности с отпадъците, както и реда за водене на регистри*, както и чрез месечни данни от електронната везна за депонираните отпадъци на регионалното депо за неопасни отпадъци - Горна Малина. С Наредбата се определят редът и образците за водене на отчетност за дейностите по отпадъците; редът и образците за предоставяне на информация за дейностите по отпадъците; редът за предоставяне на информация от лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци; редът за водене на публичните регистри по чл. 45, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), както и изграждането и поддържането на информационна система за отпадъци. Целта на Наредбата е получаване на пълна и достоверна информация за дейностите по отпадъците чрез определяне на реда за водене на отчетност и за реда и сроковете за предоставяне на информация по съответните образци от лицата по чл. 44 ЗУО, както и получаване на пълна и достоверна информация за пуснатите на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, по наредбите съгласно чл. 13, ал. 1 ЗУО.

Наредбата определя изискванията за предоставяне информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и инсталациите за третиране на отпадъци.

Анализът на съществуващото състояние по управление на отпадъците е направен въз основа на информация и данни за образуваните, съхранените, обезвредените и оползотворени количества отпадъци за периода 2010 - 2015 година, от където могат да се дефинират следните изводи:

- Количеството на отчитаните битови отпадъци и нормата на натрупване за наблюдаваният период бележат постоянна устойчива тенденция към намаляване;
- През 2016 г. в Община Елин Пелин и Община Горна Малина са направени четири сезонни изследвания за морфологичния състав на отпадъците. Изследванията са направени съгласно указанията, посочени в Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2012 г. Получените резултати са използвани при изработването на настоящата програма, както и при направените прогнозни очаквания;
- За масово разпространените отпадъци няма достатъчно натрупани данни, от които да могат да се направят изводи за тенденциите на образуване, събиране и третиране;
- Региона е с благоприятни предпоставки за провеждане на проучване за изграждане на съоръжение за третиране на отпадъци от строителство и разрушаване;
- На лице са добри предпоставки за въвеждане на разделно събиране на биоразградими отпадъци;
- Общините са допустим кандидат за кандидатстване за отпускане на финансиране за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, по Оперативна Програма „Околна среда 2014 – 2020 г.“.

II.2.1. ПРОИЗВОДСТВЕНИ НЕОПАСНИ ОТПАДЪЦИ

„Производствени отпадъци“ са отпадъците от добив на суровини и енергия, производствени дейности и търговия с материали и продукти. Текущата практика е отпадъците от търговски обекти и производствените отпадъци, образувани от малките и средни предприятия да се събират и третират заедно с битовите отпадъци. Управлението на производствените отпадъци е задължение на предприятията, които ги образуват.

Производствените неопасни отпадъци в Регион Горна Малина се генерират в зависимост от отрасловата структура във всяка една от общините. Съобразявайки се с икономическите структура на предприятията, към настоящия момент не могат да се идентифицират големи генератори на производствени отпадъци. Неопасните отпадъци, образувани от производствените предприятия се смесват с битовите отпадъци и се депонират на регионалната система за обезвреждане на отпадъците – Горна Малина.

По данни от Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци, поддържан в ИАОС, лицата притежаващи разрешителни за дейности с отпадъци

(http://nwms.government.bg/wms/public/Controller?control=ReadNomenclatureForm&doc_def_id=22) на територията на Регион Горна Малина са представени на следващата таблица.

Таблица №9. Лица, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци

Лице	Разрешение №
ОБЩИНА ГОРНА МАЛИНА	00-КР-00000301-01
ТИ ЕЛ СИ ЕООД	12-ДО-1408-00 от
БРАНКОВ КОМЕРС	12-ДО-00001260-02
АВТОМАГИСТРАЛИ	12-РД-00001026-01
РУБИТЕРМ	12-РД-00000912-00
ЛИДЛ БЪЛГАРИЯ ЕООД ЕНД КО	12-РД-00000913-01
РТК	02-РД-00000195-00
РТК	12-РД-924-04
СТАМ ТРЕЙДИНГ	12-РД-00001261-01
ПАС Н.В. ЕООД	12-РД-00001650-00
ТИ ЕЛ СИ ЕООД	12-РД-1371-00

Източник: ИАОС

II.2.2. БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

В анализа са описани и предоставени наличните данни за отпадъци, събирани през годините в Региона. Целта на анализа е да се установят: организиране управлението на образуваните отпадъци; Проблеми при организиране на дейностите по управление на отпадъците; Необходимостта от промяна на наложените практики; Необходимост от допълнителна информация.

От направения анализ могат да се направят следните изводи:

- На територията на Регион Горна Малина има изградени системи за събиране на битови отпадъци, които са обхванали всички населени места и на двете общини;
- Събирането и извозването на отпадъците се извършва от общинските предприятия „ЕКО Горна Малина“ ЕООД за община Горна Малина и „АЕС-Х“ ООД за община Елин Пелин, със специализирани сметосъбиращи машини;
- Твърдите битови отпадъци се депонират на регионалното депо за ТБО Горна Малина, което е въведено в експлоатация от началото на 2003 г. и е първото финансирано и изградено депо по програма ИСПА в България. Депото е изградено съгласно изискванията на нормативната база. Депонираните отпадъци се обработват ежедневно и се запръствят, съгласно разпоредбите на секторното законодателство;
- На регионалното депо няма изградена и въведена в експлоатация инсталацията за сепариране отпадъците;
- Учредено е Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Горна Малина, в което участват Община Горна Малина и Община Елин Пелин;
- Анализираните данни показват, че в общините се наблюдава устойчива тенденция за постоянно намаляване на количеството на депонираните производствени отпадъци, докато битовите са с променлива величина;
- Графикът и честотата за извозване на отпадъците от контейнерите, разположени на територията на двете общини се определя ежегодно със Заповед на Кмета на съответната община, съгласно Закона за местните данъци и такси и Наредбата за определянето и администрирането на местните данъци и такси;

- Общините разполагат с данни от организираното сметосъбиране и сметоизвозване, но не и с данни за останалите отпадъци, образувани от фирмите, действащи на територията на региона.

II.2.3. СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Съгласно въведената нова нормативна уредба в областта на управление на отпадъците е необходим по-дълъг период за изпълнение на поставените високи нормативни изисквания и цели. Третирането на строителни отпадъци е ангажимент, както на общината, като възложител на строително-монтажни работи, така и на лицата, извършващи дейностите по третиране на строителни отпадъци и влагането на рециклираните строителни материали в строежи, съгласно изискванията на националното законодателство. Основното количество строителни отпадъци се генерират от дейността на фирми, извършващи строителна и ремонтна дейност.

Изводите от направения анализ са:

- Няма изградена инфраструктура за оползотворяване на строителни отпадъци на територията на Региона;
- Строителните отпадъци постъпват на депото за неопасни отпадъци;
- На територията на общината се срещат места, където се изхвърлят нерегламентирано строителни отпадъци. Това води до увеличаване на разходите на общинското предприятие за почистването им. Предприети са административни мерки за ограничаване на тези места и промяна нагласата на замърсителите за нерегламентираното изхвърляне на строителни отпадъци;
- Строителните отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата се транспортират и третират от фирмите за сметосъбиране и сметоизвозване в общините.

II.2.4. ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ

Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно класификацията на отпадъците се водят на отчет в РИОСВ. След измененията на секторната нормативна уредба и по-специално, разпоредбите на *Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри*, до общините не достига информация и данни за количествата образувани опасни отпадъци на тяхна територия, нито за количествата образувани производствени такива.

Най-голям дял в общото количество на опасните отпадъци заемат отработени моторни масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, както и излезли от употреба флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак. Дейностите по третиране на опасните отпадъци, образувани от дейността на предприятията се извършват в съответствие с разпоредбите на ЗООС и ЗУО, съгласно разрешителните им документи за дейности с отпадъци. Третирането на опасни отпадъци от задължените лица в Региона се осъществява без използването на общинска инфраструктура.

На територията на община Горна Малина са разположени 24 циментови „Б-Б кубове“ в които се съхраняват негодни за употреба пестициди от бившите ТКЗС. Начинът за съхраняване на препаратите изключва напълно възможността за контакта им с околната

среда. Община Горна Малина и Община Елин Пелин не са включени в системата за постоянен контрол на чистотата на атмосферния въздух на МОСВ и МЗ.

В Региона няма организирана система за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата, съответно липсват данни за този вид отпадъци.

II.2.5. УТАЙКИ ОТ ПСОВ

В съответствие с принципа „Замърсителят плаща“, управлението на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води е задължение на притежателя им. На територията на Региона има монтирани локални станции за пречистване на отпадъчни води от някои предприятия и къщи. Формираните от тях утайки се събират с битовите отпадъци. В Община Елин Пелин има само една локална пречиствателна станция за отпадни води - в с. Гара Елин Пелин, която обхваща само 17% от населението.

Поради липса на Общинска пречиствателна станция и в двете общини не се формират утайки от пречистване на селищни канализационни води, които се изпускат директно в канализационния колектор.

Изграждането на пречиствателна станция е приоритетна за всяка от общините в Региона. Отпадъците от утайки от ГПСОВ може да се третират в съоръжение за оползотворяване на биоразградими отпадъци.

II.2.6. БОЛНИЧНИ ОТПАДЪЦИ/ОТПАДЪЦИ ОТ ХУМАННОТО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Опасните отпадъци, които се генерират на територията на Региона от хуманното здравеопазване са от специализирани болнични заведения; Стоматологични лекарски практики; Медико-диагностични лаборатории и др. медицински центрове. Съобразявайки се с действащото секторно законодателство, данните не се докладват на общините.

Поради липса на собствено съоръжение за обезвреждане на опасните болнични отпадъци на територията на болничните заведения и на територията на Региона, опасните отпадъци се предават на лица, притежаващи разрешително за дейности с опасни отпадъци, съгласно действащото законодателство. За ефективно прилагане на контрол на местно ниво е необходимо да се създаде система за събиране и обработка на данни за количествата отпадъци, образувани на територията на всяка от общините.

II.3. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Анализът на инфраструктурата за управление на отпадъците цели определянето на степента на изпълнимост на изискванията за третиране на различните видове отпадъци, спрямо наличната инфраструктура в Региона. В момента общините от Регион Горна Малина сами извършват дейностите по събиране и транспортиране на отпадъците от домакинствата, административните сгради и търговските предприятия.

Изводите, които могат да се направят от направения анализ са:

- Системата за събиране на отпадъци е обхванала всички населени места от Региона;
- Всяка от общините в Региона е разположила съдове за събиране на отпадъци във всяко населено място, като техния брой се актуализира ежегодно, в зависимост от

констатираните нужди. На територията на Региона няма поставени и съдове за „зелени отпадъци“ и съдове за пепел;

- Извършват се дейностите по дезинфекция и измиване на съдовете за събиране на отпадъци и транспортните средства, което е възложено с договор на двете сметосъбиращи фирми;
- Общините разполагат с изградена и въведена в експлоатация Регионална система за обезвреждане за неопасни отпадъци – Горна Малина на която се депонират образуванията от територията на общините Елин Пелин и Горна Малина неопасни битови и строителни отпадъци. Регионална система за обезвреждане на отпадъци е разположена на територията на Община Горна Малина с действащо разрешително КР№301-Н1/2012 г. Притежател на разрешителното е Община Горна Малина. Регионалната система отговаря на нормативните изисквания, като за оператор е определена фирма „ЕКО Горна Малина“ ЕООД. Площадката на депото е разположена на около 1,5 км западно от военното поделение на и с. Горна Малина и с. Столник, 0,5 км северозападно от ж.п гара Горна Малина на подбалканската ж.п. линия, и на 2,5 км от регулационните граници на с. Горна Малина, в естествено оформено дере, което през по-голямата част от годината е сухо. Имотът е частна общинска собственост с обща площ 48,08 дка. Площадката граничи: на север със старо сметище; на юг със съществуващ път Горна Малина – Столник; на изток със земеделски земи; на запад с дере „Умен дол“;
- На Регионалната система за обезвреждане на отпадъци не е въведена инсталацията за предварително третиране на отпадъци;
- Община Елин Пелин има сключен договор с организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки „БУЛЕКОПАК“ АД от 2005 г., който е през 2015 г. е анексиран, с което срокът на договора е удължен до 2020 г. Община Горна Малина е имала сключен договор до средата на 2016 г. В Региона няма други сключени договори с организации по оползотворяване на МРО;
- В общините няма площадка за безвъзмездно приемане на едрогабаритни и опасни отпадъци;
- Липсва изградена и въведена в експлоатация инфраструктура за третиране на строителни отпадъци;
- На територията на община Елин Пелин има действащи фирми за събиране на МРО и разкомплектоване на ИУМПС;
- В Региона не е организирана система за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата;
- Не се извършва разделно събиране на образуванията биоотпадъци;
- Понастоящем съществуващите практики не осигуряват съвместно постигането на регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци по чл. 8 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.

II.4. АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ В СФЕРАТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Анализът на институционалния капацитет има за цел да анализира капацитета на общините от Регион Горна Малина в сферата на управлението на отпадъците. Изводите, които могат да се направят от анализа са:

- Осъществяването на дейностите по управление на отпадъците се извършва от длъжностни лица в общините, на които съответният Кмет на община е предоставил конкретни правомощия. Отговорни в общините от Региона за управлението на отпадъците са съответно: Кмет, зам. Кмет, гл. Експерт „Екология, Управление на Социални Програми и Проекти“ (ЕУСПП), както и „ЕКО Горна Малина“ ЕООД за Община Горна Малина, и Кмет, зам. Кмет, Началник отдел "Инвестиции, строителство и екология"; Старши експерт "Екология и земеделие"; Експерт "Екология озеленяване"; Инспектор "Екология" и „АЕС-Х“ ООД за Община Елен Пелин. Длъжностните лица упражняват непрекъснат контрол върху екологосъобразното събиране, транспортиране и третиране на отпадъците;
- Ежегодно се изготвят планове и нормативни документи, годишни план – сметки за определяне на таксите за услугите, свързани с управление на отпадъците;
- Дейностите по поддържане чистотата на териториите за обществено ползване, събирането, транспортирането на твърди и течни битови отпадъци, озеленяване, поддържане и реконструкция на зелената система, зимно поддържане, снегочистване и опесъчаване е възложено, съответно на „ЕКО Горна Малина“ ЕООД, за Община Горна Малина и „АЕС-Х“ ООД за Община Елин Пелин;
- Брой заети лица и съотношение на персонала, отговорен за администриране и за транспортиране до съоръженията за третиране може да се определи като достатъчен.
 - Работи се на 8 часов работен ден, в условията на пет дневна работна седмица. В почивните дни има дежурни автомобили за събиране на отпадъците;
 - Специализираните автомобили се обслужват от екип, състоящ се от шофьор и двама събирачи (придвижват съда до автомобила и почистват площадката около съдовете);
 - Контейнеровозите се обслужват само от шофьор;
 - Самосвалите работят с шофьор и един, двама или повече работници, според вида и обема на възложената за деня работа;
- Длъжностните лица упражняват непрекъснат контрол върху екологосъобразното събиране, транспортиране и третиране на отпадъците;
- Предприети са действия за общо решаване на проблемите с отпадъците в Региона, чрез създаване на Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Горна Малина, в което участват Община Горна Малина и Община Елин Пелин.

II.5. АНАЛИЗ НА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

На територията на Региона функционира само една Регионална система за обезвреждане на отпадъци. Регионалната система за обезвреждане на твърди битови отпадъци (РСОТБО) е въведена в експлоатация на 01.07.2003 г., като се ползва и от двете общини в Региона. При изграждането ѝ са предвидени всички мерки и мероприятия за следене състоянието на околната среда в района на РСОТБО и за недопускане на замърсявания, произтичащи от експлоатацията на съоръжението. РСОТБО има следните характеристики: клетки с №1, 2 и 3 изградени за обезвреждане, чрез депониране на ТБО, като и трите клетки са в експлоатация. На РСОТБО се приемат битови, производствени и строителни неопасни отпадъци от предприятия на територията на двете общини. В повечето случай отпадъците от строителство и разрушаване се използват и като междинна изолация.

От м. октомври 2005 г. експлоатацията на клетка №1 е възложена на фирма „Еко Горна Малина“ ЕООД, която изпълнява дейностите на оператор с комплексно разрешително №301-Н1/2012 г.

С разрешение за ползване № СТ-05-1392 от 29.11.2011 г. са въведени в експлоатация клетки № 2 и №3 - за неопасни отпадъци. От месец декември 2011 г. се депонира в клетка №2, а от месец декември 2012 г. и в клетка №3.

На територията на Региона не съществуват нерегламентирани сметища за отпадъци. Постепенно се извършва рекултивация на селските сметища, ползвани в годините преди да бъде изградено РСОТБО.

II.6. АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В РЕГИОНАЛНИТЕ СЪОРЪЖЕНИЯ, ФИНАНСИРАНЕ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕНИ ЗА УСЛУГИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В РСУО

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и общинската наредбата по чл. 22 от ЗУО, като осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане.

Общинската администрация, по-специално ресорния Заместник Кмет и отговорния административен персонал, упражняват непрекъснат контрол върху събирането, извозването и третирането на различните отпадъци на територията на съответната община.

Полагат се непрекъснати усилия за повишаване капацитета на служителите по отношение на действащата нормативна уредба, прилагането ѝ на практика и своевременно идентифициране и предприемане ефективни действия по отношение нарушенията на нормативната уредба в областта на управлението на отпадъците.

В местните нормативни и административни актове са уредени формите и начините на плащане за извършваните услуги по управление на отпадъците на територията на съответната община, където:

- Наредба за управление на дейностите по третиране на отпадъците и поддържане на чистотата на територията на Община Горна Малина;
- Наредба за определянето и администрирането на местни такси и цени на услуги на община Горна Малина, приета с Решение № 49 на Общински съвет, протокол № 3 от 22.12.2011 г., посл. Допълнена и изменена с Решение № 224 по протокол № 9 от 16.12.2013 г. на ОбС Горна Малина, регламентира реда за заплащане на такса „*Битови отпадъци*“, както и дейностите, които покрива;
- Наредба за определяне размера на местните данъци на територията на Община Елин Пелин, актуализирана съгласно Решение №375/20.12.2016г. на ОбС - Елин Пелин;
- Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Елин Пелин от 28.11.2014 г.

Основният проблем, аналогичен на много от общините в България е предстоящата промяна на образуването на такса „*Битови отпадъци*“, която се определя в годишен размер, въз основа на одобрена План-сметка за приходите и разходите за поддържане на чистотата, сметопочистването и сметоизвозването на територията на съответната община на годишна база. Финансирането на управлението на отпадъците в общината се извършва при спазване на общоевропейските принципи „*Замърсителят плаща*“ и „*Разширена отговорност на производителя*“. В съответствие с принципа „*Замърсителят плаща*“, отговорността за финансирането на дейностите с отпадъците се поема от притежателя им или от лицето, което образува отпадъка. За смесените битови отпадъци отговорността за организирането и финансирането е на общинските администрации тъй като в този случай лицата, които са образували отпадъците са населението и стопанските предприятия и те заплащат такса битови отпадъци, която постъпва в общинските бюджети.

Отчитайки, че производителите на продуктите, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, имат най-голяма отговорност за вредните въздействия върху околната среда, които оказва техния продукт. В тази връзка е въведен и принципа „*Разширена отговорност на производителя*“. В съответствие с него производителите на продукти, от които се образуват масово разпространени отпадъци, трябва да покрият разходите за третирането на отпадъците. По такъв начин производителите са заинтересовани да влагат рециклируеми и по-малко опасни материали, както и да предлагат продуктите си по начин, стимулиращ повторната им употреба и оползотворяване.

В България производителите и вносителите на продукти изпълняват този принцип или като сами се ангажират с управлението на отпадъците, образувани от продуктите или като заплащат на организация по оползотворяване за извършването на тези услуги.

Финансирането на услугите и дейностите по събиране, транспортиране и обезвреждане на битови отпадъци се осъществява чрез събиране на такса „*Битови отпадъци*“, определена в годишен размер, въз основа на одобрена План-сметка за приходите и разходите за поддържане на чистотата, сметопочистването и сметоизвозването на територията на всяка една от общините в Региона за съответната година. Таксата се заплаща от населението и фирмите за съответните услуги и се формира на база данъчна оценка на недвижимите имоти.

За физически лица и икономически субекти се използва различен промил от стойността на имота за определянето на такса битови отпадъци. В резултат на тази политика се получават диспропорции и кръстосано финансиране. Разходите за услуги по управлението на отпадъците се възстановяват от събрани от населението чрез *„такса битови отпадъци“*, която е ‰ от стойността на имота (промил от оценената стойност на имота). Жителите плащат за услугите по управление на отпадъците в съответствие с техния стандарт на живот/жилищен стандарт. Промилните степени за такса смет са определени за три различни типа потребители: жители, промишлен сектор и търговския сектор.

Всяка община следва да определи *„такса битови отпадъци“* индивидуално, като процент от собствеността на имота, съгласно планираните ежегодни бюджети, които се гласуват на Общински съвет. Събраните такси се използват за заплащане на предоставените услуги.

Тарифите за отпадъците са изчислени с цел да се осигури поносима и финансово устойчива система за управление на отпадъците. Съгласно националното ръководство за отпадъци, трябва да бъде направена верификация по отношение на таксите за събиране и обезвреждане, като плащанията не трябва да надхвърлят 1‰ от средните месечни приходи за домакинство в община или в региона за управление на отпадъците. Тази граница може да бъде временно надхвърлена и да достигне максимално 1,5‰, в случай, че финансовата устойчивост е застрашена по друг начин. Това гранично ниво трябва да бъде взето предвид за цялата такса за управление на отпадъците, с изключение на разходите свързани с почистване на обществените места.

Такса БО следва да се изчисли така, че да покрива оперативните разходи на регионалната система, както и разходите за подмяна на амортизираното оборудване и механизация.

Такса БО за юридически лица следва да се изчислява отделно, така, че да включва в себе си допълнително 100‰ от изградените активи, изчислена спрямо припадащата се част от генерираните количества отпадъци.

След влизането в сила на чл. 67, ал. 2 на ЗМДТ, възможността такса „битови отпадъци“ да се определя в промил върху данъчната оценка на имотите няма да бъде допустима и всяка община ще трябва да приложи методика, според която лицата ще заплащат за услугите по събиране и третиране на отпадъците такса, която ще бъде изчислена въз основа на количеството отпадък, което лицата генерират, на принципа *„Замърсителят плаща“* и която да може да покрива разходите на общините. С това изменение се очаква премахване на практиката на кръстосано субсидиране при формирането на такса „битови отпадъци“ и определяне на по-справедлив метод за нейното изчисляване. Посредством прехвърляне на част от настоящата финансова тежест върху лицата, които реално генерират и по-голямо количество отпадъци, се цели стимулиране на разделното събиране на рециклируемите и биоразградимите отпадъци. Резултатът от тази политика на следващ етап се очаква да бъде намаляване на количествата депонирани отпадъци и свързаните с това законови отчисления.

В допълнение на това освен двете категории отчисления, предвидени в чл. 60 и чл. 64 на ЗУО, трябва да се предвидят и разходи за постоянен мониторинг и периодичен анализ на морфологичния състав на битовите отпадъци, постъпващи на депо, както и разходи за проучване, проектиране на нови съоръжения или разширяване на съществуващите такива.

Възможни са следните подходи за изчисляване размера на таксата за битови отпадъци: Индивидуално измерено количество битови отпадъци за имота; Количество битови отпадъци за имота; Брой ползватели на услугата; Комбиниран подход; Тегло на отпадъците.

При определянето на подхода за изчисляване на такса битови отпадъци, следва да се вземат предвид местните условия и да се инициира кампания за информиране на населението, относно предприетите действия, очаквани резултати и ефекта от тях върху домакинствата. Очаква се, че базите, при които таксата се определя въз основа на теглото на изхвърляните отпадъци ще бъдат по-ефективни от тези, при които таксата се определя според обема на отпадъците. Следователно този тип бази ще стимулират потребителите да уплътняват отпадъците, за да намалят таксата която заплащат.

II.7. АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Информирането на населението за дейностите по отпадъци и опазване на околната среда е от съществено значение за ефективното и прозрачно управление на отпадъците в Региона. Необходима е редовна и заангажираща информация към населението, специално внимание към подрастващите за създаване на екологична култура и самосъзнание са подходите за ефективно и ефикасно управление на отпадъците.

Общинската администрация работи активно с обществеността на територията на всяка от общините в Региона с оглед повишаване на екологичната култура. Дейността на Общинската администрация в областта на управлението на отпадъците достига до населението от Региона, чрез публикации в медиите, чрез сесиите на Общинските съвети, чрез публични събрания и семинари, чрез издаване на листовки и чрез други средства. Основно информирането на обществеността е чрез интернет сайтовете - <http://www.elinpelin.org> и <http://www.gornamalina.eu/>, където се публикуват Нормативните документи и изисквания, Заповеди на Кмета за регулационните граници на населените места на общините, където се извършват всички услуги по чл. 62 от ЗМДТ – събиране и извозване на битови отпадъци, обезвреждането им в депа и поддържане чистотата на териториите на обществено ползване, както и всички актуални планове, програми, указания, приети решения и др. секторни документи. На сайта и на двете общини има информация относно екологичната характеристика, Протоколи от Общо събрание на Регионално сдружение за управление на отпадъците – Регион Горна Малина, Вътрешните правила на Сдружението и др. Създадена е интернет форма за подаване на сигнали. Извършват се публични обсъждания на отчетите на бюджета, с присъстващи лица и представители на медии, граждански сдружения, синдикални и бизнес организации.

Няма създаден регистър на фирмите на територията на общините от Региона за събиране на масово разпространени отпадъци.

Изводите от направения анализ са, че общините от Регион Горна Малина се стремят да информират населението, но е необходимо да се предприемат действия за създаване на регистър с фирми, извършващи дейности по отпадъци на територията на общините, своевременно публикуване на заповеди, указания и др. документи относно регулационните граници на населените места за извършване на събиране и извозване на битовите отпадъци.

Следва да се създаде регистър за подписаните договори с организации за оползотворяване на отпадъци и периодично да се уведомява населението чрез обяви за маршрутите и датите на събиране на МРО, опасни и едрогабаритни отпадъци по населени места, както и за предприетите и планирани информационни и др. кампании. До момента не е разработена специализирана информационна кампания, насочена към гражданите с цел, повишаване на информираността относно наличните системи за екологосъобразно събиране и третиране на отпадъци, задълженията и отговорностите на населението, ползите за околната среда от прилагане на отделните мерки и по специално от ползите от намаляване на количеството генерирани отпадъци и тяхното оползотворяване.

II.8. АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

Общинската администрация предоставя информация в съответствие с документите, определени с нормативната уредба по управление на отпадъците. Не е създадена вътрешноведомствена уредба и специализирана информационна система, която да обезпечава основните направления на дейностите по управление на отпадъците в общините. Проблемът при осигуряване на данните за образуваните отпадъци в Региона са продиктувани от разпоредбите на секторното законодателство, което способства за налагането на информационен дефицит, относно количествата образувани отпадъци, генерирани извън организираната система, т.е. данни за лицата, които сами си управляват образуваните отпадъци. Това са основно лицата, занимаващи се с изкупуването на отпадъци от хартия, картон, пластмаса, метал, отпадъци от черни и цветни метали, събрани отпадъци извън системите за разделно събиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване, и батерии и акумулатори.

III. SWOT АНАЛИЗ

Един от основните етапи в стратегическото планиране е *„Анализът на средата“*. Изводите от този анализ са важна предпоставка за осъществяване на по-нататъшните стъпки в процеса на стратегическо планиране – SWOT анализ, целеполагането и изготвянето на план за действие.

SWOT представлява акроним на вътрешните за общината силни страни (Strengths) и слаби страни (Weaknesses) и външните за общината възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегически анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите „силни“ и „слаби“ страни. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ се диференцира на „възможности“ и „заплахи“.

Възможности: Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда на общината. Това са благоприятни за общината потенциали от които тя се възползва или би могла да се възползва.

Заплахи: Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда за общината. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на общината.

Силни страни: Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава общината. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство на общината.

Слаби страни: Слабите страни представляват ограниченията или недостига на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на общината.

Между четирите квадранта съществуват определени зависимости. Връзката между възможностите и силните страни дава представа за лостовете на развитие. Връзката между слабите страни и заплахите формира основните проблеми на развитие. Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете на развитие, а връзката между слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие. От тази класификация произтичат и условните наименования на различните видове стратегии.

Най-благоприятната стратегическа позиция е агресивната стратегия. Всеки обект на анализ се стреми да заеме максимална площ в квадранта между силните страни и възможностите. Тази позиция е най-благоприятна и стратегията на развитие трябва да е построена така, че заемащата в нея площ само да се увеличава. Стратегията на развитие, която се определя между слабите страни и възможностите може да се нарече концентрираща, защото тя е насочена към използване на съществуващите благоприятни условия за развитие чрез намаляване на слабите страни. Стратегията на развитие, която се определя между слабите страни и заплахите може да се нарече защитната е най-неблагоприятна. Организацията, попаднала в тази позиция трябва да търси възможност за оцеляване и след това да се опита да премине в някой от другите квадранти. Диверсификационната стратегия се определя между силните страни и заплахите. Основната посока на стратегическо развитие при нея е насочена към намаляване или ограничаване на заплахите и при едновременно укрепване на силните страни.

Схема на резултатите от SWOT анализа на настоящата програма на Регион Горна Малина е представена на следващата таблица:

Таблица №10. SWOT-анализ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Положително отношение и ангажираност на общините към проблемите на опазването на околната среда; Наличие на съвременна Регионална система за обезвреждане на твърди битови отпадъци, отговарящо на нормативните изисквания; Наличие на Общински фирми за извършване на дейностите по управлението на отпадъците; Ефективно организирано сметоизвозване; Липса на големи източници на замърсяване; Запазена околна среда, съхранена чистота на компонентите на околната среда; Висока степен на залесеност на територията; 100% обхваната територия на Региона от система за организирано събиране и извозване на отпадъците;	Липса на организирано сметосъбиране и сметоизвозване на специфични отпадъчни потоци; Липса на данни за специфични отпадъчни потоци; Липса на инсталации и/или съоръжения за третиране на строителни отпадъци; Тенденция на нарастване на разходите за управление на битовите отпадъци; Ограничена възможност за реализиране на секторни проекти със собствено финансиране, поради ниското ниво на социалната поносимост в региона; Липса на целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци и насърчаване на разделното събиране на отпадъци;

Добра събираемост на такса битови отпадъци; Наличие на защитени територии, богато биоразнообразие и културно – историческо наследство като предпоставка за развитието на алтернативни форми на туризма; Добро транспортно – географско положение до столицата на България, осигуряващо условия за сътрудничество; Развита транспортно-комуникационна инфраструктура, осигуряваща условия за връзки между отделните общини на областта и със съседните области; Наличие на инвестиционни проекти в областта на околната среда.	Липса на специално разработена програма за провеждане на информационни кампании за информиране на обществеността и повишаване на общественото съзнание по въпросите на управление на отпадъците; Липса на мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на обществеността и заинтересованите лица от резултатите, свързани с дейности по управление на отпадъците Необходимост от оборудване, съоръжения и техника за разделно събиране на зелени и биоразградими битови отпадъци; Използването на депонирането като основен метод на третиране на отпадъците;
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
По-широко използване на възможностите на европейските фондове; Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с управлението на отпадъците; Осигуряване на извънбюджетно финансиране чрез европейските и национални източници; Възможности за използване формите на публично-частното партньорство; Добра национална и местна нормативна база, съответстваща на европейското законодателство; Наличие на Национални програми и проекти за подпомагане развитието на инфраструктурата за управление на отпадъците; Разрастване на пазара на суровини от рециклируеми отпадъци; Широка институционална рамка за информиране и участие на обществеността във вземането на решения по въпросите за управление на отпадъците; Въвеждане на нови ефективни технологии, допринасящи за ефективно рециклиране и оползотворяване на отпадъците; Реализиране на система за разделно събиране на масово разпространени отпадъци; Наличие на институционална рамка за участие на индустрията в управление на	Подценяване на възможностите за работа по проекти, финансирани по оперативни програми, съфинансирани със средства на ЕС; Проблеми с неефективното управление на финансовите инструменти на ЕС на национално ниво; Миграция (предимно на млади хора) от общините към столицата, по-големите градове на страната и емиграцията в чужбина; Недостатъчна държавна подкрепа за изпълнение на законовите задължения към местната власт в сферата на отпадъците; Въведените в законодателството количествени цели са високи и съществува опасност да не се постигнат чрез съществуващите съоръжения; Недостатъчно финансови ресурси за съхраняване на богатото природно наследство; Силна зависимост от централната власт; Финансова необезпеченост на инвестиционни месни проекти; Високата себестойност на разходите, свързани с управление на отпадъците; Ограничен публичен достъп до информация за управление на отпадъците; Необходимост от допълнителни инвестиции за подобряване на системата за управление

отпадъците и опазване компонентите на околната среда; Осигуряване на прозрачност при определяне на такса битови отпадъци за гражданите и бизнеса и практическо въвеждане на принципа „Замърсителят плаща“; Разрешаване на проблеми с управлението на отпадъците в дългосрочен аспект.	на отпадъците и създаване на допълнителни възможности за увеличаване нивата на рециклиране и оползотворяване на отпадъците; Ограничаване на възможностите за ефективно управление на отпадъците, поради намаляване на административния капацитет в общините.
---	---

IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

Изготвеният SWOT анализ е използван като основа за формулирането на стратегически и оперативни цели при управлението на отпадъците в Региона. Както на национално ниво, така и на общинско, генералната стратегическа цел на общината в сферата на управление на отпадъците е: **Общество и бизнес, които не депонират отпадъци.**

IV.1. СТРАТЕГИЧЕСКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ

Чрез определянето на стратегически и оперативни цели при изготвянето на Регионална програма за управление на отпадъците на Регион Горна Малина 2016 – 2020 г. се дефинира секторната политиката и рамката на управление на отпадъците в Региона на местно ниво. Определянето на целите подпомага и определянето на конкретните методи и мерки, чрез които да се изпълни програмата, както и необходимите финансови, технически и експертни характеристики и потенциал за това. В съответствие с изискванията на ЗУО, целите на регионалната програма за управление на отпадъците за Регион Горна Малина са заимствани от Националния план за управление на отпадъците 2014 - 2020 г.

Принципите за определяне на стратегическите цели са:

- **Релевантност** – Целите трябва да стимулират общините от Региона да изпълняват своята мисия;
- **Реалистичност на подхода** – Целите трябва да бъдат реалистични, като се отчитат дефинираните в SWOT анализа резултати;
- **Мотивираност** – Целите трябва да стимулират дейностите в рамките на съответната област на политиката;
- **Прозрачност/разбираемост** – Целите трябва да бъдат определени ясно и разбираемо;
- **Ангажираност/задължителност** – Целите трябва да предопределят задълженията;
- **Хармонизираност** – Целите в областта на политиката и звената вътре в институцията трябва да бъдат в тясна взаимна връзка.

Формулирането на стратегическите цели на програмата определя рамката за поетапно достигане им достигане, залегнала в Национален план за управление на отпадъците 2014 - 2020 г.:

- **Цел 1.** Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;

- **Цел 2.** Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на тях;
- **Цел 3.** Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
- **Цел 4.** Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

Следвайки структурата, целите и предвижданията на НПУО 2014-2020 г в настоящата регионална програма са разработени подпрограми, чрез чиито дейности се цели постигане изпълнението, както на конкретните програмни цели (стратегически/оперативни цели), така и на четирите стратегически цели на националния план. За достигане на набелязаните цели в настоящата програма са дефинирани конкретни мерки, които са описани в отделните подпрограми и обобщени в плановете за действие към тях.

IV.2. АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Постигането на целите на настоящата програма се предвижда да се реализира чрез подпрограми, които са насочени към подпомагане изпълнението на стратегическите цели, чрез предлагане на мерки и подходи за тяхното постигане. За всяка конкретна цел ще бъдат изпълнявани следните програми:

Таблица №11. Цели и подпрограми

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ	ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ	ПОДПРОГРАМА
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.	Намаляване на количеството на образуваните отпадъци; Намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.	Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци.
Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на разделно събраните зелени и/или биоразградими отпадъци, битови отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло.	Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло. Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците. Подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци. Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци.

Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци	Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на общините по управление на отпадъците.
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците	Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.

Оптималната алтернатива за управление на отпадъците трябва да бъде устойчива система, която е икономически поносима, социално приемлива и екологично ефективна, където:

Икономическата поносимост изисква разходите за системите за управление на отпадъците да са икономически приемливи за всички сектори на обслужваното население, включително домакинствата, търговския сектор, индустрията, институциите и т.н.

Социалната приемливост изисква системите за управление на отпадъците да отговарят на потребностите на местното население.

Екологичната ефективност изисква общите екологични тежести от управлението на отпадъците да намаляват, както по отношение на потреблението на ресурси, така също и по отношение на натиска, който оказват върху компонентите на околната среда и човешкото здраве.

Оптималната алтернатива предполага въвеждането на интегрирано управление на отпадъците като цялостен подход към гореизложените аспекти, включва използването на различни варианти за третиране и обхваща целия поток отпадъци.

Една интегрирана система за управление на отпадъците се състои от следните етапи, детайлизирани в следващите раздели на програмата:

- предотвратяване образуването на отпадъците и повторна употреба;
- технически варианти за събиране и транспортиране на отпадъците (смесени, разделени при източника);
- съоръжение за сепариране по материали и рециклиране;
- технически варианти за третиране на отпадъците (термично, механично-биологично третиране, компостиране);
- окончателно обезвреждане на отпадъците.

V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

Планът за действие обхваща периода 2016 – 2020 година и включва основните мерки и дейности, предвидени за изпълнение. Структурата на Плана за действие е съобразена с целите и приоритетите на програмата и отговаря на изискванията и целите на действащото към момента секторно законодателство. С приемането и прилагането на плана се цели да бъде постигнат оптимален баланс между различните законодателни, институционални, икономически и технически мерки и практическото реализиране на интегриран подход за управлението на отпадъците на територията на общината.

V.1. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Съдържанието и структурата на Подпрограмата са съобразени със структурата и съдържанието на Националната програма. Подпрограмата интегрира интересите на заинтересованите страни на местно ниво и отразява специфичните възможности, компетенции и условия на Регион Горна Малина, с цел ангажимент за изпълнение на включените в програмата мерки.

Образуването и третирането на отпадъци е свързано с редица рискове за околната среда, където освен натиска върху компонентите на околната среда, с образуването на отпадъците и тяхното обезвреждане се губят и значителни количества природни ресурси и суровини. В този контекст мерките за предотвратяване или минимизиране образуването на отпадъците и свързаните с тях рискове за компонентите на околната среда и човешкото здраве са от съществено значение за ограничаване изчерпването на първичните ресурси и климатичните промени.

V.1.1. ВЪВЕДЕНИЕ И ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Съгласно ЗУО кметовете на общини трябва да разработят и изпълняват програма за управление на отпадъците на територията на общината, която да съответства по структура и съдържание на Националния план. В съответствие с тези изисквания е разработена Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО), която е неразделна част от настоящата Регионална програма за управление на отпадъците.

Концепцията за предотвратяване образуването на отпадъци заема основно място във всички нормативни документи за управлението на отпадъците на Европейско ниво, като Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, директивите за специфичните отпадъчни потоци, Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане и т.н. В националното законодателство предотвратяването на отпадъците е регламентирано, както в ЗООС, така и в ЗУО и подзаконовите нормативни актове.

В Националната програма за предотвратяване образуването на отпадъци, еднозначно е посочено, че: *„Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал“*. Целта на програмата е намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.

Дефиницията за *„предотвратяване“* съгласно чл. 3, ал. 3 от Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, съдържа основните аспекти на действията за предотвратяване образуването на отпадъци и намаляване на количеството и опасностите, свързани с отпадъците, а също така определя и периода от жизнения цикъл, в който се прилагат мерките за предотвратяване. В съответствие с дефиницията *„предотвратяване означава мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява: а) количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл; б) вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве, или в) съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите“*.

Повторната употреба се счита за форма на предотвратяване тъй като се съдържа в т. а) на дефиницията за предотвратяване – *„включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл“*. Самостоятелно повторната

употреба е дефинирана като „всяка дейност, посредством, която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени”. За повторна употреба могат да се считат следните дейности: директна употреба – или от някой друг или по различен начин; обновяване: например почистване, подобряване на външния вид, поддръжка в изправност и др.; поправка: отстраняване на неизправности; използване като източник на резервни части; реставриране: този процес може да включва пълно разглобяване на продукта и подмяна на основни части, като реставрираният продукт може да е със същите или дори по-добри качества.

Повторната употреба не само отлага момента, в който продуктът се превръща в отпадък, но също вследствие многократната употреба на продукта се намалява количеството на отпадъците, което би се образувало от еквивалентни продукти за еднократна употреба.

В рамковата директива е въведено и понятието „подготовка за повторна употреба”, което се отнася не за дейности с продукти, а с отпадъци. Подготовката за повторна употреба не се счита за предотвратяване, тъй като отпадъците вече са образувани. Въпреки, че не се считат за предотвратяване, подготовката за повторна употреба и рециклирането на отпадъци водят до предотвратяване образуването на отпадъци, тъй като спестяват добива на първични природни суровини и свързаното с това образуване на отпадъци от добивната промишленост.

Концепцията за предотвратяване на отпадъците трябва да бъде прилагана по време на всички етапи от жизнения цикъл на продуктите и материалите – от добива на суровината, производството на продукта, дистрибуцията, потреблението и превръщането му в отпадък. За постигане на високо ефективност и ефикасност на мерките, предотвратяването следва да се прилага още преди стартирането на жизнения цикъл на материалите, по време на проектирането на продукта, избор на начин за опаковане, изготвянето на стратегията за реализацията му, вземането на решения за маркетинговото му позициониране и др.

V.1.2. ОПРЕДЕЛЕНИЕ И МЯСТО НА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ В ЙЕРАРХИЯТА НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Предотвратяване образуването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъци. Предотвратяването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, веднъж възникнал, отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество чрез депонирането, изгарянето, рециклирането. Всички начини на третиране на отпадъци са свързани с натоварване на околната среда и осигуряване на допълнителен технически, икономически и финансов ресурс. Дори при тяхното оползотворяване възниква натоварвания върху компонентите на околната среда, поради употребата на енергия и вода. Най-адекватното противодействие на проблемите с образуването на отпадъците са всички действия, които могат да се предприемат преди образуването на отпадъците, водещи до предотвратяване на тяхното генериране.

Ефективното използване на ресурсите е един от най-подходящия метод за предотвратяване образуването на отпадъци. Увеличаването на времето на ползването на продуктите или пък многократната употреба на продукти, които обичайно се изхвърлят има като резултат намалено използване на ресурсите, а не само предотвратяване на вредното въздействие върху компонентите на околната среда от генерираните отпадъци,

в резултат на по-кратката употребата на тези продукти. Следователно изпълнението на мерките за ПО допринася за постигане на европейските и националните цели за ефективно използване на ресурсите.

Този преход обаче трябва да бъде реализиран така, че да не води до намаляване на благосъстоянието и на икономическия растеж. Само по себе си това означава, че не следва да се налага конкурентна среда между екологичните и икономическите политики, а по-скоро да се използват икономическите ресурси и подход за постигане на екологичните изисквания.

Във връзка с ПО непрекъснато се изисква въвеждането на забрана за един или друг продукт. Пред реализирането на забрани на определени продукти или на консумацията на определени стоки има, обаче, правни, много често европейско - правни пречки, поради ограничителното им влияние върху действията на индивида. Има случаи, при които съществуват и икономически и социални причини за не въвеждането на дадена забрана. Проблематичен е също и фактът, че много често не може точно да се определи облекчаващото влияние върху компонентите на околната среда на дадена продуктова забрана и по този начин липсва основата за оценка между действието и ползата от нея. В този смисъл мерките за ПО са поставени в определена ограничителна рамка. Същевременно трябва да се подчертае, че основно с цел увеличаване на ефективността на резултата и намаляване на разходите в икономиките на редица държави, най-вече в производството, бяха предприети редица мерки, водещи до ПО. Обвързващите мерки за ПО обаче се нуждаят от ясно дефинирана правна рамка. Прилагането на мерките за ПО може да бъде проблематично в дадени случаи поради комплексния характер на различните производствени процеси и поради правната необходимост, мерките да са така направени, че да са икономически приемливи и технически възможни. Споменатите по-горе съображения водят до извода, че предприемането на само законови мерки не е достатъчно. Необходимо е да има и доброволни и ограничителни мерки от страна на всички участници в обществения живот, като тези мерки трябва да се разясняват, да се помага за тяхното създаване и провеждане, да се дават съвети на бизнеса и домакинствата. Този „по-мек“ и „индивидо-ориентиран“ инструмент на ПО дава възможност за широк кръг от мерки и постигане на положителни, ефективни и ефикасни резултати.

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като изпълнението на тези си ангажменти те извършват самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО, общините са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително на ППО, която по силата на ЗУО е неразделна част от НПУО. Съгласно чл.52, ал.6 от ЗУО се определя възможността кметовете на две или повече общини в регионална система за управление на отпадъците, да разработят обща програма за управление на отпадъците, в случай че задълженията, отговорностите и мерките, засягащи отделните общини, са ясно разграничени в програмата. В общинските и регионални програми и общински наредби за управление на отпадъците могат да се включат и съвсем конкретни мерки за ПО, като например ограничаване на ползването на прибори за еднократна употреба при обществени мероприятия, ограничаване използването на полиетиленови торбички и др.

За предотвратяване образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и бедни на отпадъци и да оптимизират съществуващите процеси и продукти. Предлагащите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправка и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро добровolen и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти. Неправителствени организации, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики.

Въпреки, че основните количества отпадъци не се генерират от домакинствата, респективно от крайните купувачи, мерките за предотвратяване на отпадъци са насочени в най-голямата си част към тях. Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки. На сегашния етап това означава, че потребителят следва да притежава и/или изгради такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства“, респективно да вложи повече усилия и време. Поради това реално и действащо предотвратяване на отпадъци сред потребителите може да се очаква, когато на пазара се предлагат достатъчно стоки и услуги, които са екологично ефективни.

Предотвратяването на образуване на отпадъци е определено в чл. 3, т. 12 от рамковата директива, респективно в §1, т. 28 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, като: *„Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява: количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл; вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите“*.

С цел по-добро изясняване на цитираното определение неговите отделни компоненти могат да бъдат обяснени по-подробно по следния начин:

Количествено и качествено предотвратяване

Докато намаляването на количествата отпадъци се нарича количествено предотвратяване на отпадъци, то намаляването на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите се нарича качествено предотвратяване на отпадъците. Двата аспекта са тясно свързани и не трябва да се разглеждат като независими, а по-скоро като взаимно допълващи се. Неправилно е да се смята, че ако отпадъкът или неговото третиране само по себе си няма вредно въздействие, то този отпадък не трябва да се предотвратява. По време на самото третиране се изразходва енергия, вода, заема се пространство. Само в случай, че даден продукт не бъде произведен, то той не би се превърнал в отпадък, т.е. в случая на 100% количествено предотвратяване няма да има нужда и от качествено предотвратяване. Тъй като обаче такива случаи са нереалистични или твърде малко вероятни, е еднозначно ясно, че за всеки продукт трябва да се прилагат

по възможност и двата аспекта. Когато няма количествено предотвратяване, това не означава, че не трябва да има качествено и обратно.

Предотвратяване още във фазата на проектиране

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока на материали – добив, производство, разпространение и потребление. Предотвратяването на отпадъка не е само в една от тези фази. Колкото по-рано се реализират мерките по предотвратяване, толкова по-ефективни ще бъдат. В този смисъл мерки, предприети във фазата на дизайна и пред-дизайна, биха имали по-голям положителен ефект. Предотвратяване по време на дизайна означава да се предприемат мерки още във фазата на вземане на техническите решения. Това включва не само еко-дизайн на продуктите, но и стратегическо развитие от гледна точка на икономически показатели, позиция на пазара, планиране на разходи и др., както и използване на технологии, изискващи по-малко материал, влагане на по-малко опасни субстанции, по-малко опаковки, по-рядко преместване и по-малко складиране.

V.1.3. ЦЕЛИ НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМАТА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Целите за предотвратяване образуването на отпадъци могат да се обобщят в три групи, главна цел подпомагана от оперативни цели, чието изпълнение от своя страна се постига чрез пакет от мерки. Както главната, така и оперативните цели са формулирани ясно и еднозначно, съгласно разпоредбите на Рамковата директива за отпадъци и ЗУО. Така дефинираните цели са:

- Стратегическа цел (чл. 29, т. 2 последно изречение на Директива 2008/98/ЕО) - Прекъсване на връзката между икономическия растеж и свързаното с това вредно влияние върху човека и околната среда в резултат на образуването на отпадъци;
- Оперативни цели (чл. 3, точка 12 на Директива 2008/98/ЕО, респективно § 1, точка 28 ЗУО);
 - Намаляване на количеството на отпадъци;
 - Намаляване на вредното въздействие на отпадъците;
 - Намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите;

Описаните цели на ППОО са част от общия комплекс политики в областта на устойчивото развитие, като при реализиране на целите и мерките трябва да се имат предвид и социалните и икономически аспекти.

V.1.4. ОЦЕНКА И ОПИСАНИЕ НА МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

В Приложение IV на рамковата директива са изброени възможните мерки за предотвратяване на отпадъците - мерки, които могат да засегнат рамковите условия, свързани с образуването на отпадъци, мерки, които могат да засегнат фазата на проектиране и производство и разпространение, мерки, които могат да засегнат фазата на потребление и употреба. За успешното прилагане на стратегия за предотвратяване на отпадъците е необходимо да се приложи комбинация от нормативни, икономически, технически и комуникационни механизми. Мерките следва да обхващат всички етапи от

жизнения цикъл - проектиране, добив на суровини, производство, разпространение, употреба, образуване на отпадъка и края на отпадъка.

В съответствие с поставените цели се идентифицират и съответните мерки за тяхното постигане. Условно мерките могат да се разделят в две групи – такива, които влияят непосредствено на възникването на отпадъци и такива, които не влияят непосредствено на възникването на отпадъци.

Мерките за предотвратяване на отпадъците трябва да са дефинирани така, че да се гарантира максимална ефективност на въздействието върху конкретния отпадъчен поток или етап от жизнения цикъл, към които са насочени.

Мерките, които влияят непосредствено на възникването на отпадъци могат да се дефинират по следния начин:

- повторна употреба - електроуреди: частта повторно употребени стари уреди в съотношение с отчитаните количества стари уреди по видове уреди, както и промяната спрямо предходната година и спрямо друга базисна година;
- повторна употреба - опаковки: развитие на количеството на многократно употребените опаковки по видове при вземане предвид на общото количество от съответния вид опаковки;
- забрана на определени вещества: брой продукти, за които е приложена забрана на определени вещества, начин на прилагане на забраната на вещества и заместване на опасните вещества с други по-малко опасни;
- разрешителни: брой разрешителни за съоръжения, които съгласно разрешението си целят количественото или качествено предотвратяване и намаляване на отпадъците и чиито успех се контролира;
- системи за управление по околна среда: брой предприятия, които са въвели системи за управление по околна среда, целящи количественото или качествено предотвратяване или намаляване на отпадъците и чиито постигане на целите се контролира.

Мерки, които не влияят непосредствено на възникването на отпадъци - Примери за такива мерки са повишаване на общественото съзнание относно отпадъците, различни обучения, подпомагане на научни проекти, и др. В зависимост от нивото на включване на обществеността, мерките най-общо могат да се обединят в три обширни категории – информационни, насърчаващи и регулиращи.

Информационните мерки имат за цел да променят поведението и да подпомогнат информирания избор. Такива мерки са: Образователни кампании; Разяснителна информация, насоки за съвети и прилагане на инструменти, основно чрез уеб сайтове; Обучителни програми за компетентни органи; Еко-етикетиране.

Насърчителните мерки предоставят стимули и финансова и логистична подкрепа за промени в поведение. Такива мерки са: Подкрепа за доброволни споразумения; Подкрепа за въвеждане на системи за управление на околната среда; Инициатива за екологично потребление за ограничаване на ненужната употреба на продукти и ефективно използване на продуктите; Подкрепа за изследване и проучване.

Регулиращите мерки са насочени към прилагане на нормативни изисквания за генериране на отпадъци, разширяващи екологични отговорности и включващи екологични критерии, като например: Зелени обществени поръчки; Такси и стимули –

като заплащане на мястото на изхвърляне, намалена такса за прилагащите домашно компостиране, намален размер на патентен данък и др.; Политика за разширена отговорност на производителя.

ПОВТОРНА УПОТРЕБА

Предотвратяването на отпадъците включва също действия, които могат да бъдат предприети, след като продуктът достигне края на жизнения си цикъл: вместо да се освобождава от продукта, крайният потребител следва да разгледа като възможности повторната му употреба, поправка или подновяване.

Инициативите за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци са насочени както към производителите на продукти – да използват „чисти технологии“, така и към домакинствата, учебните заведения и т.н. – за повишаване на общественото съзнание. В плана към програмата, общините от Регион Горна Малина предвиждат мерки (дейности) водещи до:

- насърчаване въвеждането на схеми за повторна употреба, разделно събиране и предаване за рециклиране на отпадъци;
- екологосъобразно проектиране – проектиране на продуктите така, че да са пригодени за многократна употреба;
- директна употреба – например повторно пълнене на опаковки, презареждане на батерии, дрехи втора употреба и др.;
- поправка: отстраняване на неизправности например на електрически или електронни уреди;
- използване като източник за резервни части;
- обучение и кампании за повишаване на общественото съзнание, насочени към поощряване на повторната употреба;
- реставриране.

Повторната употреба допринася за намаляване на количеството на образуваните отпадъци на етапа на производство, етапа на разпространение и етапа на потребление от жизнения цикъл на продукта, съответно на: етап на производство вследствие употребата на резервни части от излязло от употреба оборудване; на етапа на разпространение – вследствие повторно пълнене на опаковки; на етапа на потребление – вследствие продажбата на продукти втора употреба;

НОРМАТИВНИ ПРОМЕНИ

Необходимо да се извърши актуализация на Наредбите за управление на дейностите по третиране на отпадъците и поддържане чистотата на територията на общините от Региона, така че да се осигури пълно съответствие с актуализираната национална нормативна уредба в сектор отпадъци.

Като се вземат предвид избраните решения и набелязаните мерки за управление на отпадъците, са определени задълженията, отговорностите и взаимоотношенията между съществуващите звена, които се отразяват в наредбата. В наредбата се актуализират задълженията и правата на собствениците или наемателите на търговски обекти (магазини) и заведения за обществено хранене, председателите на етажната собственост, собствениците (или наематели), на еднофамилни жилища за изпълнение на новите

изисквания, произтичащи от националното законодателство – разделно събиране на масово разпространени и биоразградими отпадъци, негодни за употреба пневматични гуми, ИУМПС и др. Необходима е актуализация и по отношение на промените на ЗУО относно притежателите на строителни отпадъци от строителство и разрушаване на сгради.

В плана за действие към настоящата програма се предвиждат следните мерки за осигуряване на ефективното прилагане на законодателството на местно ниво:

- идентификация на лицата, образуващи големи количества отпадъци, подлежащи на специално регулиране – биоразградими отпадъци, опаковки и други видове масово разпространени отпадъци;
- периодични проверки за спазването на изискванията на националното и местното законодателство;
- прилагане на ефективни санкции и наказания в случай на неспазване на изискванията, с цел постигане на съответствие със законодателството, попадащи в случаите на компетентност на общинските администрации;
- осигуряване на достатъчен, подходящ квалифициран и мотивиран персонал в общинската администрация за сектор опазване на околната среда и управление на отпадъците;
- осигуряване на достатъчни и подходящи технически ресурси (оборудване и т.н.);
- ясно и надлежно документиране на резултатите от проверките.

ИНФОРМАЦИОННА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

Осигуряването на достатъчни и надеждни данни за образуването, състава, събирането, оползотворяването и обезвреждането на различните видове отпадъци е от съществено значение за правилната оценка на съществуващото състояние и за осъществяване на ефективно планиране и контрол на дейностите по управление на отпадъците. Съобразявайки с това се предвиждат и мерки за:

- изменение на формите на отчет на фирмите, притежаващи разрешително за транспортиране на отпадъци, което изменение да отрази нововъведените изисквания – отчитане на количествата неприети отпадъци, поради това че съдържат забранени за депониране отпадъци;
- оценка на общото количество на образуваните отпадъци - към данните за събраните битови отпадъци следва да се добави и количеството на битовите отпадъци, изхвърляни на нерегламентирани сметища и количеството на производствените и строителните отпадъци;
- оценка на количеството и дела на отделните видове масово разпространени и други отпадъци, за които е въведена системата за разделно събиране;
- прогнози за евентуалното изменение на количеството и съставът на отпадъците.

ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА

За прилагането на принципа *“Замърсителят плаща”*, в съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство, се налага бъдещо нарастване на таксите, заплащани от домакинствата до нива, позволяващи възстановяване на всички разходи за бъдещото въвеждане на нови съоръжения и услуги. В период на икономическа рецесия се налага оптимизиране на разходите. В плана към програмата се предвиждат мерки за:

- оценка на размера на *„таксите за битови отпадъци“*, като се предвидят дългосрочните разходи;
- изразходване на средствата, постъпващи от такси, само за дейности по управление на отпадъците, по възможно най-ефективния, ефикасен и прозрачен начин;
- покриване на всички разходи на оператора за експлоатация на депото, както и предполагаемите разходи за дейностите след закриването му, за период от 30 години, чрез таксите за депониране;
- промяна в определянето на *„такса битови отпадъци“* и практическо прилагане на принципа *„замърсителят плаща“*;
- засилване на контрола спрямо нелегалното изхвърляне на отпадъци.

Необходимо е да се обсъдят възможностите за въвеждане и на следните допълнителни мерки: определяне на такса битови отпадъци на база на обеми и/или количества генерирани отпадъци, вместо въз основа на данъчната оценка на имотите; въвеждане на допълнителна такса за депониране на отпадъци, с цел увеличаване на цената за депониране на отпадъци и създаване на по-благоприятни условия за рециклиране и оползотворяване, както и за акумулиране на допълнителни средства, които да бъдат използвани за закриване на нерегламентирани сметища и стари замърсявания с отпадъци.

РАЗШИРЕНА ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ

Разширената отговорност на производителя е подход на политиката по околна среда според, който отговорността на производителя за продукта е удължена за да обхваща употребата и етапа след употребата в т.ч. отговорността за управлението на отпадъците, образувани след употребата на продукта. Разходите за управлението им се начисляват в цените на крайните продукти, поради което за да останат конкурентни, производителите се стремят да ги намалят чрез произвеждане на продукти, които могат да се употребяват многократно или след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци. Разширената отговорност на производителя може да се реализира на практика чрез:

- нормативни разпоредби или чрез доброволни споразумения между отговорния бизнес и администрацията в т.ч.:
 - задължения за приемане на отпадъците, образувани след употреба на продуктите, обратно в местата за продажба на продуктите на крайните потребители;
 - създаването на обединения на производителите или индивидуално от задължените лица;
 - въвеждане на стандарти за продуктите;
 - въвеждане на цели за събиране и оползотворяване на отпадъци, образувани след употреба на продуктите – каквито са въведени в наредбите за масово разпространените отпадъци;
- икономически инструменти
 - повишаване на таксите за депониране - отчисленията въведени с Раздел IV^a от ЗУО и по конкретно отчисленията по чл. 64 от ЗУО;
 - субсидиране на предприятия, които са предприели мерки за

предотвратяване и/или налагане на допълнителни такси/данъци на предприятия, чиито продукти не са екологосъобразни;

- комуникационни инструменти
 - маркиране/етикетиране – маркировките за съдържание на вредни вещества, съгласно наредбите за масово разпространение на отпадъци, както и еко маркировките, поставяни на екологосъобразни продукти в съответствие с изискванията на ЗООС;
 - информация до потребителите за възможностите за предаване на отпадъците от продуктите, осигурени от производителите;
 - информация, предоставена от производителите на преработвателите на отпадъци относно вложените материали, съдържанието на опасни вещества и възможностите за демонтиране/разделяне по материали.

ФИНАНСОВИ СТИМУЛИ

За намаляване на тежестта върху домакинските бюджети от разходите за управление на отпадъците, би следвало да се търсят възможности за финансиране на изграждането на допълнителна инфраструктура за управление на отпадъците от национални и международни финансови източници, както и привличане на инвестиции от частния сектор, под формата на публично-частни партньорства, като например за изграждане на инсталации за оползотворяване на отпадъци от строителство и разрушаване, компостиращи инсталации, инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, доставка на съдове за разделно събиране на зелени отпадъци и др.

Ползите за общините от схемите за публично-частни партньорства са, че се заменя необходимостта от осигуряването на инвестиционните разходи по изграждане на съответната инфраструктура, с текущи разходи, разсрочени във времето и се прехвърля инвестиционният риск от общината към частният инвеститор. За да се ограничат до минимум рисковете от неизпълнение на проекта, е необходимо да се изиска представянето на финансова гаранция от страна на инвеститора, че разполага с необходимите средства за целия период от проектирането до въвеждането в експлоатация до след експлоатационните мероприятия.

Съществуват различия в зависимост от фазите на даден проект, в които частният сектор поема риск. Това може да са само проектиране и строителство, проектиране – строителство - експлоатация, както и проектиране - строителство - експлоатация - финансиране. Най-разпространен е моделът „построй - експлоатирай - предай” (buildoperate-transfer - BOT). При него частният инвеститор създава или рехабилитира активи за своя сметка, които впоследствие управлява за определен период от време, до възвръщане на инвестицията за което получава и разумна печалба (обикновено срокът за експлоатация е от 5 до около 30 години), след което те остават общинска собственост.

С прилагането на икономически инструменти може да се постигне значително съкращаване употребата на първични природни ресурси, намаляване на образуваните отпадъци и свързаните с това рискове за околната среда. Те трябва да се използват по начин, който изключва засягане на свободната конкуренция. В съответствие с политиката на Европейския съюз следва да са насочени към осигуряване поемането на разходите по управление на отпадъците от причинителя им или производителя на продукта, след употребата на който се образуват.

Възможните мерки, заимствани от добрите Европейски практики са:

- допълнителни финансови тежести, като данъци и такси върху природните суровини – полезни изкопаеми, строителни материали, дървесина и др.;
- допълнителни финансови тежести, като данъци и такси върху продукти след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
- допълнителни финансови тежести, като такси върху отпадъци за депониране или изгаряне;
- финансови стимули за производство на екологосъобразни продукти, като данъчни приспадания - с цел защита на конкуренцията се прилагат само за иновации, научни изследвания, а в някои случаи за инвестиции в опазване на околната среда; намаляване на амортизационния срок на инвестициите в опазване на околната среда; субсидии (в т.ч. безвъзмездни) за финансиране на проекти за предотвратяване на отпадъците;
- данъчни облекчения – за центрове за поправка и повторна употреба и за депозитните системи – с цел увеличаване на многократната употреба, при връщане на използвания продукт депозита се възстановява.

СТАНДАРТИ

С прилагането на продуктови стандарти се цели да се гарантира пригодността на продуктите при тяхното проектиране и производство за постигане изискванията за предотвратяване като:

- изискванията за качеството на продукта – критериите за край на отпадъка;
- забрани и ограничения за влягане на опасни вещества – разпоредбите, въведени чрез секторната подзаконова нормативна рамка за масово разпространените отпадъци, REACH и др.;
- изисквания за улесняване на разглобяването, подмяната на резервни части и поправката им, възможност за многократна употреба, и др.;
- изисквания за минимизиране на използваните суровини за обема/теглото;
- осигуряване ефективност и дълготрайност на продукта и възможностите за ремонт и подмяна на резервни части;
- изисквания за маркировка на продукта, като СЕ маркировка, еко маркировка и др.

Други възможни мерки са така наречените технологични стандарти, чрез които се цели повишаване на ефективността на добива на суровини и производството на продукти с цел намаляване и щадене на природните ресурси, като особено внимание се обръща на не възобновяемите такива. Технологичните стандарти се прилагат главно заради нормативни изисквания, но могат да се използват и вследствие на доброволни споразумения или като маркетингов инструмент. Към тях се причисляват и изискванията за прилагане на най-добри налични техники. Прилагането на най-добри налични техники е свързано с предотвратяване на образуването на отпадъци и свързаните с това рискове за компонентите на околната среда в етапите на добив и производство от жизнения цикъл на продукта.

ЕКОМАРКИРОВКА

Целта на този инструмент е насочване на потребителите към покупката на екологосъобразни продукти чрез поставяне на информационен етикет, указващ съдържанието на опасни вещества или друга информация, показваща въздействието върху компонентите на околната среда или чрез поставяне на знак, удостоверяващ, че при проектирането и производството на продукта са взети всички възможни мерки за предотвратяване вредното му въздействие върху околната среда в т.ч. за предотвратяването на отпадъците. Това е комуникационен инструмент и цели въздействие върху нагласата на потребителите.

Реализира се чрез доброволно участие в схеми за поставяне на:

- екомаркировка, удостоверяваща изпълнението на комплекс от критерии от: официални сертифициращи органи (Европейската общност, Blue Angel и др.); частни независими схеми за оценяване (Max Havelaar, FSC, Nature Plus, MSC, Energy Star и др.);
- поставяне на информационен етикет, че продуктът изпълнява определено изискване – клас енергийна ефективност, възможност за рециклиране (лого за рециклиране), членство в организация по оползотворяване (маркировка по чл. 62, ал. 5 от ЗУО) и др.;
- издаване на Декларация за екологосъобразност на продукта (Environmental Product Declaration – EPD) – това е стандартизиран инструмент (ISO 14025/TR) за оценката на въздействието върху околната среда на продукта през целия му жизнен цикъл.

ЗЕЛЕНИ ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ

Зелените обществени поръчки следва да се основават на ясни, обосновани и амбициозни екологични критерии за продуктите и услугите, на база на подхода на жизнения цикъл. В своето съобщение „Обществени поръчки, за по-добра околна среда“ Европейската комисия препоръча определяне на общи критерии за „зелени обществени поръчки“, с оглед прилагането на единен подход от страните-членки, което ще предотврати фрагментиране (раздробяване) и нарушаване на конкуренцията на Единния вътрешен пазар на Общността. В последствие, Комисията разработи и публикува критерии за „зелени обществени поръчки“, които покриват 21 групи продукти и услуги, идентифицирани като най-подходящи.

Ръководството на Европейската комисия е предназначено да бъде използвано от публичните власти за успешно планиране и прилагане на „зелени обществени поръчки“. В него по един близък до практиката начин са обяснени възможностите, които предлага европейската нормативна уредба и са разгледани прости и ефективни подходи за постигането на екологосъобразност на договорите за обществени поръчки. С оглед да е по-практично, ръководството следва логиката и структурата на процедурата за обществени поръчки. То включва също и редица примери за „зелени обществени поръчки“ на публични власти в различни страни-членки на ЕС.

Държавните и общински институции могат да допринесат за постигане на устойчиво и екологосъобразно производство и потребление, и повишаване на ресурсната ефективност на икономиката, чрез избора на стоки и услуги, които са съобразени с опазването на околната среда и рационалното и отговорно използване на природните

ресурси. Един от най-важните инструменти на администрацията е повишаване провеждането на „зелени обществени поръчки“, при които водещите критерии за избор на изпълнители на услуги или закупуване на продукти с обществени средства е прилагането на принципа за предотвратяване на отпадъците.

Зелените обществени поръчки освен, че имат директни ползи за околната среда, подпомагат развитието на пазара на екологосъобразни продукти и услуги, допринасят за преодоляване на предразсъдъците относно използването на рециклирани продукти, продукти втора употреба и служат като добър пример за частния сектор.

ПОВИШАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНОТО СЪЗНАНИЕ

Населението е основен участник в процеса на управление на отпадъците, защото то е постоянен техен генератор и поради това трябва да бъде информирано за въздействието върху компонентите на околната среда, причинено от обезвреждането на отпадъци, както и за възможностите и отговорностите, относно предотвратяването и оползотворяването на отпадъците.

Вземането на правилни решения и осъществяването на мерките, заложили в Регионалната програма, трябва да се постигне при оптимален баланс на интересите на различните участници в процеса по управление на отпадъците. За целта е необходим непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото съзнание. Във връзка с гореизложеното, в настоящата програма се предвиждат мерки за:

- редовно предоставяне на информация на населението за състоянието на околната среда;
- привличането на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия, в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците, като особено значение следва да бъде отделяно на начина за определяне на *“такса битови отпадъци”* и отчитането на изразходваните средства;
- повишаване на общественото съзнание, с цел да се постигне промяна в поведението на населението, чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците;
- провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия, организирани специално за целта или включени като част от програмите за честване на празници на общините от Региона или конкретно населено място, като специално внимание следва да бъде отделено на работата с подрастващите;
- получаване на обратна връзка за успеха на прилаганите мерки за управление на отпадъците;
- повишаване на информираността за опасността за компонентите на околната среда, свързани с управление на отпадъците с което да разясни на:
 - потребителите да купуват продукти, след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци и оказват по-малко вредно върху околната среда;
 - производителите да произвеждат продукти, след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци и оказват по-малко вредно върху околната среда;

- О проектантите да проектират продукти, след употребата, на които се образуват по-малко отпадъци и оказват по-малко вредно върху околната среда.

В условията на пазарна икономика търсенето на екологосъобразни продукти може да бъде повишено ефективно, основно чрез въздействие върху нагласите на потребителя. В съвременното информационно общество разясняването на негативните въздействия на отпадъците върху компонентите на околната среда е силен подтик за насочване на потребителите към придобиването на продукти с по-малко опаковки или с опаковки, създаващи по-малко рискове за околната среда, което от своя страна следва да насърчи проектирането и производството на екологосъобразни продукти, от които се образуват по-малко отпадъци, продукти с ограничено съдържание на опасни вещества, продукти подходящи за многократна употреба, намаляване на опаковките и др.

Мерките за публичност и реклама следва да бъдат провеждани не само от производителите и дистрибуторите на продукта, но да се подкрепят също от компетентните органи, потребителски и други неправителствени организации.

ПОВИШАВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ

В плана се предвиждат мерки за обучението и квалификацията на служителите, отговарящи за дейностите по управление на отпадъците, осигуряване на подходяща техника и оборудване, за да се гарантира:

- компетентност при разработване на нормативни актове, указания, планове и програми по прилагането на управление на отпадъците на местно ниво;
- ефективен контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията за управлението на отпадъците;
- ефективен контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията за разделно събиране на отпадъците;
- регионално управление на оползотворяването или обезвреждането на отпадъци и коопериране с други общини;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;
- подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане на инфраструктура за оползотворяване или обезвреждане на отпадъци.

V.1.5. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА

В планът за действие към подпрограмата са идентифицирани конкретни мерки, които следва да се изпълнят от общините Горна Малина и Елин Пелин, възможните източници чрез които може да се обезпечи финансовият ресурс, необходим за реализиране на мерките, индикативният срок за тяхното изпълнение, очакваните резултати, както и предложените индикатори, чрез които ще се извърши отчитането на предприетите действия.

Предвид еднотипността на характеристиките при управление на отпадъците на територията на общините от Региона, предложените мерки са насочени за изпълнение от всяка една от общините Горна Малина и Елин Пелин, като единствено специфично дефинираните мерки, кореспондират с общината, която е отговорна за тяхното изпълнение. Планът за действие е представен на следващата таблица.

Таблица №12. План за действие към подпрограмата

Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение		Отговорник
				Текущи	Целеви	
Оптимизиране на съществуващата система за събиране и транспортиране на битови отпадъци.	Собствени средства	Постоянен	Намаляване на нерегламентирано то изхвърляне на отпадъци	Съществуваща система	Оптимизирана система	Общините от Региона
Инициране на системата за разделно събиране на отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци	Съществуваща система	Оптимизирана система	Общините от Региона и задължените лица
Насърчаване въвеждането на схеми за повторна употреба, разделно събиране и предаване за рециклиране на отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Увеличаване на дела повторната употреба и предаването за рециклиране на отпадъци	Система за разделно събиране	Внедрени схеми за повторна употреба, разделно събиране и предаване за рециклиране на отпадъци	Общините от Региона
Въвеждане на диференцирано облагане с такса за битови отпадъци.	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2018 г., включително	Введено диференцирано облагане	Определяна на таксата на база промиш	Введено диференцирано облагане	Общините от Региона

Въвеждане на практиката за събирането на едрогабаритни отпадъци и стартиране на общинска система за събирането на вещи с потенциал за повторна употреба от домовете	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Променена практика и нагласи на населението	Общо приети подходи за предаване	Въведена практика за събиране на ЕГО и стартирала общинска система за събиране на вещи.	Общините от Региона
Разработване на проект за проектиране и изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци	ОПОС 2014-2020 г.	До 2017 г.	Разработено проектно предложение	Проектна готовност	Разработена цялостна проектна документация за изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране	Община Горна Малина
Намаляване на количеството депонирани битови отпадъци, в т.ч. зелени и биоразградими	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници, ОПОС	До 2019 г., включително	Принос към осигуряване на допълнителен капацитет за рециклиране на отпадъци	Почти цялото количество битови отпадъци, включително зелени и биоразградими се депонира.	Изпълнени на законодателните цели и отклоняване на предвидените за депониране количества	Общините от Региона
Осигурен допълнителен капацитет за рециклиране на отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет,	До 2019 г., включително	Осигуряване на допълнителен капацитет за	Наличен капацитет към 2012 г.	Осигурен допълнителен	Общините от Региона

	национални и международни източници, ОПОС		рециклиране на отпадъци		капацитет към 2019 г.	
Стимулиране изграждането на мощности за оползотворяване на отпадъци от частни инвеститори (отпадъци от опаковки, ИУМПС, НУБА, ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, отработени масла и др.)	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници, ОП „Конкургентгоспособност и иновации	Постоянен	Предотвратяване образуването на отпадъци	Налични мощности към 2016 г.	Увеличен капацитет на мощностите към 2020 г.	Общините от Региона и задължените лица
Изграждане на общински площадки за събиране и съхранение на ИУЕЕО от домакинствата	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2020 г., включително	Изградена общинска площадка за събиране и съхранение на ИУЕЕО от домакинствата	Третиране от задължените по закон лица	Изградена площадка	Община Елина Пелин
Внедряване на информационни системи за отчетност и контрол на образуваните, събирани и третирани количества отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Изградена информационна система	Система за документооборот	Специализирана система за отчетност и контрол на отпадъците	Общините от Региона
Стартиране на дейности за повишаване на осведомеността, предназначени за строителния сектор с цел насърчаване на селективното разрушаване с цел повторна употреба и рециклиране, спазването на изискванията за	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Реализирани дейности за повишаване на осведомеността	Обществено достъпна информация	Реализирани дейности за повишаване на осведомеността	Общините от Региона и задължените лица

рециклиране на отпадъци от строителство или разрушаване, правилното обезвреждане на опасни отпадъци, включително ПХБ и азбест						
Изготвяне на страница с практически съвети за организиране на сортирането на отпадъци от строителство и разрушаване на малки обекти	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Реализирани дейности за повишаване на осведомеността	Обществено достъпна информация	Реализирани дейности за повишаване на осведомеността	Общините от Региона и задължените лица
Стартиране на инициативата „Устойчива сграда“ с цел стимулиране на предотвратяване на отпадъците и рециклирането в строителството.	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Реализирана инициатива	Обществено достъпна информация	Реализирана инициатива	Общините от Региона и задължените лица
Актуализиране на общинската нормативна уредба в областта на управление на отпадъците	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Актуализирана нормативна рамка	Съответствие с на националното законодателство	Съответствие със законодателството и въвеждане на добри практики	Общините от Региона
Възлагане на проучване за анализ на жизнения цикъл, за да се оцени екологичните разходи и ползи от повторна употреба на определени продукти	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2018 г. включително	Възложено проучване и съставен списък на насърчавани продукти	Обществено достъпна информация	Възложено проучване и съставен списък на насърчавани продукти	Общините от Региона

Проучване на възможностите за сключване на договор с ООп за МРО	Собствени средства	Постоянен	Проучени възможности и подготовка за сключване на договор	Сключен договор за отпадъци от опаковки за Община Елин Пелин	Проучени възможности за сключване на договор и за останалите МРО	Общините от Региона
Подобряване на общинският контрол за недопускане нерегламентираното изгаряне на отпадъци	Собствени средства	Постоянен	Подобрен контрол на ниво община	Текущ и оперативен контрол	Подборен текущ и оперативен контрол	Общините от Региона
Предприемане на действия за по-нататъшно прилагане на т.нар. „зелени обществени поръчки“.	Собствени средства	Постоянен	Увеличен дял на зелените обществени поръчки	Информация за проведените поръчки през 2016 г.	Увеличен дял на зелените обществени поръчки	Общините от Региона
Разработване на инструкция за зелени обществени поръчки, обучение на администрацията и обмяна на опит.	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Разработени инструкции	Обществено достъпна информация	Разработени инструкции	Общините от Региона
Организационно подпомагане на благотворителните организации и други социално икономически предприятия предоставящи услугите за събиране на вещи и ремонт с цел повторна употреба, както и развитието на борси за обмен или продажба на продукти втора употреба	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведено проучване за осигуряване на подпомагане и за развитието на борси	Обществено достъпна информация	Проведено проучване за осигуряване на подпомагане и за развитието на борси	Общините от Региона

Провеждане на кампании за повишаване на осведомеността за процесите по управление на отпадъците	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени кампании	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Общините от Региона
Провеждане кампания за насърчаване потреблението на екологосъобразни продукти	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени кампании	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Общините от Региона
Извършване на периодични информационни кампании за предотвратяване образуването на битови отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени кампании	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Общините от Региона

V.2. ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ НАЙ-МАЛКО ОТ ХАРТИЯ И КАРТОН, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СЪЖКЛО

Изпълнението на въведените с настоящата подпрограма мерки ще подпомогне постигането на *Цел 2: увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци*. Целите за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци се изчисляват съгласно метода, определен със Заповед № РД-884/18.11.2014 г. на министъра на околната среда и водите. Степента на рециклиране на битовите отпадъци се изчислява като съотношение на общото количество на отпадъците, предадени за рециклиране и общото количество на генерираните отпадъци от домакинствата и подобни източници. Следователно за изпълнение на целите се зачитат:

- Масово разпространените отпадъци, събрани от организации по оползотворяване;
- Отпадъците, отделени в инсталацията за сепариране в случай, че са предадени за подготовка за повторна употреба и рециклиране;
- Компостът, произведен в инсталацията за открито компостиране от разделно събрани биоотпадъци (зелени отпадъци и подходящи за открито компостиране хранителни отпадъци);
- Отпадъците, събрани на общинската площадка за безвъзмездно предаване в случай, че са предадени за подготовка за повторна употреба и рециклиране;
- Отпадъците, събрани на търговска основа в изкупвателни пунктове в случай, че са предадени за рециклиране;
- Отпадъци, събрани чрез системата за събиране на опасни отпадъци от домакинствата в случай, че са предадени за рециклиране;
- Едрогабаритни отпадъци (събрани извън общинската площадка за безвъзмездно предаване) - в случай, че са предадени за подготовка за повторна употреба и рециклиране;
- Отпадъци, събрани чрез системата за събиране на биоотпадъци в случай, че са компостирани.

V.2.1. ВЪВЕДЕНИЕ И ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Закона за управление на отпадъците поставя Национални цели за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, както следва

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло

Съгласно нормативната уредба, всяка община може да постигне целта самостоятелно или заедно с други общини, в зависимост от решението на Общото събрание на съответното РСУО и наличната инфраструктура за третиране на отпадъците в общината и региона.

Системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и НУБА и ИУЕЕО, които се осъществяват и финансират основно от организациите по оползотворяване чрез схемите за „разширена отговорност на производителя“, се отчитат и допринасят в голяма степен за постигане от общините на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

В допълнение към общите цели, Регионалната програма поставя и конкретни изисквания за управление на специфични потоци отпадъци, в зависимост от взетите решения за подхода за управление на съответния отпадък и условията във всяка една от общините. Нормативната уредба предоставя на общините различни възможности за участие, в системите, финансирани от производителите и вносителите на продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци. Ролята на общините за осигуряване на възможност на домакинствата да предават за оползотворяване или рециклиране, образувани от тях масово разпространени отпадъци се определя чрез мерките, които задължително трябва да бъдат предприети от общинска администрация за съответния вид отпадъци.

Необходимо е подновяването на разговори с организации по оползотворяване на отпадъци. Община Горна Малина до средата на 2016 г. е имала сключен договор с „Булекопак“ АД за организиране на територията на общината система за разделно събиране, временно съхранение, предварително третиране и транспортиране на отпадъци, образувани на територията на общината от домакинствата, административните, социалните и обществени сгради, заведенията за обществено хранене, търговските обекти, забавления и туризъм.

Община Елин Пелин има действащ сключен договор за разделно събиране на отпадъците от опаковки с „Булекопак“ АД, който с анекс от 2015 г. е удължен до 2020 г.

Морфологичният състав на битовите отпадъци също има важно значение за прецизиране на количествата и отчитане на изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци.

От съществено значение за постигнатите резултати в Региона по разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метали е и липсата на пункт за изкупуване на вторични суровини, което ограничава във висока степен кражбата на полезни компоненти от контейнерите за отпадъци и на метална инфраструктура на територията на Региона.

МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ

Съгласно националното секторно законодателство, отговорността за разделното събиране на масово разпространените отпадъци е възложена на лицата, пускащи на пазара продукти след употребата на които, се образуват масово разпространени отпадъци. Въпреки това се очаква от общините да осъществяват конкретни мерки и да предприемат адекватни действия при планиране и определяне на изискванията към системите за събиране на тези отпадъчни потоци, с цел постигането на високи нива на рециклиране. За тази цел се предвижда предприемането на мерки за:

- Сключване на договори с ООп за масово разпространени отпадъци;
- Включване в местната нормативна уредба на подробни изисквания към физическите и юридическите лица за разделно събиране на масово разпространените отпадъци и други рециклируеми материали;

- Установяване на постоянен диалог и редовни срещи с Организациите по оползотворяване, действащи на територията на общините;
- Осъществяване на професионално разработени кампании за повишаване на информираността на обществеността, организирани на общинско ниво;
- Определяне на допълнителни места за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране, сепариране и сортиране;
- За спазването на забраната за изхвърляне на отпадъци, обозначени с маркировка за разделно събиране в контейнери за смесени битови отпадъци;
- Избор на подходящ вариант за начисляване на такса битови отпадъци така, че да се насърчи разделното събиране и рециклирането с цел постигане на целите за събиране на рециклируеми и биоотпадъци и отклоняване на биоразградимите отпадъци от депа.

Увеличаването на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци в региона ще доведе до намаляване на общото количество депонирани отпадъци и до заложените законодателни цели.

ПРЕДВАРИТЕЛНО ТРЕТИРАНЕ

В нормативната уредба е създаден механизъм за насърчаване на рециклирането и оползотворяването на отпадъци чрез въведените отчисления, които увеличават цената за депониране. Общините могат да намалят или изцяло да се освободят от отчисленията в случай, че изпълнят целите за разделно събиране на битови отпадъци и отклоняване на биоразградимите отпадъци от депа. В тази връзка е необходимо прилагане на мерки за разделно събиране на рециклируеми отпадъци и биоотпадъци и третиране на битовите отпадъци. Мерките следва да осигурят постигането на целите за рециклиране, целите за отклоняване на биоразградими отпадъци от депа и критериите за стабилизиране на остатъчната фракция в степен, достатъчна за получаване на мотивирана заповед от директорът на РИОСВ, с която дава съгласие за намаляване на дължимите отчисления за депониране на битови отпадъци.

СЪБИРАНЕ НА ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ ОТ ДОМАКИНСТВАТА

В съответствие с нормативните изисквания, разделното събиране на опасни отпадъци се предвижда да обхване всички населени места през 2020 г. Събирането на опасните отпадъци от населението се предвижда да се осъществява на общинска площадка за безвъзмездното им предаване. Последващото транспортиране за оползотворяване/обезвреждане ще се извършва кампанийно от лице, притежаващо необходимите разрешителни документи.

Не се предвиждат обезвреждане на опасни отпадъци от домакинствата на територията на общините от Региона.

ОБЩИНСКА ПЛОЩАДКА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНО ПРЕДАВАНЕ

Във връзка с нормативните изисквания е предвидено провеждане на проучване за изграждане площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. рециклируеми отпадъци, едрогабаритни отпадъци, зелени отпадъци, опасни отпадъци и други, финансирани от общината. С цел намаляване на

финансовите разходи за общината чрез привличане на частни инвестиции се предвижда проучване на възможността за разширяване на площадката и/или изграждане на нова за приемане и на отпадъци, финансирани от други източници извън такса битови отпадъци, като например масово разпространени отпадъци и строителни отпадъци от ремонтни дейности в бита. Проектите за разширяване или създаване на площадки за приемане и третиране на отпадъци ще бъдат изцяло съобразени с нормативните изисквания на националното законодателство с оглед опазване здравето и живота на хората, съхраняване на околната среда.

РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ НА РЕЦИКЛИРУЕМИ ОТПАДЪЦИ, ЗА КОИТО НЕ СЕ ПРИЛАГА ПРИНЦИПА „РАЗШИРЕНА ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ“

Предвид факта, че няма сключени договори с организации по оползотворяване на НУБА и площадките за безвъзмездно предаване не са достатъчни за изпълнение целите за рециклиране на битови отпадъци, общините от Региона ще осигурят допълнително разделно събиране и рециклиране на рециклируеми отпадъци от бита (хартия, пластмаса, стъкло, метал), за които принципът „отговорност на производителя“ не се прилага. В рамките на регионалното сдружение ще се определи приноса на всяка община за постигане на регионалните цели за рециклиране на битови отпадъци.

V.2.2. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Стратегическата цел - увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.

Оперативната цел - конкретни изисквания за достигане на стратегическата цел, а именно: Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаси и стъкло.

V.2.3. АНАЛИЗ И ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ И НАСОКИ ЗА БЪДЕЩИ МЕРКИ

Съгласно нормативната уредба, отделянето на рециклируеми и оползотворими отпадъци от потока битови отпадъци се осъществява посредством сътрудничество с организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки, чрез извършване на дейности по предварително третиране на отпадъците, преди тяхното депониране.

Необходими действия:

- Проучване на възможностите за сключване на договор с организация по оползотворяване, определящ следните дейности¹:
 - разширяване обхвата на системата за разделно събиране чрез включване на всички видове опаковки, образувани в бита, които попадат в обхвата на *Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки*;
 - определяне на местата за разполагане на съдове за събиране на отпадъци от опаковки на територията на общините;
 - контрол над изхвърлянето на отпадъци от опаковки в съдове за смесени битови отпадъци;
 - контрол над лицата, експлоатиращи системите за разделно събиране;

¹ Съобразявайки се с факта, че Община Елин Пелин има действащ договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, това действие е приложимо за Община Горна Малина

- въвеждане на изисквания и ред за предоставяне на информация на общините от лицата, експлоатиращи системите за разделно събиране;
- редовно информирание на обществеността за рисковете, свързани с неконтролираното обезвреждане на отпадъците от опаковки, значението на символите, използвани за маркиране и възможностите за участие в системите за разделно събиране;
- Осигуряване на площадки за съхранение на отпадъци, като напр. едрогабаритни пластмасови и метални отпадъци, хартиени отпадъци, излязла от употреба битова техника, акумулатори и други отпадъци, които могат да се оползотворят и да не се извозват за депониране. Така ще бъдат изпълнени и изискванията за осигуряване на разделно събиране на опасни битови отпадъци;
- В плана се предвиждат следните мерки, които задължително следва да бъдат вземани под внимание при сключването на договорите с организациите по оползотворяване:
 - определяне на местата за разполагане на съдове за събиране;
 - въвеждане на задължения към собствениците или наемателите на търговски обекти, председателите на етажната собственост, собствениците (или наематели), на еднофамилни жилища и др.;
 - контрол над изхвърлянето в съдове за смесени битови отпадъци;
 - контрол над лицата, експлоатиращи системите за разделно събиране и за предоставяне на информация;
 - редовно информирание на обществеността за недостатъците, свързани с депонирането на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, както и възможностите за участие в системите за събиране;
 - организиране на дейностите по събиране и оползотворяването в най-висока степен на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло;
- мерки, свързани с осъществяване на контрол за изпълнение на изискванията за разделното събиране и предаване на рециклируеми битови отпадъци;
- въвеждане на стимули за юридическите лица и гражданите за активно участие в организираните от общините системи за разделно събиране на отпадъците.

Пряко отношение към постигане на специфичната цел на настоящата подпрограмата са мерките от другите подпрограми, свързани с:

- осъществяване на информационните кампании за ползите от разделното събиране на отпадъците, в т.ч. и за населението на Региона и насърчаване на населението да събира разделно отпадъците;
- въвеждане на методиката на национално ниво и влизане в сила на националните нормативни изисквания за определяне на ТБО, където е възможно определянето ѝ, по-пряко свързано с количествата изхвърлени отпадъци;
- внедряване в общините на електронна информационна система за отпадъци, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. модул за разделно събирането и за предадените за рециклиране отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал, за проследяване на степента на постигане на целите и вземане на съответните управленски решения;

- обучителни програми за поддържане и подобряване на капацитета на администрацията и контролиращите инспектори на общината;
- определяне на подхода за изпълнение на целите за оползотворяване и рециклиране на битовите отпадъци от общините в РСУО;
- поддържане на актуални данни за морфологичния анализ във всяка от общините от Региона, съгласно изискванията на ЗУО.

V.2.4. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА

В планът за действие към подпрограмата са идентифицирани конкретни мерки, които следва да се изпълнят от общините Горна Малина и Елин Пелин, възможните източници, чрез които може да се обезпечи финансовият ресурс, необходим за реализиране на мерките, индикативният срок за тяхното изпълнение, очакваните резултати, както и предложените индикатори, чрез които ще се извърши отчитането на предприетите действия.

Предвид еднотипността на характеристиките при управление на отпадъците на територията на общините от Региона, предложените мерки са насочени за изпълнение от всяка една от общините Горна Малина и Елин Пелин, като единствено специфично дефинираните мерки, кореспондират с общината, която е отговорна за тяхното изпълнение. Планът за действие е представен на следващата таблица.

Таблица №13. План за действие към подпрограмата

Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение		Отговорник
				Текущи	Целеви	
Изграждане на система за разделно събиране на отпадъци от бига	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2017 г., включително	Изградена система	Съществуваща система	Изградена система и в двете общини от Региона	Всяка от общините от Региона
Въвеждане на задължени към собственици или наематели на търговски обекти за разделно събиране на отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2018 г., включително	Въведени задължения	Съществуваща система	Въведени задължения	Всяка от общините от Региона
Създаване и поддържане на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на общините	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2017 г., включително	Създаден регистър	Обществено достъпна информация	Създаден и редовно актуализиран регистър	Общините от Региона
Осигурен допълнителен капацитет за рециклиране на отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници, ОПОС	До 2018 г., включително	Осигуряване на допълнителен капацитет за рециклиране на отпадъци	Наличен капацитет към 2012 г.	Осигурен допълнителен капацитет към 2018 г.	Общините от Региона

Стимулиране изграждането на мощности за оползотворяване на отпадъци от частни инвеститори (отпадъци от опаковки, ИУМПС, НУБА, ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, отработени масла и др.)	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници, ОП „Конкурентоспособност и иновации	Постоянен	Предотвратяване образуването на отпадъци	Налични мощности към 2016 г.	Увеличен капацитет на мощностите към 2020 г.	Общините от Региона и задължените лица
Изграждане на общински площадки за събиране и съхранение на ИУЕЕО от домакинствата	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2020 г., включително	Изградена общинска площадка за събиране и съхранение на ИУЕЕО от домакинствата	Третиране от задължените по закон лица	Изградена площадка	Общините от Региона
Внедряване на информационни системи за отчетност и контрол на образуваните, събирани и третирани количества отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Изградена информационна система	Система за документооборот	Специализирана система за отчетност и контрол на отпадъците	Общините от Региона
Въвеждане на задължения към собствениците или наемателите на търговски обекти и собствениците (или наематели) на еднофамилни жилища за разделно събиране и забрана за изхвърляне на отпадъци от опаковки.	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Актуализирана нормативна рамка	Съответствие с националното законодателство	Актуализирана нормативна рамка	Всяка от общините от Региона
Проучване на възможностите и сключване на договор с ООп за отпадъци от опаковки	Собствени средства	Постоянен	Проучени възможности и подготовка за	Общо установеният ред	Сключен договор за	Община Горна Малина

			сключване на договор		отпадъци от опаковки	
Проучване на възможностите и сключване на договор с ООп за останалите МРО	Собствени средства	Постоянен	Проучени възможности и подготовка за сключване на договор	Общо установеният ред	Проучени възможности и сключени договори за отпадъци от опаковки	Общините от Региона
Провеждане на кампании за повишаване на осведомеността за процесите по управление на отпадъците, свързани с МРО	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени кампании	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Всяка от общините от Региона
Информирание на обществеността за рисковете, свързани с неконтролираното обезвреждане на МРО, значение на символите, използвани за маркиране, възможности за участие в системите за разделно събиране	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени кампании	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Общините от Региона

V.3. ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА БИОРАЗГРАДИМИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ В Т.Ч. ЗА БИООТПАДЪЦИТЕ

Изпълнението на въведените с настоящата подпрограма мерки ще подпомогне постигането на *Цел 2: увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци.*

V.3.1. ВЪВЕДЕНИЕ И ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Закона за управление на отпадъците и Националният стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г. поставят конкретни цели пред общините за намаляване на количествата депонирани биоотпадъци на депата за отпадъци и насочването на потока към други методи за третиране и оползотворяване.

„Биоразградими“ са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

„Биоотпадъците“ са част от биоразградимите битови отпадъци, и по-конкретно отпадъците от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците вменява изисквания към намаляване на количеството биоотпадъци, предназначени за депониране в следните съотношения по години:

- до 31.12.2016 г., не по-малко от 25% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;
- до 31.12.2020 г. не по-малко от 50% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;
- до 31.12.2025 г. не по-малко от 70% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.

За постигане на регионалните цели по чл. 31 от ЗУО за отклоняване на биоразградимите отпадъци от депа е необходимо прилагане на мерки за разделно събиране на биоотпадъци и предварително третиране на смесените битови отпадъци. За целта е необходимо да бъде уточнен финансовия принос на общините в постигането на регионалните цели. Също така е необходимо да се уточни разпределение на задълженията между отделните общини в регионалното сдружение за изпълнение на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци по чл. 8, ал. 1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.

За осигуряване на необходимите допълнителни количества за постигането на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци е предвидено въвеждане на разделно събиране и изграждане на съоръжение за открито компостиране на разделно събрани зелени отпадъци. Системите за разделно събиране ще бъдат насочени основно към зелените отпадъци от паркове и поддръжката на зелени площи, въвеждане на събиране на градински отпадъци от районите с фамилни къщи и на подходящи за компостиране хранителни отпадъци от заведения за обществено хранене, хотели,

ресторанти. Предвижда се отклоняване от депата на цялото количество образувани биоотпадъци от поддържане на зелени площи, както и:

- Обхващане в система за организирано събиране и извозване на градинските отпадъци от едно и дву-фамилните къщи;
- Обособяване на подходяща площадка за открито компостиране на биоотпадъци от поддържане на зелени площи на територията на общините от Региона и на други разделно събрани биоотпадъци, подходящи за компостиране.

В допълнение на общите мерки следва да се предприемат действия за подпомагане възникването и развитието на пазар за компост и най-вече за преодоляването на съществуващите предубежденията относно качеството на произведения компост от разделно събрани отпадъци от бита. За целта се предвижда стриктно спазване на разпоредбите за контрол на производството и проверка на качеството на компоста, както и използването му в дейности по поддръжка на зелената система на града.

Изграждането на съоръжение за третиране на разделно събрани зелени отпадъци, може да се осъществи с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.“, в рамките на процедура BG16M1OP002-2.002 „Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“. Целта на процедурата е намаляване на количеството депонирани битови отпадъци чрез осигуряване на допълнителен капацитет за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци и за разделно събиране и рециклиране чрез компостиране на зелени и/или биоразградими отпадъци.

Изграждането и въвеждането в експлоатация на инсталациите по процедурата, както и осигуряването на разделното събиране на зелени и/или биоразградими битови отпадъци ще допринесе за постигане на Специфична цел 1 на приоритетна ос 2 „Отпадъци“ на ОПОС 2014-2020 г. – „Намаляване на количеството депонирани битови отпадъци“.

Дейностите, които ще бъдат финансирани по процедурата, са в съответствие с йерархията при управлението на отпадъците съгласно разпоредбите на чл. 4 на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците и за отмяна на определени директиви, с чл. 6, ал. 1 на ЗУО и с определените приоритети в Националния план за управление на отпадъците за периода 2014-2020 г.

V.3.2. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Стратегическа цел - количеството на депонираните биоотпадъци да е под 50%, съгласно изискванията на законодателството.

Оперативна цел – мерки за подпомагане на стратегическата цел за достигане цели на национално ниво.

Целите се считат за изпълнени при условие, че биоотпадъците са събрани разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване. В допълнение, Наредбата изисква кметовете на общините да осигурят цялото количество образувани биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община да се събират разделно и оползотворяват.

Биоотпадъците, преработени чрез домашно компостиране, се считат от законодателството за предотвратени отпадъци и не се отчитат за изпълнение на целите за биоотпадъците.

V.3.3. АНАЛИЗ И ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ И БЪДЕЩИ МЕРКИ

В Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците са поставени и срокове за ежегодно представяне на информация и отчет пред МОСВ, относно изпълнението на целите, както за всяка от общините, така и за конкретния Регион, като цяло. Отчетът следва да съдържа и информация, относно разпределение на задълженията между общините, предприети мерки и дейности за достигане на целите, предоставяне на доказателства за изпълнение и др.

На територията на Регион Горна Малина не е изградена система за разделяне на „зелените“ биоразградими отпадъци и няма обособени места за компостиране по селата. За изпълнение целите по рециклиране и намаляване количеството на депонираните битови отпадъци и за разделно събиране и рециклиране чрез компостиране на зелени и/или биоразградими отпадъци, двете общини планират съвместно участие в проект за изграждане на компостираща инсталация за „зелените“ биоотпадъци от обществени места и от градините на гражданите и други лица, и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, както и организира система за разделното им събиране. Проектът ще бъде подготвен за финансиране по Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.“, в рамките на процедура BG16M1OP002-2.002 „Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“.

В плана за действие към настоящата програма се предвиждат мерки за осигуряване на ефективното прилагане на законодателството на местно ниво, чрез идентификация на лицата, образуващи големи количества отпадъци, подлежащи на специално регулиране – биоразградими отпадъци, опаковки и други видове масово разпространени отпадъци.

БИОРАЗГРАДИМИ ОТПАДЪЦИ ОТ ДОМАКИНСТВАТА И ЗАВЕДЕНИЯТА ЗА ОБЩЕСТВЕНО ХРАНЕНЕ

Законът за управление на отпадъците предвижда най-късно до края на 2020 г. да се ограничи количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г. В съответствие с действащото законодателство, управлението на биоразградимите отпадъци от домакинствата и приравнените на тях отпадъци от търговията и хранителната промишленост е отговорност на общинските администрации. Това означава, че в Регионалният план следва да бъдат заложили следните основни законодателни, административно-организационни, технически и финансови мерки, обезпечаващи изпълнението на целите на националната и европейската политика в тази област:

- проучване на количествата, състава и свойствата на биоразградимите отпадъци, образувани на територията на Региона;
- определяне на видовете отпадъци, попадащи в обхвата на преките отговорности на общините;
- въвеждане на годишни количествени цели за редуциране на количествата на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране (в съответствие със сроковете и целите на националното законодателство);

- прилагане на контрол и отчетност за постигането на количествените цели (до 31.12.2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35%);
- определяне на необходимите разходи и обосноваване на необходимостта от промяна на такса „битови отпадъци“;
- разглеждане на няколко алтернативи и определяне на най-подходящата за съответната община (от регионалното сдружение) схема за разделно събиране и технология за третиране на биоразградимите отпадъци;
- разработване на система за поетапно въвеждане на разделно събиране и/или домашно компостиране;
- определяне на срокове, отговорни лица и източници на финансиране за предприемане на необходимите организационни мерки за стартиране на дейностите по разделно събиране на този вид отпадъци;
- разработване на документи за кандидатстване за отпускане на финансиране за изграждане на съоръжение/инсталация за оползотворяване на отпадъците или подготовка на тръжни документи за привличане на частни инвестиции под формата на публично-частно партньорство;
- осигуряване на устойчиви пазари за продажба на крайния продукт (компост);
- осигуряване на възможности за обезвреждане на неоползотворимите остатъци.

V.3.4. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА

В планът за действие към подпрограмата са идентифицирани конкретни мерки, които следва да се изпълнят от общините Горна Малина и Елин Пелин, възможните източници чрез които може да се обезпечи финансовият ресурс, необходим за реализиране на мерките, индикативният срок за тяхното изпълнение, очакваните резултати, както и предложените индикатори, чрез които ще се извърши отчитането на предприетите действия.

Предвид еднотипността на характеристиките при управление на отпадъците на територията на общините от Региона, предложените мерки са насочени за изпълнение от всяка една от общините Горна Малина и Елин Пелин, като единствено специфично дефинираните мерки, кореспондират с общината, която е отговорна за тяхното изпълнение. Планът за действие е представен на следващата таблица.

Таблица №14. План за действие към подпрограмата

Деятности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение		Отговорник
				Текущи	Целеви	
Оптимизиране на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2017 г., включително	Оптимизирана дейност	Съществуваща система	Оптимизирана дейност	Всяка от общините от Региона
Проучване на количествата, състава и свойствата на биоразградимите отпадъци, образувани на територията на Региона; определяне на видовете отпадъци, за които са отговорна общините	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2017 г., включително	Проведени проучвания	Обществено достъпна информация	Проведени проучвания	Всяка от общините от Региона
Разработване на проект за проектиране и изграждане на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници, ОПОС 2014-2020 г.	2017 г.	Подготвен проект	Проектна готовност	Разработен цялостна проектна документация за изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране	Общините от Региона
Намаляване на количеството депонирани битови отпадъци, в т.ч. зелени и биоразградими	Собствени средства, държавен бюджет,	До 2019 г., включително	Принос към осигуряване на допълнителен	Количество на депонираните	Количество на депонираните битови	Всяка от общините от Региона

РЕГИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА РЕГИОН ГОРНА МАЛИНА

Горна Малина 2131, площад "Родолубие" № 1

	национални и международни източници, ОПОС		капацитет за рециклиране на отпадъци	битови отпадъци към 2012	отпадъци към 2019	
Внедряване на информационни системи за отчетност и контрол на образуванияте, събирани и третиращи количества отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Изградена информационна система	Система за документооборот	Специализирана система за отчетност и контрол на отпадъците	Общините от Региона
Провеждане на кампании за повишаване на осведомеността за процесите по управление на отпадъците, свързани с биоотпадъците	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени кампании	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Общините от Региона

V.4. ПОДПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА И ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Изпълнението на въведените с настоящата подпрограма мерки ще подпомогне постигането на *Цел 2: увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци.*

V.4.1. ВЪВЕДЕНИЕ И ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

„Отпадъци от строителство и разрушаване“ са отпадъци, съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 от Приложение № 1 на Наредбата за класификация на отпадъците (минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест, други опасни отпадъци и др.).

Според ЗУО, подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Така заложените цели следва да се изпълнят поетапно, както следва:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците ;
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Изпълнението на поставените с *Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали* цели е вменено на възложителите на строежите и/или разрушаванията, следва да осигурят изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали и/или оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи. Въпреки това в Регион Горна Малина следва да се предприемат мерки за стимулиране изграждането на съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци и създаване на пазар за рециклирани строителни материали, чрез влагането им в обекти, финансирани с публични средства. Това ще изисква промяна на методологията за определяне на критериите за избор на изпълнители на строежи, финансирани с общински средства.

Тъй като общините провеждат голяма част от процедурите, в които се изисква одобряване на инвестиционни проекти, окончателни доклади по чл. 168, ал. 6 от Закона за устройство на територията, плановете за управление на строителни отпадъци, дейността на комисиите и съответните решения следва да осигуряват прилагането на изискванията за селективно разрушаване на сгради, отделяне на различните по вид строителни отпадъци при източника на образуването им (строителния обект).

V.4.2. ЦЕЛ НА ПОДПРОГРАМАТА

Стратегическа цел - увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда.

Оперативната цел - достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.

V.4.3. АНАЛИЗ И ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ

Дейностите по събиране, транспортиране и съхранение на строителни отпадъци се извършва от лица, притежаващи разрешение по чл.35 от ЗУО (ДВ бр.105/2016г.). Няма конкретни надеждни данни за генерираните строителни отпадъци в Региона.

Прогнозира се застрояване в развиващата се индустриална зона, обособена на територията и на двете общини от Региона. Поставените нормативни цели за подготовка за рециклиране, налагат създаване на ред и система за разделно събиране и подготовка за рециклиране на очакваните количества образувани отпадъци от строителство и разрушаване. Този ред следва да залегне в актуализирана общинска наредба за управление на отпадъците на територията и на двете общини.

Всички строителни обекти, с изключение на малките ремонти от бита, трябва да управляват генерираните строителни отпадъци, чрез съгласуван със съответната община План за управление на строителните отпадъци, в съответствие с Наредбата за управление на строителните отпадъци.

Количеството на образуваните строителни отпадъци от бита е пренебрежимо малко, поради което се предвижда оползотворяването им да се извършва чрез вертикална планировка на Регионалната система за обезвреждане на отпадъци - Горна Малина, в съответствие с получено писмено становище на МОСВ.

На територията на Регион Горна Малина все още има места, където се изхвърлят нерегламентирано строителни отпадъци. Това води до увеличаване на разходите на общинските предприятия за почистването им.

Съгласно националното законодателство отпадъците от строителство и разрушаване се третират при спазване на следната йерархия на отпадъците:

- Предотвратяване образуването на ОСР;
- Подготовка за повторна употреба;
- Рециклиране на отпадъците, които не могат да бъдат повторно употребени;
- Материално оползотворяване;
- Оползотворяване за получаване на енергия на отпадъците, които не могат да бъдат рециклирани и материално оползотворени;
- Обезвреждане на отпадъците, които не могат да бъдат повторно употребени, оползотворени и/или рециклирани по предходните точки.

Събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата, както и отделените строителни отпадъци от принудително премахване на строежи, са ангажимент на общините. В чл. 11 на Закона за управление на отпадъците са определени условията, при които възложителят на строителни и монтажни работи изготвя план за управление на строителни отпадъци.

Едновременно с това общините, като институции, работещи с публични средства по различни оперативни програми са задължени при строителство да спазват изискванията за влагане на рециклирани строителни материали, както следва:

- Възложителите на СМР и/или разрушаването на строежи, осигуряват предаването на селективно отделените отпадъци за материално оползотворяване на лица, които притежава съответен документ за дейности с отпадъци по чл. 35 от ЗУО;

- Възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства отговарят за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третираните СО за материално оползотворяване в обратни насипи, в количества както следва:
 - за строителство на сгради – 2 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
 - за строителство на пътища – 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
 - за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища – 3 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
 - за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура – 8 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
 - за оползотворяване на предварително третираните СО в обратни насипи – 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти.

Влагането на рециклирани строителни материали в строежите също е нещо ново в българското законодателство, постигането на което е отново изключително трудно, тъй като почти липсват фирми и/или предприятия, които преработват и продават рециклирани строителни отпадъци.

Пазарът за рециклирани строителни отпадъци в България не е достатъчно развит и използването на рециклирани строителни материали в строителството е слабо разпространено. Не се прилагат административни и икономически стимули за насърчаване на рециклирането на отпадъците от строителство и разрушаване. Това в голяма степен допринася за ниските нива на оползотворяване и рециклиране, които се наблюдават в страната през периода 2009 - 2013 г.

V.4.4. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА

В планът за действие към подпрограмата са идентифицирани конкретни мерки, които следва да се изпълнят от общините Горна Малина и Елин Пелин, възможните източници чрез които може да се обезпечи финансовият ресурс, необходим за реализиране на мерките, индикативният срок за тяхното изпълнение, очакваните резултати, както и предложените индикатори, чрез които ще се извърши отчитането на предприетите действия.

Предвид еднотипността на характеристиките при управление на отпадъците на територията на общините от Региона, предложените мерки са насочени за изпълнение от всяка една от общините Горна Малина и Елин Пелин, като единствено специфично дефинираните мерки, кореспондират с общината, която е отговорна за тяхното изпълнение. Планът за действие е представен на следващата таблица.

Таблица №15. План за действие към подпрограмата

Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение		Отговорник
				Текущи	Целеви	
Проучване на количествата и състава на строителните отпадъци, образувани на територията на общините	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2017 г., включително	Проведени проучвания	Обществено достъпна информация	Проведени проучвания	Общините от Региона
Организиране на дейности по събиране, оползотворяване и обезвреждане на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване, образувани от домакинствата на територията на общините.	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2017 г., включително	Организирани дейности	Съществуваща система за събиране	Организирани дейности	Всяка от общините от Региона
Проучване на възможността за изграждане на площадка за оползотворяване на отпадъците от строителство и разрушаване	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2020 г., включително	Изградена площадка	Депониране на регионалното депо	Изградена площадка	Общините от Региона
Изграждане на площадка за предаване на строителни отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2020 г., включително	Изградена площадка	Депониране на регионалното депо	Изградена площадка	Общините от Региона

РЕГИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА РЕГИОН ГОРНА МАЛИНА

Горна Малина 2131, площад "Родолюбие" № 1

Въвеждане на изменения и допълнения в общинската нормативна уредба на община Горна Малина, съгласно чл. 168, ал. 6 от Закона за устройство на територията, плановите за управление на строителни отпадъци и разпоредбите на ЗУО, свързани със СО	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Актуализирана нормативна рамка	Съответствие с на националното законодателство	Съответствие със законодателството и въвеждане на добри практики	Община Горна Малина
Внедряване на информационни системи за отчетност и контрол на образуванияте, събирани и третиращи количества строителни отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Изградена информационна система	Система за документооборот	Специализирана система за отчетност и контрол на отпадъците	Общините от Региона
Контрол по спазване на законодателството по управление на строителните отпадъци (състав, количество, изпълнение на целите от отделните възложители, спазване на нововъведените процедури и др.).	Собствени средства	Постоянен	Осъществен ефективен контрол	Съгласно задълженията на служителите на общината	Осъществен ефективен контрол	Всяка от общините от Региона
Провеждане на кампании за повишаване на осведомеността за процесите по управление на строителните отпадъци.	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени кампании	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Общините от Региона

V.5. ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ

Изпълнението на въведените с настоящата подпрограма мерки ще подпомогне постигането на *Цел 2: увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци.*

V.5.1. ВЪВЕДЕНИЕ И ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Задълженията за постигане на целите, свързани с прилагане на законодателството за масово разпространените отпадъци са на лицата, пускащи на пазара стоки, след употребата, на които се образуват масово разпространени отпадъци.

Масово разпространените отпадъци са: отпадъци от опаковки; негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА); излязло от употреба електрическо и електронно оборудване; излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС); отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; излезли от употреба гуми (ИУГ). Лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата, на които се образуват масово разпространени отпадъци са задължени да организират системи за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване. Тяхно задължение е и постигането на цели за рециклиране и оползотворяване, което може да бъде изпълнено индивидуално чрез обратно приемане на отпадъци от съответните продукти в местата на продажбата им или чрез колективни системи, представлявани от организации по оползотворяване.

V.5.2. ЦЕЛИ НА ПОДПРОГРАМАТА

Стратегическата цел - увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.

Оперативна цел - изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци

V.5.3. АНАЛИЗ И ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ

Анализ на ситуацията е направено индивидуално за всеки един от масово разпространените отпадъци, представен по-долу в настоящата точка.

ЕЛЕКТРИЧЕСКО И ЕЛЕКТРОННО ОБОРУДВАНЕ

С Наредбата за електрическо и електронно оборудване се регламентират изискванията за пускане на пазара на електрическо и електронно оборудване и за събирането, транспортирането, съхраняването, предварителното третиране, повторното използване, рециклирането, оползотворяването и/или обезвреждането на излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване. Лицата, които пускат на пазара ЕЕО, предназначено за употреба извън бита са длъжни да осигурят разделното събиране на цялото количество ИУЕЕО, маркирано и образувано от пуснатите на пазара от него ЕЕО без заплащане от страна на притежателите на ИУЕЕО. Притежателите на ИУЕЕО, което е образувано от източници извън бита и не е маркирано съгласно изискванията, отговарят за неговото разделно събиране, транспортиране, съхраняване, предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане. Количеството отпадъци, получени след употребата на ЕЕО, което всяко лице е длъжно да събере за изпълнение на задълженията

си, е равно на частта от количеството, за което са отговорни всички лица, пускащи на пазара ЕЕО, съответстваща на пазарния му дял в Република България през същата година. Цялото ИУЕЕО, разделно събрано в съответствие с разпоредбите на Наредбата за ЕЕО, трябва да се предава за повторно използване като цял уред или за предварително третиране, рециклиране и/или оползотворяване. Изпращането на ИУЕЕО, както и на компоненти, материали и вещества от ИУЕЕО от територията на страната към територията на друга държава-членка на ЕО, и/или изнасянето им с цел оползотворяване, в т.ч. рециклиране, извършено при спазване изискванията на Регламент 1013/2006 за превоз на отпадъци на Европейската общност, се зачита за изпълнение на заложените цели в Наредбата за ЕЕО.

В община Горна Малина, към момента на изготвяне на настоящата програмата няма лица, пускащи на пазара ЕЕО, регистрирани в публичният регистър на лицата, които пускат на пазара електрическо и електронно оборудване, поддържан от ИАОС.

В Община Елин Пелин има три регистрирани фирми, които пускат на пазара електрическо и електронно оборудване – ПЕНИ МАРКЕТ БЪЛГАРИЯ ЕООД, ЛИДЛ БЪЛГАРИЯ ЕООД ЕНД КО, ЕЛТЕРМ ЕООД.

На територията на двете общини няма дружества, притежаващи разрешение за извършване на дейности по третиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване, с изключение на такива, които имат разрешение за събиране и съхраняване, като дружеството: „Банков Комерс“ ЕООД на територията на община Елин Пелин и Магазините на мобилните оператори в градовете.

НЕГОДНИ ЗА УПОТРЕБА БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ

Съгласно изискванията *Наредбата за изискванията за пускане на пазара на батерии и акумулатори и за третиране и транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори* в търговските обекти на територията общините от Региона са поставени съдове за обратно приемане на отпадъци от портативни батерии. Лицата, които пускат на пазара БА са длъжни да осигурят събирането на количество НУБА, отговарящо на съответния за вида БА коефициент на събираемост, като целите по събиране от 2015 г. са посочени на следващата таблица.

Таблица №16. Цели за събиране

НУПБА	НУАБА	НУИБА
$\geq 45\%$ коефициент на събираемост	$\geq 100\%$ коефициент на събираемост	$\geq 25\%$ коефициент на събираемост

Лицата, които пускат на пазара БА, включително вградени в уреди и моторни превозни, предприемат мерки за постигане на следните цели по рециклиране от 2015 г.

Таблица №17. Цели за рециклиране

Оловно-кисели БА	Никел-кадмиеви БА	Други БА
$\geq 65\%$ рециклиране от теглото на материалите	$\geq 75\%$ рециклиране от теглото на материалите	$\geq 50\%$ рециклиране от теглото на материалите
възможно най-висока степен на рециклиране на оловото	възможно най-висока степен на рециклиране на кадмия	

В Община Горна Малина към момента на изготвяне на настоящата програмата няма регистрирани лица, пускащи на пазара БА, регистрирани в публичният регистър на лицата, които пускат на пазара батерии и акумулатори, включително вградени в уреди и в моторни превозни средства, поддържан от ИАОС.

В Община Елин Пелин има две регистрирани фирми, които пускат на пазара Портативни батерии и акумулатори – ПЕНИ МАРКЕТ БЪЛГАРИЯ ЕООД и ЛИДЛ БЪЛГАРИЯ ЕООД ЕНД КО.

На територията на двете общини няма дружества, притежаващи разрешение за извършване на дейности по третиране на НУБА, с изключение на такива, които имат разрешение за събиране и съхраняване, като „Бранков Комерс“ ЕООД и „Ти Ел Си“ ЕООД – събиране и транспортиране.

В плана се предвиждат следните мерки, които задължително следва да бъдат взети под внимание при сключването на договорите с организациите по оползотворяване:

- включване в системата за разделно събиране на всички видове батерии и акумулатори, образувани в бита, които попадат в обхвата на Наредбата за изискванията за пускане на пазара на батерии и акумулатори и за третиране и транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори;
- определяне на местата за разполагане на съдове за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори на територията на общините;
- въвеждане на задължения към собствениците или наемателите на търговски обекти, председателите на етажната собственост, собствениците (или наематели), на еднофамилни жилища и др.;
- контрол над изхвърлянето на батерии и акумулатори в съдове за смесени битови отпадъци;
- контрол над лицата, експлоатиращи системите за разделно събиране и за предоставяне на информация;
- редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с неконтролираното обезвреждане на батерии и акумулатори, значението на символите, използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране;
- организиране на дейностите по събиране и временно съхраняване на негодни за употреба батерии и акумулатори и предаването им за предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане.

МАСЛА И НЕФТОПРОДУКТИ

Отработените масла на територията на Региона се образуват основно от дейността на малките и микро предприятия, както и от фирмите, извършващи автосервизна дейност, както и дейности свързани със събирането и разкомплектоването на ИУМПС. Лицата, които пускат на пазара масла, са отговорни за оползотворяването на отработени масла в количество (в тонове) не по-малко от 40 на сто от количеството (в тонове) масла, пуснати от тях на пазара на Република България през текущата година. Целта по оползотворяване се изпълнява ежегодно до 31 декември на съответната отчетна година. За изпълнение на нормативно заложените цели по оползотворяване се зачита изпращането на отработени масла от територията на страната към територията на друга държава—членка на ЕС и/или

изнасянето им извън територията на ЕС с цел оползотворяване, ако превозът е извършен при спазване изискванията на Регламент (ЕО) №1013/2006 относно превози на отпадъци и е налице доказателство, че операцията по оползотворяване е извършена при условия, равностойни на изискванията в Наредбата. Не се зачита за изпълнение на целта оползотворяването на отпадъчни нефтопродукти, на масла с изтекъл срок на годност, които не са били в употреба и на отработени масла, пристигнали на територията на страната от друга държава-членка на ЕС и/или внесени от друга държава по реда на Регламент (ЕО) №1013/2006.

На територията на Община Горна Малина и Община Елин Пелин, към момента на изготвяне на настоящата програма има по една фирма, пускаща на пазара масла, регистрирани в публичният регистър на лицата, които пускат на пазара минерални или синтетични масла, поддържан от ИАОС – „*Индустриална химия*“ ЕООД – с. Долно Камарци, Община Горна Малина и ЛИДЛ БЪЛГАРИЯ ЕООД ЕНД КО - с. Равно поле, Община Елин Пелин.

На територията на двете общини няма дружества, притежаващи разрешения за извършване на дейности по третиране на отработени масла, с изключение на една, която има разрешение за събиране и съхраняване, като „*Ти Ел Си*“ ЕООД

Планът трябва да предвижда мерки за:

- осигуряване най-малко на едно място за смяна на масла на 5 000 жители;
- контрол над местата за смяна на масла;
- редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с неконтролираното обезвреждане на отработени масла и възможностите за смяна на отработени масла на територията на общините.

НЕГОДНИ ЗА УПОТРЕБА ГУМИ

Излезлите от употреба гуми представляват сериозен проблем за околната среда, тъй като са трудно разградими, а при горенето им се отделят вредни (канцерогенни) газове и изхвърлени на нерегламентирани места могат да предизвикат сериозни проблеми. Лицата, които пускат на пазара гуми, отговарят за събирането, съхраняването, транспортирането, оползотворяването или обезвреждането на ИУГ, като оползотворяването се извършва по един от следните методи: чрез регенериране; чрез рециклиране; чрез влагането им като материал в строителството, включително влагането на цели и нарязани ИУГ като материал в строителството на депа; чрез изгаряне с оползотворяване на енергията.

Лицата, пускащи на пазара гуми, отговарят за постигането на следните цели:

- не по-малко от 65 на сто от количеството (в тонове) гуми, пуснати от тях на пазара на Република България през текущата година да бъдат оползотворени;
- не по-малко от 50 на сто от количеството (в тонове) гуми, пуснати от тях на пазара на Република България през текущата година да бъдат регенериране и/или рециклирани.

Въведените цели по рециклиране и регенериране на ИУГ се постигат поетапно до 2020 г. и влизат в сила от 01 януари 2013 г., като за отчетната 2013 г. тези цели са не по-малко от 10%.

В Община Горна Малина и Община Елин Пелин, към момента на изготвяне на настоящата програма няма лица, пускащи на пазара гуми, регистрирани в публичният

регистър на лицата, които пускат на пазара гуми, поддържан от ИАОС. На територията на общините няма съоръжения и инсталации за третиране на ИУГ. Разрешение за събиране и съхраняване на ИУГ на територията на Община Елин Пелин има „Бранков Комерс“ ЕООД.

При този отпадък, поради липса на рециклиращи предприятия в Региона най-добрия вариант е сключване на договор с Организация по оползотворяване. Алтернативен вариант представлява и възможността за сключване на договор с оторизиран автосервиз за смяна на гуми, който вече има подписан договор за оползотворяване с Ооп или лице, притежаващо разрешителен документ по ЗУО за предаване на негодните за употреба гуми.

ИЗЛЕЗЛИ ОТ УПОТРЕБА МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА

Всички изисквания към този тип отпадък са посочени в ЗУО и в Наредбата за изискванията за третиране на отпадъците от моторни превозни средства. Не са предприемани организационни и финансови мерки за създаване на система от площадки за съхранение и разкомплектоване на ИУМПС. Въпросът дали е икономически изгодно да се развива собствена инфраструктура или ИУМПС следва да се предават на организации по оползотворяване е дискуссионен и следва да се реши чрез пазарните механизми.

В Община Елин Пелин, към момента на изготвяне на настоящата програма има една фирма, която извършва дейности по разкомплектоване на автомобили: „Бранков Комерс“ ЕООД. На територията на Община Горна Малина няма фирми, които извършват дейности по разкомплектоване на ИУМПС.

Планът трябва да включва:

- въвеждане на нормативно обоснован ред за събиране на ИУМПС, които се намират върху държавна или общинска собственост;
- лицето, експлоатиращо площадката притежава необходимите документи за извършване на дейностите по събиране, временно съхраняване, транспортиране и разкомплектоване и/или оползотворяване и обезвреждане на образуваните отпадъци от ИУМПС;
- редовно информиране на обществеността за наличните лицензирани пунктове за събиране на ИУМПС на територията на общините, рисковете, свързани с неконтролираното разкомплектоване/обезвреждане на ИУМПС, части и елементи от тях и възможностите за предаване на ИУМПС.

Конкретни мерки при управлението на тези отпадъци са:

- Изготвяне на указания и правила за събиране на излезли от употреба МПС, находящи се на територии общинска и/или държавна собственост;
- Информирание на обществеността за местата, където могат да предадат ИУМПС;
- Оказване на съдействие на организациите по оползотворяване.

ЕДРОГАБАРИТНИ ОТПАДЪЦИ

В националното законодателство са въведени задължения за разделно събиране на едрогабаритни битови отпадъци. В по-голямата си част тези отпадъци са съставени от

рециклируеми и оползотворими материали (метали и дърво), за които има търсене. Някои от тях обаче съдържат и неоползотворими материали и опасни вещества, поради което е необходимо оборудване на площадка за предаване на едрогабаритни отпадъци от бита. Системата за събиране на тези видове отпадъци може да се комбинира и с провеждането на кампании (веднъж или няколко пъти в годината) за приемане и извозване на отпадъците от домовете.

Едрогабаритните отпадъци образувани от бита на територията и на двете общини се извозват от съответните сметосъбиращи фирми. При пролетното и есенно почистване и на едрогабаритни отпадъци сметоизвозването се извършва по-често и при необходимост.

V.5.4. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА

В планът за действие към подпрограмата са идентифицирани конкретни мерки, които следва да се изпълнят от общините Горна Малина и Елин Пелин, възможните източници чрез които може да се обезпечи финансовият ресурс, необходим за реализиране на мерките, индикативният срок за тяхното изпълнение, очакваните резултати, както и предложените индикатори, чрез които ще се извърши отчитането на предприетите действия.

Предвид еднотипността на характеристиките при управление на отпадъците на територията на общините от Региона, предложените мерки са насочени за изпълнение от всяка една от общините Горна Малина и Елин Пелин, като единствено специфично дефинираните мерки, кореспондират с общината, която е отговорна за тяхното изпълнение. Планът за действие е представен на следващата таблица.

Таблица №18. План за действие към подпрограмата

Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение		Отговорник
				Текущи	Целеви	
Подобряване на системата за разделно събиране на МРО	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Увеличаване на количествата разделно събрани МРО	Съществуваща система	Оптимизирана система	Общините от Региона и задължените лица
Насърчаване въвеждането на схеми за повторна употреба, разделно събиране и предаване за рециклиране на МРО	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Увеличаване на дела повторната употреба и предаването за рециклиране на МРО	Система за разделно събиране	Внедрени схеми за повторна употреба, разделно събиране и предаване за рециклиране на МРО	Всяка от общините от Региона
Промяна на практиката за събирането на едрогабаритни отпадъци и стартиране на общинска система за събирането на вещи с потенциал за повторна употреба от домовете	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Променена практика и нагласи на населението	Общо приети подходи за предаване	Променена практика и нагласи на населението	Общините от Региона
Стимулиране изграждането на мощности за оползотворяване на отпадъци от частни инвеститори (отпадъци от опаковки, ИУМПС,	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни	Постоянен	Предотвратяване образуването на отпадъци	Налични мощности към 2016 г.	Увеличен капацитет на мощностите към 2020 г.	Всяка от общините от Региона и задължените лица

НУБА, ИУЕЕО, излезли от употреба гumi, отработени масла и др.)	източници, ОП „Конкурентоспособност и иновации					
Изграждане на общински площадки за събиране и съхранение на ИУЕЕО от домакинствата	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2020 г., включително	Изградена общинска площадка за събиране и съхранение на ИУЕЕО от домакинствата	Третиране от задължените по закон лица	Изградена площадка	Общините от Региона
Внедряване на информационни системи за отчетност и контрол на образуваните, събирани и третиращи количества отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Изградена информационна система	Система за документооборот	Специализирана система за отчетност и контрол на отпадъците	Общините от Региона
Възлагане на проучване за анализ на жизнения цикъл, за да се оцени екологичните разходи и ползи от повторна употреба на определени продукти	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	До 2018 г.	Възложено проучване и съставен списък на насърчавани продукти	Обществено достъпна информация	Възложено проучване и съставен списък на насърчавани продукти	Общините от Региона
Проучване на възможностите и сключване на договор с ООп за МРО	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проучени възможности и подготовка за сключване на договор	Сключен договор за отпадъци от опаковки	Проучени възможности за сключване на договор и за останалите МРО	Общините от Региона
Инициране на мерки за събиране на различни видове МРО.	Собствени средства, държавен бюджет,	Постоянен	Иницирани мерки	Обществено достъпна информация	Иницирани мерки	Общините от Региона

	национални и международни източници					
Създаване на регистър на интернет страницата на общината на площадките за предаване на МРО	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Актуализиран регистър	Обществено достъпна информация	Редовно актуализиран регистър	Общините от Региона
Подобряване на общинският контрол за недопускане нерегламентираното изгаряне на отпадъци	Собствени средства	Постоянен	Подобрен контрол на ниво община	Текущ и оперативен контрол	Подборен текущ и оперативен контрол	Всяка от общините от Региона
Провеждане на кампании за повишаване на осведомеността за процесите по управление на МРО	Собствени средства	Постоянен	Проведени кампании	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Всяка от общините от Региона
Провеждане кампании за насърчаване потреблението на екологосъобразни продукти	Собствени средства	Постоянен	Проведени кампании	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Всяка от общините от Региона
Информирание на обществеността за рисковете, свързани с неконтролираното обезвреждане на МРО, значение на символите, използвани за маркиране, възможности за участие в системите за разделно събиране	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени кампании	Обществено достъпна информация	Проведени кампании	Всяка от общините от Региона

V.6. ПОДПРОГРАМА ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ, ЗАПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНИТЕ ОТ РЕГИОН ГОРНА МАЛИНА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ

Изпълнението на въведените с настоящата подпрограма мерки ще подпомогне постигането на *Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците.*

V.6.1. ВЪВЕДЕНИЕ И ОСНОВНО ПОЛОЖЕНИЕ

Наличието на капацитет в общините от Региона е от ключово значение за правилното и ефективно управление на отпадъците. Повишаване изискванията на национално и европейско законодателство в областта на отпадъците, изисква непрекъснатото развитие и повишаване на административния капацитет. Информационното обезпечаване по отношение дейностите с отпадъци е изключително важно при управление и контролиране на процесите. Необходимо е всяка от общините да разполага с надеждна и коректна информация за генерираните и управлявани отпадъци на нейната територия. Точната информация влияе и върху изчисляването на целите за рециклиране и оползотворяване, както и за намаляване количествата на отпадъците, депонирани на Регионално депо.

С въвеждането на регионалните системи и регионалните структури за управление на отпадъците се налага да се прецени разпределението на функциите и задачите между общинската администрация и регионалните структури и въз основа на това да се обоснове необходимостта от допълнителен персонал, обучението и квалификацията му, осигуряване на подходяща техника и оборудване, с което да се гарантира:

- компетентност при разработване на наредби, указания, планове и програми по прилагането на управление на отпадъците на местно ниво;
- ефективен контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията за управлението на отпадъците;
- разработване на мониторингови системи за контрол на управлението на отпадъците;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данните за управлението на отпадъците;
- въвеждане на информационна система за регистриране, обработване и докладване на данни за управление на отпадъците;
- подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане на инфраструктура за оползотворяване /обезвреждане на отпадъци;
- провеждане на процедури и сключване на договори за възлагане на дейностите по управление на отпадъци.

V.6.2. ЦЕЛИ НА ПОДПРОГРАМАТА

Стратегическата цел - управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.

Оперативната цел - подобряване качеството на информацията и административния капацитет в Общината.

V.6.3. АНАЛИЗ И ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ

Предвид интензивната промяна на законодателството във връзка с различия в концепцията за третиране на отпадъците в съответствие с европейските изисквания е необходимо актуализация и на Общинските наредби, с цел навременно отразяване на необходимите промени в местната нормативна уредба. Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Елин Пелин от 28.11.2014 г. указват реда и условията за екологосъобразно управление на отпадъците, извършва се и правен контрол на местно ниво върху тяхното управление. Необходима е и актуализация на Наредба за управление на дейностите по третиране на отпадъците и поддържане на чистотата на територията на Община Горна Малина и привеждането ѝ в съответствие с измененията на нормативните изисквания.

Осигуряването на надеждни данни за образуваните, събраните, предадените за оползотворяване, рециклиране и обезвреждане отпадъци е в основата за изграждане на ефективна политика за правилно и ефикасно третиране на отпадъците. Чрез поддържането на актуални данни за отпадъците, могат да се предвиждат и реализират различни концепции, програми и насоки за действия.

Примерни мерки, които могат да се предприемат за това са:

- Изготвяне на регистър на видовете генерирани производствени отпадъци, начина на тяхното третиране, източник на образуване и бъдещо планиране за управлението им;
- Извършване периодично на морфологичен анализ на образуваните отпадъци, чрез който да се следи за вида и състава на отпадъците;
- Осигуряване на обществен достъп на данни за отпадъците в общините;
- Поддържане на регистър на площадките в общините, на които могат да се предават за съхранение, оползотворяване или рециклиране различните потоци отпадъци;
- Обезпечаване на дейността на фирмите, ангажирани с извършването на дейностите по отпадъците;
- Извършване на периодични обучения на отговорните лица, извършващи дейности по отпадъците;
- Периодично актуализиране на отчетите на фирмата, извършваща дейността по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците;
- Изготвяне и публикуване на месечни/тримесечни справки за образуваните, събраните и предадените за третиране отпадъци (вид на отпадък, начин на третиране, количество и др.);
- Актуализиране на публичните данни за лицензираните лица, на които могат да се предават отпадъци, както и мястото, вида и заплащането на услугата;
- Изграждане на информационна система за управление на отпадъците;
- Изготвяне на справки и отчети относно процента на обхванато население от системите за разделно събиране на отпадъци, събраното количество от тях, оползотворения отпадък от системата и др.;
- Изготвяне на ежемесечни отчети за събрани количества опасни отпадъци от домакинствата;

Необходими са мерки за обучение и повишаване квалификацията на служителите, отговарящи за дейностите по отпадъците, са насочени към:

- компетентност при разработване на нормативни актове, указания, планове и програми по прилагането на управление на отпадъците на местно ниво;
- ефективен контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията за управлението на отпадъците;
- ефективен контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията за разделно събиране на отпадъците;
- регионално управление на оползотворяването или обезвреждането на отпадъци и коопериране с други общини;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;
- подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане на инфраструктура за оползотворяване или обезвреждане на отпадъци.

V.6.4. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА

В плана за действие към подпрограмата са идентифицирани конкретни мерки, които следва да се изпълнят от общините Горна Малина и Елин Пелин, възможните източници чрез които може да се обезпечи финансовия ресурс, необходим за реализиране на мерките, индикативния срок за тяхното изпълнение, очакваните резултати, както и предложените индикатори, чрез които ще се извърши отчитането на предприетите действия.

Предвид еднотипността на характеристиките при управление на отпадъците на територията на общините от Региона, предложените мерки са насочени за изпълнение от всяка една от общините Горна Малина и Елин Пелин, като единствено специфично дефинираните мерки, кореспондират с общината, която е отговорна за тяхното изпълнение. Планът за действие е представен на следващата таблица.

Таблица №19. План за действие към подпрограмата

Деятности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение		Отговорник
				Текущи	Целеви	
Внедряване на информационни системи за отчетност и контрол на образуванияте, събирани и третиращи количества отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Изградена информационна система	Система за документооборот	Специализирана система за отчетност и контрол на отпадъците	Общините от Региона
Създаване на регистър на интернет страницата на общините за площадките за предаване на МРО	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Актуализиран регистър	Обществено достъпна информация	Редовно актуализиран регистър	Всяка от общините от Региона
Определяне на конкретни длъжностни лица за водене на отчетността по отношение управление на отпадъците	Собствени средства	Постоянен	Определени конкретни отговорности	Съгласно структурата на съответната община	Определени конкретни отговорности	Всяка от общините от Региона
Провеждане на обучения на специалистите от общинските администрации, ангажирани с прилагане на законодателството по управление на отпадъците.	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Преминати обучения	Съгласно утвърдения план за обучения на служителите	Успешно преминати обучения	Всяка от общините от Региона
Участие на длъжностни лица в обучителни семинари относно	Собствени средства, държавен бюджет,	Постоянен	Участия семинари	Съгласно утвърдения план	Участия в семинари	Всяка от общините от Региона

подготовка на проекти за управление на отпадъци	национални и международни източници			за обучения на служителите		
Увеличаване на административния капацитет за извършване на контрол върху граждани и фирми за ефективно прилагане на местното и национално законодателство	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Повишен административен капацитет	Съгласно утвърдения план за обучения на служителите	Повишен административен капацитет	Всяка от общините от Региона

V.7. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Изпълнението на въведените с настоящата подпрограма мерки ще подпомогне постигането на *Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците.*

V.7.1. ВЪВЕДЕНИЕ И ОСНОВНО ПОЛОЖЕНИЕ

Участието на обществеността в цялостния процес на промени в сектора за управление на отпадъците е от много голямо значение. Населението е основен участник в процеса на управление на отпадъците, защото то е постоянен техен генератор и поради това трябва да бъде информирано за въздействието върху околната среда, причинено от обезвреждането на отпадъци, както и за възможностите и отговорностите относно предотвратяването и оползотворяването на отпадъците.

V.7.2. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Стратегическата цел - превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

Оперативната цел - подобряване на информираността и насърчаване участието на населението и бизнеса в дейностите по управлението на отпадъците.

V.7.3. АНАЛИЗ И ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ

Вземането на правилни решения и осъществяването на мерките, заложили в регионалната програма, трябва да се постигне при оптимален баланс на интересите на различните участници в процеса по управление на отпадъците. За целта е необходим непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото съзнание.

Общините следва да разработват и изпълняват ежегодно информационна кампания за повишаване на общественото съзнание по проблемите на отпадъците. Информационните кампании ще включват предоставяне на информация на интернет страницата, изготвяне на информационни материали и публикации, изяви в медиите, провеждане и/или участие в тематични събития и чествания и др.

Периодично ще се проучва общественото мнение във връзка с ефекта на работата с обществеността и степента на въздействие на различните послания. Изготвянето на комуникационна кампания и разработването на информационни материали ще включва следните етапи: проучване на обществената нагласа; провеждане на среща с представители на заинтересованите страни; избор на рекламни средства (електронни медии; печатни издания, брошури, плакати; други).

С цел постигане на максимален ефект от информационните кампании, общинските администрации периодично ще актуализира плановете си за тяхното провеждане.

Предвиждат се мерки за:

- редовното предоставяне на информация на населението за състоянието на управление на отпадъците;

- привличането на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия, в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците, като особено значение следва да бъде отделяно на начина за определяне на „такса битови отпадъци“ и отчитането на изразходваните средства;
- повишаване на общественото съзнание, с цел да се постигне промяна в поведението на населението, чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците;
- провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия, организирани специално за целта или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място, като специално внимание следва да бъде отделено на работата с подрастващите;
- получаване на обратна връзка за успеха на прилаганите мерки за управление на отпадъците.

V.7.4. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМАТА

В плана за действие към подпрограмата са идентифицирани конкретни мерки, които следва да се изпълнят от общините Горна Малина и Елин Пелин, възможните източници чрез които може да се обезпечи финансовия ресурс, необходим за реализиране на мерките, индикативния срок за тяхното изпълнение, очакваните резултати, както и предложените индикатори, чрез които ще се извърши отчитането на предприетите действия.

Предвид еднотипността на характеристиките при управление на отпадъците на територията на общините от Региона, предложените мерки са насочени за изпълнение от всяка една от общините Горна Малина и Елин Пелин, като единствено специфично дефинираните мерки, кореспондират с общината, която е отговорна за тяхното изпълнение. Планът за действие е представен на следващата таблица.

Таблица №20. План за действие към подпрограмата

Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение		Отговорник
				Текущи	Целеви	
Поддържане на актуална информация на сайта на общините по въпросите за управление на отпадъци	Собствени средства	Постоянен	Поддържана актуална информация	Поддържана информация	Поддържане на актуална информация	Всяка от общините от Региона
Поддържане на „горещ телефон“ за подаване на жалби и сигнали от граждани и фирми	Собствени средства	Постоянен	Поддържане на „горещ телефон“	Съгласно структурата на съответната община	Поддържане на „горещ телефон“	Всяка от общините от Региона
Провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия, организирани специално за целта или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място, като специално внимание следва да бъде отделено на работата с подрастващите;	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени инициативи	Съгласно утвърден график	Проведени инициативи	Всяка от общините от Региона
Провеждане на публични консултации, обсъждания и проучвания относно политиката по управление на отпадъци	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени консултации и обсъждания	Съгласно графика на планираните събития	Проведени консултации и обсъждания	Общините от Региона

РЕГИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА РЕГИОН ГОРНА МАЛИНА

Горна Малина 2131, площад "Родолюбие" № 1

Публикуване на годишни отчети за изпълнение на програмата за управление на отпадъци на Региона	Собствени средства	Постоянен	Поддържана актуална информация	Поддържана информация	Поддържане на актуална информация	Всяка от общините от Региона
Изготвяне на ежегодни работни планове за изпълнение дейностите по програмата за управление на отпадъци	Собствени средства	Постоянен	Поддържана актуална информация	Поддържана информация	Поддържане на актуална информация	Всяка от общините от Региона
Участие в местни и национални кампании за намаляване на отпадъците.	Собствени средства, държавен бюджет, национални и международни източници	Постоянен	Проведени консултации и обсъждания	Съгласно графика на плануванияте събития	Проведени консултации и обсъждания	Всяка от общините от Региона

VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Регионалната програма за управление на отпадъците за Регион Горна Малина е елемент от цялостната регионална и общинска система за планиране, поради което в този раздел е представена връзката между програмата и други областни и общински програмни документи. При разработването на целите на Регионалната програма са взети предвид анализите и предвижданията на други областни и общински програми, от които пряко или косвено произтичат част от мерките, заложиени в настоящата регионална програма. От своя страна изпълнението на програмата ще допринесе в по-малка или по-голяма степен постигането на целите на областните и общинските планови документи, посочени по-долу в настоящия раздел. Регионалната програма за управление на отпадъци е елемент от цялостната система за планиране на развитие на общините, региона и страната, като цяло. Настоящата програма е изготвена в координация с националното и общинско законодателство. Взети са предвид действащите национални програмни документи, в т.ч.:

- Националният план за управление на отпадъците 2014–2020 г. и Националната програма за предотвратяване на отпадъците като част от него;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.;
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011-2020 г.;
- Национален план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.;
- Национална стратегия за околна среда (2009 - 2018 г.);
- Програма за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за периода (2013 – 2022 г.);
- Програма за изграждане на канализационни системи до 2023 г.;
- Доклад върху пространственото разпределение на почвеното засушаване в България, 2006 г.;
- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове;
- Методически указания за разработване на регионални програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед № РЗ-211/31.03.2015 г. на Министъра на околната среда и водите;
- Общински план за развитие на Елин Пелин 2014-2020
- Общинска програма за опазване на околната среда на община Елин Пелин 2014-2017
- Общинска програма за управление на отпадъците на територията на община Елин Пелин 2014-2020
- Общински план за развитие на община Горна Малина 2014-2020
- Стратегия за устойчиво развитие на туризма в община Горна Малина 2017-2030
- Действащите общински стратегии, планове, програми и наредби, имащи отношение към управлението на отпадъците;

В Националния стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране са описани начините и

мерките за достигане на целите, заложи в ЗУО за намаляване на депонираните биоразградими отпадъци. Тези начини и мерки са заложи и в настоящата програма на местно и регионално ниво. За достигането им е разработена подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите отпадъци и биоотпадъците.

Стратегическия план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България поставя мерките и начините на действие за изпълнение на целите, заложи в ЗУО за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци, образувани от строителство и влагане на рециклирани материали в строителството. Подобни мерки и план за действие са разработени в Регионалната програма на местно ниво. За изпълнението на мерките и целите е разработена подпрограма за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци разрушаване на сгради.

На местно ниво Регионалната програма за управление на отпадъците е в пряка връзка с Общинските програми за опазване на околната среда, като се представя като приложение към тях.

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

В настоящия раздел са представени правилата за наблюдение и контрол и отчитане на изпълнението на регионалната програма за управление на отпадъците в Регион Горна Малина, с цел да се осигури проследяване и измерване на постигането на основните цели на програмата и на ефективността в хода на нейната реализация.

Наблюдението представя съотношението между поставените цели, вложените ресурси, извършените действия, постигнатите резултати и осъществените въздействия. Контролът проследява условията и средата, в които се пораждат отклоненията, бързо реагира за тяхното предотвратяване и отстраняване.

VII.1. НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Наблюдението и оценката на изпълнение на Регионалната програма за управление на отпадъците в Регион Горна Малина е ключов етап от цялостния процес на планиране, с оглед проследяване изпълнението на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост – извършване на актуализация.

Наблюдението на изпълнението на регионалната програма ще се осъществява чрез периодично събиране на данни, свързани по изпълнение на включените мерки в програмата, анализ на събраната информация, анализ на възникнали проблеми и причини за тяхното възникване.

За постигане на качествено изпълнение на задачите е необходимо ясно разпределяне на отговорностите на определи длъжности лица, отговарящи за тази дейност, спазване на мерките и целите в програмата и отчитане на дейностите и предприемане на коригиращи дейности при необходимост.

VII.2. КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Съгласно ЗУО, органът, който одобрява и контролира Общинските (Регионалните) програми за управление на отпадъците е Общинския съвет на съответната администрация. Кметовете на две или повече общини, включени в регион по чл. 49, ал. 9, могат да разработят обща програма за управление на отпадъците, в случай че задълженията, отговорностите и мерките, засягащи отделните общини, са ясно разграничени в програмата. Съгласно чл.52 от ЗУО ежегодно до 31 март, Кметът на Общината, внася в Общинските съвет Отчет за изпълнение на програмата за предходната година, като същият след приемането му се изпраща в Регионалната инспекция по околна среда и води за сведение. Годишните доклади по изпълнение на програмата ще се публикуват на интернет страниците на двете общини. Целта на отчета за изпълнение на програмата е да се проследи напредъка при изпълнението през предходната календарна година и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година на изпълнение.

Отчетът се изготвя на достъпен език, използвайки общоприета и общопозната нотация, като се препоръчва да включва графики, фигури, таблици и др. елементи, чрез които да се илюстрират по леснодостъпен начин напредъка по изпълнение на мерките и поставените с програмата цели.

Контролът по изпълнението на програмата може да се осъществява чрез провеждане на мониторинг. Целта на мониторинга е да отбелязва отклоненията от плана достатъчно рано, за да бъде възможно тяхното коригиране, преди последствията от тях да станат толкова сериозни, че да не могат да бъдат преодолени. Определянето кога да се извършват наблюденията е процес, който следва да отчита много фактори, свързани със същността на програмата, но и да се съобразява с икономическите и финансовите възможности.

Освен като финансова поносимост, предлаганата система на мониторинг трябва да отговаря и на други изисквания, като например:

- Системата трябва да бъде разбрана от хората, които ще я използват и ще получават информация от нея;
- Системата трябва да съобщава за отклоненията от плана през определени интервали от време така, че да бъде възможно предприемането на корективни действия преди последиците да са станали прекалено сериозни;
- Системата трябва да посочва характера на корективните действия, които да върнат проекта обратно към плана;
- Системата трябва да бъде представена в широко позната и лесно разбираема нотация;
- Системата за управленски контрол трябва да бъде разработена с активното участие на всички хора и групи, включени в дейностите по опазване на околната среда на общините.

В резултат на оценката могат да бъдат предложени промени в някои от целите и параметрите на програмата, както и промени в инструментите за тяхното изпълнение. Основните надеждни източници на информация за извършване на оценката са:

- Годишни отчети за изпълнение на програмата за управление на отпадъците на общините от предходни години;
- Информация на подадените, изпълнявани, прекратени и изпълнени проекти, в т.ч. финансирани от европейските фондове;
- Информация относно предишни осъществени планове и проекти на местно ниво;
- Годишни доклади за изпълнение на бюджета на общините;
- Данни от Национален статистически институт и Териториално статистическо бюро;
- Данни от Дирекция "Мониторинг на околната среда" към Изпълнителна агенция по околна среда;
- Годишни доклади по околна среда (ГДОС) за изпълнението на дейностите, за които е предоставено Комплексно разрешително – за съоръжения и инсталации за третиране на отпадъците;
- Заповеди на кмета на съответната община за дейности, свързани с управлението на отпадъците;
- Протоколи от заседанията на общите събрания на регионални сдружения за управление на отпадъците;
- Годишни отчети на регионалните сдружения на общините
- Платежни документи за извършени услуги от дружества – подизпълнители на общините;
- Отчети по договори между общините и дружества, извършващи услуги по управление на отпадъците на територията на общините;
- Протоколи от публични обсъждания, работни срещи, тематично свързани с реализацията на програмата за управление на отпадъците;
- Въпросници и/или анкетни карти за анкетиране на гражданите в общините.

За извършване на оценка на постигането на поставените в планове за действие към подпрограмите годишни цели през съответната отчетна година, ще се използва метода на оценка на индикаторите. Индикаторите за оценка на изпълнението на програмата са разработени с цел измерване на напредъка по реализация на всяка от подпрограмите. Прилагането на този метод е непрекъснат процес на мониторинг и отчитане на постиженията и на напредъка по отношение на предварително определените цели чрез измерване стойностите на ключовите индикатори.

При този метод се установява дали мерките са изпълнени чрез измерими стандарти/индикатори. В този случай, текущата оценка служи като система за ранно предупреждаване и като средство за подобряване на отчетността пред обществото. Това позволява да се следи динамиката на оценяваните процеси.

Мониторингът и оценката предполагат изследване на базисна изходна ситуация и проследяване с времето на промените, до които довеждат интервенциите в резултат от прилагането на регионалната програма за управление на отпадъците. Анализ на състоянието съдържа изходни данни, чрез които се описва проблемът или съществуващата ситуация преди въвеждането на новата политика. Съответно въз основа на индикаторите ще се изследва новата ситуация на базата на сравнение с изходната, описана в анализа на състоянието.

VII.3. ПРОЦЕДУРА ЗА АКТУАЛИЗАЦИЯ НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА

Актуализация на регионалната програма се налага при някои от следните случаи:

- При промяна на националното и/или европейско законодателство, които налагат извършването на промяна в регионалната програма;
- Не постигане изпълнението на програмата и необходимостта от налагането и прилагането на допълнителни мерки.

Процедурата на актуализация на програмата включва изготвяне на актуализиран вариант на Регионалната програма за управление на отпадъците за Регион Горна Малина и внасяне на актуализираната програма за одобрение и приемане от Общинските съвети на общините.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

VIII.1. АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

За Регион Горна Малина не са характерни съществени, необратими екологични проблеми, причинени от процеса по управление на отпадъците по отношение на количествата и видовото разнообразие на генерираните отпадъци. Въпреки това предизвикателствата пред общините са значителни поради ограничения ресурс, който може да се отдели за прилагане на нововъведените нормативни изисквания в областта на управлението на отпадъците.

Отпадъците оказват влияние върху компонентите на околната среда, ограничават използваемостта на земеделските ресурси и туристическите възможности, и създават санитарно-хигиенни проблеми. В резултат на протичащите в периода на натрупването им физични, химични и биологични процеси те се превръщат в многофакторен замърсител на околната среда, оказващ силно негативно въздействие върху повърхностните и подземни води, въздуха и почвите, с което създават сериозен здравен риск за населението. От друга страна те са ценен енергиен и суровинен източник и тяхното минимизиране, повторна употреба и оползотворяване води до съхранение на природните ресурси. Намаляване или ограничаване на замърсяването и оползотворяване могат да се осъществят с помощта на нови технологии и добри практики в подходяща икономическа среда. Предвид на това, решаването на проблемите изисква регионално коопериране, интегрираност на подходите, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база.

VIII.1.1. ПРИЛОЖЕНИЕ №1. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ

Изготвянето на настоящата Регионална програма за управление на отпадъците на РСУО Горна Малина е съгласно ангажиментите на общините в региона, произтичащи от изискванията на националното законодателство. Анализът проследява приложимостта на националното законодателство към програмните документи и изискванията на местно ниво. Направена е сравнителна оценка на националното законодателство с прилаганите общински административни мерки за изпълнението им, степента на изпълнението им, възникнали затруднения, разработени Общински наредби.

ЗАКОН ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Законът за опазване на околна среда е рамковият закон на екологичното законодателство, който урежда принципните общи постановки (ОВОС, интегрирано предотвратяване и контрол на замърсяването, право на обществен достъп до екологична информация, икономически регулатори и др.), и специалните секторни изисквания към компонентите на околната среда (въздух, води, почви, отпадъци и др.).

Последното изменение на ЗООС е от 14.08.2015 г. и съдържа основните принципи на съвременната европейска екологична политика. С този закон се уреждат обществените отношения, свързани с: опазване на околната среда за сегашните и бъдещи поколения и защитата на здравето на хората; съхраняване на биологичното разнообразие; опазването и ползването на компонентите на околната среда; контрол и управление на факторите, увреждащи околната среда; осъществяването на контрол върху състоянието на околната

среда и източниците на замърсяване; предотвратяването и ограничаването на замърсяването; създаването и функционирането на Национална система за мониторинг на околната среда; стратегиите, програмите и планове за опазване на околната среда; събирането и достъпа до информация за околната среда; икономическата организация на дейностите по опазване на околната среда; правата и задълженията на държавата, общините, юридическите и физически лица по опазване на околната среда. За прилагане на ефективни мерки за опазване на околната среда, закона залага на спазването на принципите за: устойчиво развитие; предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве; предимство на предотвратяване на замърсяването пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него; участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда; информиране на гражданите за състоянието на околната среда; замърсителят плаща; съхраняване, развитие и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие; възстановяване и подобряване на качеството на околната среда в замърсените и увредени райони; предотвратяване замърсяването и увреждането на чистите райони и на други неблагоприятни въздействия върху тях; интегриране на политики по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения; достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до околната среда.

ЗАКОН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Законът за управление на отпадъците урежда екологосъобразното управление на отпадъците като съвкупност от права и задължения, решения, действия и дейности, свързани с образуването и третирането на отпадъци и се прилага за битовите, производствените, опасните и строителните отпадъци.

Съгласно ЗУО, разходите за събиране на отпадъците, транспортирането, оползотворяването и обезвреждането им са за сметка на притежателите и причинителите на отпадъци, което е в съответствие с принципите „замърсителят плаща“ и „отговорност на производителя“. В съответствие с чл. 22, ал.1 от ЗУО, Общинският съвет определя чрез наредба *„условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци на своята територия“*. С оглед прилагане на принципа „замърсителят плаща“, Общинският съвет определя с решение, размера на такса *„битови отпадъци“* в границите, предвидени от Закона за местните данъци и такси.

Съгласно ЗУО, производителите и вносителите на стоки, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, отговарят за разделното им събиране и постигане на съответните цели за рециклиране и оползотворяване, получени при употребата на тези продукти. Органът отговорен за определяне на политиката и прилагане на нормативните изисквания е Министерството на околната среда и водите, заедно с териториалните му структури – Регионалните инспекции по околна среда и води. В Глава 2, раздел III от ЗУО са описани редица задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация:

Разпоредби, произтичащи от ЗУО:

- количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, се прилагат, както следва:
 - до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
 - до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
 - до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.
- Количествени цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци, на неопасни строителни отпадъци, с изключение на почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние, не съдържащи опасни вещества, се прилагат, както следва:
 - до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
 - до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
 - до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.
- Най-късно до 31 декември 2020 г. се ограничава количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.;
- Кметовете на общините организират разделно събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и отпадъци от опаковки в населените места с повече от 5 000 жители;
- Кметовете на общини осигуряват площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;
- Отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали, образувани от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, се събират разделно. Изключение се допуска в населени места, където няма изградена система за разделно събиране на същите отпадъци от домакинствата, в съответствие с Наредбите на общините съгласно чл. 22 от ЗУО;
- Общините създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци, с цел постигне тяхното ефективно събиране, транспортиране и третиране;
- Въведени са отчисления за извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци, чрез депониране, необходимо да покрива бъдещи разходи за закриване и след експлоатационни грижи на площадката на депото;
- Въведени са отчисления за депониране на отпадъци на общинско или регионално депо за всеки тон депониран отпадък. Отчисленията имат за цел да се намали количеството депонирани отпадъци и да се увеличи рециклирането и оползотворяването им.

ПОДЗАКОНОВИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ ПО ПРИЛАГАНЕ НА ЗУО

С приемането на Закона за управление на отпадъците, са създадени законодателни изисквания за приемането на голям брой наредби регулиращи различни сфери на управление на отпадъците, като:

- Наредба № 2 от 23.07.2014 г за класификация на отпадъците (издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 66 от 08.08.2014 г.);
- Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.);
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.);
- Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 235 от 15.10.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 92 от 22.10.2013 г.);
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 277 от 5.11.2012 г. (Обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г., в сила от 13.11.2012 г.);
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци (приета с ПМС № 53 от 1999 г., ДВ, бр.29/1999 г.);
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 76/30.08.2013 г.);
- Наредба № 3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013 г.);
- Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36 от 2013 г.);
- Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на земеделието и горите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г.);
- Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (Издадена от министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.);
- Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г.);
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., изм. и доп., бр. 95 от 1.11.2013 г., в сила от 1.11.2013 г.);
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС № 339 от 14.12.2004 г., обн., ДВ, бр. 112 от 23.12.2004 г.);

- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.);
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.);
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.);
- Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употреба на които се образуват масово разпространени отпадъци (приета с ПМС № 120 от 30.05.2008 г., обн., ДВ, бр. 53 от 10.06.2008 г., изм. и доп., бр. 5 от 20.01.2009 г., в сила от 20.01.2009 г., изм., бр. 45 от 16.06.2009 г., бр. 69 от 3.09.2010 г., изм., бр. 85 от 29.10.2010 г., в сила от 1.01.2011 г., изм. и доп., бр. 29 от 8.04.2011 г., бр. 47 от 22.06.2012 г., в сила от 22.06.2012 г., изм., бр. 75 от 2.10.2012 г., в сила от 1.10.2012 г.; изм. с Решение № 9028 от 22.06.2012 г. на ВАС на РБ - бр. 87 от 9.11.2012 г., изм., бр. 76 от 30.08.2013 г., в сила от 30.08.2013 г., бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 1.01.2014 г.);
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г.);
- Наредба за реда и начина за изчисляване на размера на финансовата гаранция или еквивалентна застраховка и за предоставяне на годишни справки-декларации при трансграничен превоз на отпадъци (Приета с ПМС № 76 от 31.03.2011 г., обн. ДВ. бр.29 от 08.04.2011 г.);
- ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 209 на МС от 20 август 2009 г. за осигуряване на финансиране за изграждането на регионални системи за управление на битовите отпадъци, на регионалните съоръжения за предварително третиране на битовите отпадъци и за закриването на общински депа за битови отпадъци (обн., ДВ, бр. 68 от 25.08.2009 г.);
- ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 115 от 15 юни 2012 г. за изменение и допълнение на Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, приета с Постановление № 120 на Министерския съвет от 2008 г. (обн., ДВ, бр. 53 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 5 и 45 от 2009 г., бр. 69 и 85 от 2010 г. и бр. 29 от 2011 г.);
- ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 239 от 01 октомври 2012 г. за изменение на Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, приета с Постановление № 120 на Министерския съвет от 2008 г. (обн., ДВ, бр. 53 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 5 и 45 от 2009 г., бр. 69 и 85 от 2010 г. и бр. 29 от 2011 г. и бр. 47 от 2012 г.);
- Механизъм за развитие на инфраструктурата за управление на отпадъците с подкрепата на Оперативна програма "Околна среда 2007-2013 г.", ноември 2009г.;
- Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на

биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020 г.);

- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011-2020 г;
- Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците за периода 2015-2020 г., приети със заповед № РД-211/31.03.2015 г. на министъра на околната среда;
- Методически указания за разработване на регионални програми за управление на отпадъците за периода 2015-2020 г., приети със заповед № РД-211/31.03.2015 г. на министъра на околната среда;
- Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци;
- Заповед за определяне на метода за изчисляване на изпълнението на целите по чл.31, ал.1, т.1 от Закона за управление на отпадъците за 2013 г.

ЗАКОН ЗА МЕСТНИТЕ ДАНЪЦИ И ТАКСИ

Механизмът за финансиране на изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със Закона за управление на отпадъците е регламентиран със Закона за местните данъци и такси. Въведена е *„такса битови отпадъци“*, която се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения за третиране на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност (чл. 66 от ЗМДТ), свързана с: осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци; Събиране и транспортиране на битовите отпадъци до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им; Почистване на улиците, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване; Проектиране, строителство, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови и строителни отпадъци.

ЗАКОН ЗА УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА

В Закона за устройство на територията (ЗУТ) се съдържат редица изисквания, които имат отношение към управлението на отпадъците. Всички изисквания на ЗУТ относно инвестиционното проучване и проектиране, изграждане и експлоатация на инвестиционни проекти, следва да бъдат спазвани при съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъците. Застрояването на даден имот (и в частност на площадките за изграждане на съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци) се допуска само ако е предвидено с влязъл в сила подробен устройствен план и след промяна на предназначението на земята. Подробният устройствен план трябва да е съобразен с предвидените развития на устройствените схеми и планове от по-горна степен.

Изграждането на съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци се извършва след издаване на разрешение за строеж. В ЗУТ са регламентирани и условията за разполагане на съдовете за събиране на отпадъците в населените места. За тези обекти се издава разрешение за поставяне по ред, установен с наредба на Общинския съвет, а за

държавни и общински имоти – и въз основа на схема, одобрена от главния архитект на общината.

ЗАКОН ЗА ОПАЗВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

Една от основните цели на Закона за опазване на земеделските земи е опазването от увреждане, възстановяването и подобряването на плодородието на земеделските земи. Законът забранява използването на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение. Регламентира основните изисквания при рекултивация на нарушени терени, включително на депа за отпадъци. Редът за използване на хумуса, рекултивацията, подобряването на земите и приемането на рекултивирани площи се определят с наредба, издадена от Министъра на околната среда, съгласувана с Министъра на регионалното развитие и благоустройството.

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ПО ОКОЛНА СРЕДА

Националната стратегия за околна среда (НСОС) е създадена в отговор на обществената потребност от осъществяване на планова, открита и предсказуема политика в областта на околната среда.

Стратегията очертава цели и действия, насочени към опазването, възстановяването и възпроизводството на естествената околна среда, поддържането на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната в контекста на устойчивото развитие.

Стратегията се основава на концепцията, че предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието на настоящото и бъдещите поколения, посредством създаването на устойчиви общности, способни да управляват и използват ефективно ресурсите и да развиват екологичния и социалния потенциал на икономиката, както и да осигуряват просперитет, опазване на околната среда и социално сближаване. В този смисъл стратегията цели не само постигането на по-устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот.

Неразделна част от стратегията представлява и плана за действие. Планът за действие съдържа мерки за изпълнение на основните стратегически цели. Като част от мерките са идентифицирани, като: създаване на морски и крайбрежни защитени територии и механизми за тяхното управление; опазване, възстановяване и изграждане на необходимата инфраструктура за осигуряване на достатъчно по количество и качество вода за питейно-битови цели на населението; идентифициране на производители, вносители и потребители по веригата на химични вещества в самостоятелен вид и в препарати и предоставяне на информация на обществеността за рисковете от определени опасни химикали; разработване на стратегическите карти за шум и на планове за действие за управление на шума в околната среда и др.

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2014 – 2020 Г.

Основната цел на Плана е да допринесе за устойчивото развитие на България чрез прилагане на интегрирана рамка за управление на отпадъците, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от образуваните отпадъци, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците. В Плана е включена първата за България, Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци за периода 2014 - 2020 г. Заложени са мерки по изпълнение на: Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло; Програмата за биоразградимите отпадъци, в т.ч. за биоотпадъците; Програмата за рециклиране и оползотворяване за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради; Програмата за рециклиране и оползотворяване на масово разпространените отпадъци, за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депата за битови отпадъци; Програмата за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците, за подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения, за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците.

С Националния план се предвижда да бъдат изградени съоръжения за компостиране и анаеробно разграждане на биоразградими отпадъци, съоръжения за оползотворяване на битовите отпадъци с цел намаляване и предотвратяване на емисиите на парникови газове; депа, претоварни станции и съпътстваща инфраструктура към тях за депониране на остатъчните битови отпадъци в региони, които все още не са изградили или не са в процес на изграждане на такива съоръжения. Планът предвижда още осигуряване на инвестиции за рекултивация на депа за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания и са с прекратена експлоатация, и закупуване на съдове за разделно събиране и техника за транспортиране на биоотпадъците.

АКТУАЛИЗИРАН НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА УСТОЙЧИВИТЕ ОРГАНИЧНИ ЗАМЪРСИТЕЛИ (УОЗ) В БЪЛГАРИЯ - 2012 – 2020 Г.

Актуализираният план включва последващи мерки и дейности за първите 12 устойчиви органични замърсители (УОЗ) и бъдещи такива за новите 10 УОЗ, включени в СК. Планът е разработен в периода януари 2011 г. – април 2012 г., като стратегическа му цел е намаляване на риска за здравето на хората и околната среда от вредното въздействие на УОЗ, а основната цел е подобряване на системата за управление на УОЗ, която ще бъде постигната чрез редица оперативни цели.

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА 2014 - 2020

Оперативна програма „Околна среда“ 2014 - 2020 г. е една от седемте оперативни програми, които ще бъдат изпълнявани в периода 2014 - 2020 г. Документът очертава рамката и определя приоритетите за финансиране в областта на околната среда със средства от Кохезионния фонд на ЕС и Европейския фонд за регионално развитие през програмния период. Разработването на програмата е резултат от работата на тематична

работна група, която е сформирана на 14 август 2012 г. с участието на представители на администрацията и на широк кръг партньори – представители на държавната администрация, неправителствения сектор, социално-икономическите партньори, академичната общност, организациите на и за хората с увреждания и др.

Оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г.“ (ОПОС 2014 - 2020 г.) е една от оперативните програми на Република България, изготвяни в изпълнение на Стратегия „Европа 2020“ на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Тези три взаимно допълващи се приоритета предполагат изграждане на икономика, основана на знания и иновации, насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите и стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване. ОПОС 2014 – 2020 г. е насочена предимно към изпълнение на приоритета за устойчив растеж на стратегията „Европа 2020“ и по-специално на следните елементи от определението за устойчив растеж: Изграждане на по-конкурентоспособна ниско въглеродна икономика, в която ресурсите се използват по ефикасен и устойчив начин; Опазване на околната среда, намаляване на емисиите и предотвратяване на загубата на биоразнообразие; Възползване от водещата позиция на Европа в разработването на нови екологични технологии и производствени методи.

Отчитайки идентифицираните нужди и възможностите за инвестиции, средствата по програмата са насочени в следните приоритетни оси:

Приоритетна ос 1 „Води“ - За постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕИО, Директива 98/83/ЕО, Директива 2013/51/ЕВРАТОМ и Директива 2000/60/ЕО ще се инвестира в: Изграждане на ВиК инфраструктура – средствата ще бъдат насочени към агломерации с над 10 000 екв. ж.; Доизграждане и/или оптимизиране на мрежите за мониторинг на водите; Оборудване на лаборатории на ИАОС и органите на ДЗК за целите на мониторинга; Дейности, насочени към разработване на нови и/или актуализация на съществуващи стратегически документи във връзка с прилагането на Рамковата директива за водите (РДВ) и Рамковата Директива за морска стратегия (РДМС).

Приоритетна ос 2 „Отпадъци“ - За постигане на съответствие с йерархията при управлението на отпадъците, съгласно Директива 2008/98/ЕО и с целите, залегнали в националното законодателство: Мерки за подобряване управлението на битовите отпадъци в съответствие с Националния план за управление на отпадъците.

Приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“ - За постигане на съответствие с Директива 92/43/ЕИО, Директива 2009/147/ЕО и Стратегия за биоразнообразието в ЕС 2020 (Цел 1 и 2) ще се инвестира в: Мерки и дейности съгласно Националната приоритетна рамка за действие за мрежата Натура 2000.

Приоритетна ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“ - За изпълнение на ангажиментите на страната по изискванията на Директива 2007/60/ЕО ще се инвестират средства за: Създаване на Национална система за управление на водите в реално време; Мерки за въвеждане на решения за превенция и управление на риска от наводнения, в т.ч. екосистемно базирани решения; Установяване на 6 центъра за повишаване готовността на населението за адекватна реакция при наводнения; Изпълнение на проучвания и оценки във връзка с вторите Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН) за периода 2021 - 2027 г.; Мерки за превенция и управление

на риска от свлачища; Изпълнение на демонстрационни/пилотни проекти и информационни кампании, свързани с превенция и управление на риска от наводнения и свлачища.

Приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“ - За изпълнение на националното законодателство, транспониращо изцяло Директива 2008/50/ЕО, относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа, както и с оглед принос към постигане целите на Гьотеборгския протокол към Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния, ще се инвестират средства за: Преглед и анализ на общинските програми за КАВ; Подпомагане на компетентните органи при изготвянето/преработването, изпълнението и контрола на общинските програми и развитие и оптимизиране на системите за мониторинг на КАВ; Мерки за намаляване на количествата ФПЧ10 и азотни оксиди от основните източници на замърсяване.

Приоритетна ос 6 „Техническа помощ“ - Дейности, насочени към осигуряване на необходимата подкрепа за управлението и изпълнението на ОП, вкл. за „затваряне“ на програмен период 2007 – 2013 г. и на програмен период 2014 - 2020 г. Дейности, насочени към осигуряване на необходимата подкрепа за комуникация и популяризиране на ОП. Дейности, насочени към укрепване повишаване капацитета на бенефициентите.

ОПОС 2014 - 2020 г. допринася и за изпълнението на „Европа за ефективно използване на ресурсите“ – една от двете водещи инициативи (flagship initiatives) за устойчив растеж в рамките на стратегията „Европа 2020“. Предвидените за финансиране дейности от оперативната програма са в отговор на изготвените от МОСВ, съгласувани с отговорните ведомства и одобрени от МС „Насоки за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата във фондовете за КП, ОСП и ОПР за периода 2014 – 2020 г.“ – фаза „Програмиране на фондовете“ към Общата стратегическа рамка. Документът прилага интегриран подход за изпълнение на политиките за околната среда и изменението на климата и в частност за ефективно използване на ресурсите, като предлага конкретни мерки в оперативните програми за периода 2014 - 2020 г.

МОСВ е разработило втора фаза на Насоките – фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 - 2020 г.“. ОПОС 2014 - 2020 г. ще допринесе за намаляване на емисиите на парникови газове в страната, което ще подпомогне изпълнението на целта на стратегията „Европа 2020“ за 20% намаляване на емисиите на парникови газове спрямо нивата от 1990 г. Такива мерки са предвидени във връзка с пречистването на отпадъчни води от населените места, по-конкретно изграждане/рехабилитация/реконструкция на съоръжения за третиране на утайки от ПСОВ и доставка на необходимо оборудване, включително на вече изградени ПСОВ (съгласно концепцията за третиране на утайките от ГПСОВ на национално ниво) – приоритетно за подобряване на качествените им показатели, с оглед последващото им използване за енергийни цели. Прилагането на тези мерки ще допринесе за изпълнението на Националния план за действие по изменение на климата 2013 - 2020 г. (НПДИК) и ще има пряк ефект за намаляване емисиите на парникови газове.

ЕВРОПЕЙСКО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Съгласно чл. 249 от Договора за ЕС и поправките: „задължителна за всяка държава членка, към която е насочена във връзка с целите, които трябва да се достигнат,

оставя формата и начина за изпълнението и прокарването на личната преценка на националните институции на страните членки.“ С други думи, всяка страна членка е задължена да интегрира европейските директиви в националното си законодателство. Директивите в по-голямата си част уреждат много специфични данни; количеството и носителите на веществата, замърсяващи околната среда, за да се предотврати по-нататъшното екологично замърсяване, да се запазят водните системи, да се осигури качеството на питейната вода, да се предпази разрушаването на озоновия слой.

Едни от първите документи, инициирани от страните-членки на Европейската общност в областта на управление на отпадъците са Рамковата Директива за отпадъци и Директивата за опасни отпадъци, приети през 1975 г. Впоследствие е приет и Регламента за трансграничен превоз на отпадъци. През 1980 г. развитието на законодателството в сектора е насочено главно към проблемите, свързани с опасните отпадъци. Впоследствие се въвеждат мерки, отнасящи се до управлението и на другите видове отпадъци. През 90те години се разработва и приема законодателство, отнасящо се до хармонизиране на управлението на отпадъците от европейско на местно ниво. Разработените Европейски нормативни документи с по-широко влияние върху всички страни членки са както следва:

ДИРЕКТИВА 2008/99/ЕО ОТНОСНО ЗАЩИТА НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЧРЕЗ НАКАЗАТЕЛНО ПРАВО

Държавите членки следва да прилагат ефективни, пропорционални и възпиращи наказателно-правни санкции за най-тежките престъпления във връзка с околната среда. Такива са например, незаконната емисия или изпускане на вещества във въздуха, водата или почвата, незаконната търговия с екземпляри от дивата природа, незаконната търговия с озоно-разрушаващи вещества или незаконния превоз или изхвърляне на отпадъци.

РАМКОВА ДИРЕКТИВА 2008/98/ЕО ЗА ОТПАДЪЦИТЕ

Рамковата Директива за отпадъците се прилага от 12 Декември 2010 г. и въвежда нови разпоредби с цел стимулиране на предотвратяването на образуване на отпадъци и рециклирането като част от йерархията за управление на отпадъците, изясняването на ключови понятия, като дефинициите за отпадък, оползотворяване и обезвреждане, както и установяване на подходящи процедури, приложими за странични продукти и край на отпадъка.

Директива 2013/56/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 20 ноември 2013 г. за изменение на Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори по отношение на пускането на пазара на преносими батерии и акумулатори, съдържащи кадмий и предназначени за използване в електрически инструменти без захранващ шнур, както и на клетъчни батерии с ниско живачно съдържание и за отмяна на Решение 2009/603/ЕО на Комисията;

Директива 2013/28/ЕС на Комисията от 17 май 2013 г. за изменение на приложение II към Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства;

Директива 2012/19/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО);

Директива 2011/97/ЕС на Съвета от 5 декември 2011 година за изменение на Директива 1999/31/ЕС по отношение на специфичните критерии за съхранение на метален живак, считан за отпадък;

Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 година относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването);

Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 година относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори, и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;

Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 година относно депонирането на отпадъци;

Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 година относно опаковките и отпадъците от опаковки;

Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 година относно излезлите от употреба превозни средства;

Директива 2002/96/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 януари 2003 година относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО);

Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 година за обезвреждането на полихлорирани бифенили;

Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 година за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;

Регламент (ЕС) № 1357/2014 на Комисията от 18 декември 2014 година за замяна на приложение III към Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно отпадъците и за отмяна на определени директиви;

Регламент (ЕО) № 1013/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 година относно превози на отпадъци;

Регламент (ЕС) № 1103/2010 на Комисията от 29 ноември 2010 година относно установяване на правила по отношение на етикетирането на капацитета на преносими вторични (презаредими) батерии и автомобилни батерии и акумулатори съгласно Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета;

Регламент (ЕС) № 333/2011 на Съвета от 31 март 2011 година за установяване на критерии за това кога определени типове скрап престават да бъдат отпадъци по Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета;

Регламент (ЕС) № 493/2012 на Комисията от 11 юни 2012 година за определяне, в съответствие с Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, на подробни правила за изчисляване на ефективността на рециклирането на процесите на рециклиране на отпадъчни батерии и акумулатори;

Регламент (ЕС) № 1179/2012 на Комисията от 10 декември 2012 година за установяване на критерии, определящи кога стъклени трошки престават да бъдат отпадък по Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета;

Регламент (ЕС) № 715/2013 на Комисията от 25 юли 2013 година за установяване на критерии, определящи кога меден скрап престава да бъде отпадък съгласно Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета;

Регламент (ЕС) № 1257/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 20 ноември 2013 година относно рециклирането на кораби и за изменение на Регламент (ЕО) № 1013/2006 и Директива 2009/16/ЕО;

Решение на Комисията от 18 декември 2014 година за изменение на Решение 2000/532/ЕО, отнасящо се за списъка на отпадъците съгласно Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета;

Решение за изпълнение на Комисията от 6 декември 2013 година за установяване на формат за нотифицирането на информацията относно приемането и съществените изменения на планове за управление на отпадъците и програмите за предотвратяване на образуването на отпадъци;

Решение на Комисията от 18 ноември 2011 година за установяване на правила и изчислителни методи за проверка на съответствието с целите, зададени в член 11, параграф 2 от Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета;

Решение на Комисията от 3 май 2000 година за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква а) от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци;

Решение на Комисията от 17 ноември 2000 година относно въпросника към докладите на държавите-членки за прилагането на Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци;

Решение на Съвета от 19 декември 2002 година за определяне на критерии и процедури за приемане на отпадъци на депа съгласно член 16 и приложение II към Директива 1999/31/ЕО;

Решение на Комисията от 28 януари 1997 година за установяване на идентификационна система за опаковъчните материали съгласно Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно опаковките и отпадъците от опаковки;

Решение на Комисията от 22 март 2005 година за установяване на формати, свързани със системата от база данни съгласно Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно опаковките и отпадъците от опаковки;

Решение на Комисията от 24 март 2009 година за установяване на условията на дерогация за пластмасови каси и пластмасови палети по отношение на нивата на концентрация на тежки метали, определени в Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно опаковките и отпадъците от опаковки;

Решение на Комисията от 19 февруари 2001 година за определяне на условията за дерогация на стъклен амбалаж по отношение на нивата на концентрация на тежки метали, определени в Директива 94/62/ЕО относно опаковки и отпадъци от опаковки;

Решение на Комисията от 28 юни 2001 година относно публикуването на справочни данни за стандарти EN 13428:2000, EN 13429:2000, EN 13430:2000, EN 13431:2000 и EN 13432:2000 в Официален вестник на Европейските общности във връзка с Директива 94/62/ЕО относно опаковките и отпадъците от опаковки;

Решение на Комисията от 1 април 2005 година за установяване на подробни правила за мониторинг на целите, определени по отношение на повторно използване/възстановяване и повторно използване/рециклиране в Директива 2000/53/ЕО

на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства;

Решение на Комисията от 11 март 2004 година относно въпросника за докладите на държавите-членки за изпълнението на Директива 2002/96/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО);

Решение на Комисията от 3 май 2005 година относно установяване на правила за контрол на съответствието в държавите-членки и въвеждане на формати за данни за целите на Директива 2002/96/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за отпадъци от електрическо и електронно оборудване;

Решение на Комисията от 29 септември 2008 година за установяване съгласно Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета на обща методология за изчисляване на годишните продажби на преносими батерии и акумулатори на крайни потребители;

Решение на Комисията от 5 август 2009 година относно установяване на изисквания за регистриране на производители на батерии и акумулатори в съответствие с Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета;

Решение на Комисията от 25 ноември 2009 година за въвеждане на въпросник за докладите на държавите-членки за изпълнението на Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори.

Подобряването на управлението на отпадъците на международно ниво е признато за основно предизвикателство за подобряване състоянието на околната среда. Одобреният план за изпълнение от Световната среща за устойчиво развитие (Йоханесбург 2002 г.) съставя „Дневен ред 21“ определя изисквания и допълнителни мерки за „защита и намаляване на отпадъците и увеличаване на повторната употреба, рециклирането и използването на благоприятни за околната среда алтернативни материали, с участие на властите и всички заинтересовани страни, за да се намали неблагоприятният ефект върху околната среда и да се подобри ефективността на ресурсите“. Предложението на Комисията за Стратегия за устойчиво развитие на Европейската Общност също подчертава необходимостта за разкъсване на връзката между икономическия растеж, използването на ресурсите и генерирането на отпадъци. Тази тема допълнително е развита в Шестата Програма за Действие на Общността за околна среда (6ПДО). Шестата ПДО определя визията за интегрирането на ресурсите, продуктите и политиките за отпадъците, развитието на седем тематични стратегии, включително стратегии за устойчиво използване на естествените ресурси и за рециклиране на отпадъците. Тъй като при използването на този подход, стратегията за отпадъците трябва да има силни връзки със стратегията за ресурсите, те са разработвани и одобрявани едновременно от Комисията. Целта на разработената Тематична стратегия за предотвратяване образуването и рециклирането на отпадъците е да се преработи стратегията по подходящ начин, за да отговаря на политиката на ЕО и съществуващото състояние. Законодателните предложения за това са: първо преработване на законовата рамка, за определяне на гъвкава законова структура, която насърчава обществеността към рециклиране и общност, която се въздържа от загуба на ресурсите, които са част от генерираните отпадъци.

ПРИНЦИПЪТ НА ПРЕДПАЗНИТЕ МЕРКИ

Този принцип представлява инструмент за управление на риска, който може да се прилага, когато съществува научна несигурност във връзка с предполагаем риск за човешкото здраве или околната среда, произтичащ от определено действие или политика. Например, за да се избегне увреждане на човешкото здраве или околната среда в случай на съмнения във връзка с потенциално опасното въздействие на даден продукт, могат да бъдат дадени инструкции за прекратяване на разпространението на въпросния продукт или за изтеглянето му от пазара, ако продължава да съществува несигурност след изготвянето на обективна научна оценка. Този вид мерки трябва да бъдат недискриминационни и пропорционални и трябва да се преразглеждат при получаване на допълнителна научна информация.

ПРИНЦИПЪТ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

Основата за разработване на Принципа за устойчиво развитие е Шестата Програма за Действие на Общността за околна среда. Устойчиво развитие означава, че нуждите на настоящето поколение трябва да се задоволяват, без компромиси, с възможност на бъдещите поколения да задоволят своите собствени потребности. Това е основна, всеобхващаща цел на Европейската Общност, която е част и от Договора за създаване на ЕС, покриваща всички политики и дейности на Общността.

Устойчивото управление на отпадъците означава свеждане на употребата на естествени ресурси до минимум, увеличаване на дейностите по предотвратяване образуването, обезвреждането и рециклирането на отпадъците и осъществяване на третирането и депонирането на отпадъците с минимално въздействие върху околната среда, което да запазва доколкото е възможно повече ресурсите и да съхранява околната среда за бъдещите поколения.

ПРИНЦИПЪТ НА ПРЕДОТВРЯВАНЕТО

Принципът на предотвратяването е въведен на конференцията на Обединените Нации по околна среда и Развитие през 1992 г. в Рио де Жанейро. Декларацията от Рио за Околна среда и Развитие определя принципа, както следва: "Където съществува заплаха от сериозни необратими щети, липсата на пълно научно обяснение не трябва да се използва като причина за отлагане на ценово-ефективните мерки за защита на околната среда от деградацията ѝ". Тези превантивни мерки ще бъдат взети под внимание за защита на околната среда от въздействието на отпадъците, което означава, че трябва да бъдат използвани такива мерки, които в най-малка степен увреждат околната среда. Това също включва и намаляване на генерирането на парникови газове.

ПРИНЦИПЪТ ЗА ПРЕДИМСТВО НА ПРЕДОТВРЯВАНЕТО НА ЗАМЪРСЯВАНЕ ПРЕД ПОСЛЕДВАЩО ОТСТРАНЯВАНЕ НА ВРЕДИТЕ, ПРИЧИНЕНИ ОТ НЕГО

Така нареченият принцип на превантивността, съгласно който задължените лица следва да насочат усилията си и да предприемат действия, насочени към предотвратяване на възможните замърсявания пред последващото отстраняване на вече причинените вреди. При установяване на причинени вреди се прилага принципа Замърсителя плаща. Всички

необходими разходи по превенцията и отстраняване на причинените вреди трябва да бъдат поети от отговорните лица.

ЙЕРАРХИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Йерархията на управлението на отпадъците е определена в рамковата директива за отпадъци, транспонирана в националното законодателство със ЗООС, ЗУО и подзаконовата нормативна рамка. Управлението на отпадъците следва да се извършва чрез предприемане на мерки за насърчаване на вариантите, които да обезпечават най-благоприятните решения и мерки за управление на отпадъците, като се следва следната последователност: предотвратяване образуването на отпадъци; подготовка за повторна употреба; рециклиране; друго оползотворяване (например за получаване на енергия); обезвреждане.

ПРИНЦИПЪТ ЗА УЧАСТИЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА

Принципът представлява въвличане на обществеността при вземането на управленски решения и изпълнението на решенията. Участието на обществеността се определя като даване възможност на хората да въздействат върху резултатите от плановете и целия процес по опазване на околната среда, което се явява инструмент за подобряване вземането на решения, за създаване информираност за екологични въпроси и за повишаване възприемането и сътрудничеството за конкретния план/дейност/мярка. Участието на обществеността се препоръчва при всеки етап от процеса на управление и опазване на околната среда.

ПРИНЦИПЪТ ЗА ИНФОРМИРАНОСТ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Както в световен мащаб, така и в Република България вниманието към екологичните проблеми нараства с всяка изминала година. Наблюдава се тенденция правителствата да преразглеждат политиките си относно мерките за опазване на околната среда и ограничаване вредните влияния върху нея. Принципът се основава на необходимостта от информираност на населението за проблемите на околната среда, с цел природо-съобразен и еколого-ориентиран начин на живот.

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда, като всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

ПРИНЦИПЪТ ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА

Принципът Замърсителят плаща означава, че лицето, което замърсява трябва да плати разходите за отстраняване на замърсяването. В сектора на управление на отпадъците това означава, че генераторът на отпадъци трябва да поеме пълната стойност за третирането и окончателното обезвреждане на образуванияте от него отпадъци.

ПРИНЦИПЪТ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ЗАМЪРСЕНИТЕ И УВРЕДЕНИТЕ РАЙОНИ

Съгласно този принцип отговорните лица следва да предприемат действия, насочени към подобряване на увредени и замърсени райони, чрез отстраняване на констатираните замърсявания и възстановяване на първоначалната среда.

ПРИНЦИПЪТ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА ПОЛИТИКАТА ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В СЕКТОРНИТЕ И РЕГИОНАЛНИТЕ ПОЛИТИКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОТНОШЕНИЯ

Създаването на благоприятни условия и окуражаването на граждани и предприятия да интегрират екологичните и социални съображения във всичките им дейности, то политиките за устойчиво развитие ще създадат печеливши обстоятелства, благоприятни за икономиката, заетостта и околната среда. Необходима е интегриране на стратегия за устойчиво развитие на в политиките за секторите, причиняващи най-големи вреди в околната среда.

ПРИНЦИПЪТ ЗА ДОСТЪП ДО ПРАВОСЪДИЕ ПО ВЪПРОСИ, ОТНАСЯЩИ СЕ ДО ОКОЛНАТА СРЕДА

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да й бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

НАЦИОНАЛЕН ПРИНЦИП НА САМОСТОЯТЕЛНОСТТА

Страните членки на ЕС трябва да предприемат подходящи мерки в сътрудничество с другите страни членки на ЕС, където е необходимо или препоръчително, за да се установи интегрирана и подходяща мрежа за инсталациите за депониране, вземайки под внимание най-добрата налична технология, без излишни разходи. Мрежата трябва да позволява на Общността като цяло, да бъде отговорна за депонирането на отпадъците, индивидуално да подпомага страните членки, вземайки под внимание географските условия или нуждите от конкретни инсталации за определени видове отпадъци, т.е всяка страна членка на ЕС трябва да въведе необходимите капацитети за третиране на отпадъците, за да осигури третиране на собствените си отпадъци.

ПРИНЦИПЪТ НА БЛИЗОСТ

Инсталациите за третиране трябва да са разположени възможно най- близо до източника на отпадъците, отчитайки аспектите свързани с околната среда, здравето на населението и технологиите, което също включва и финансови разходи. Общите представи са, че генерирането на отпадъци също трябва да се вземе под внимание за депонирането им, както и тяхната близост.

НАЙ-ДОБРИ НАЛИЧНИ ТЕХНИКИ

Принципът се позовава на изискванията на Директивата на Европейския Съвет 96/61/ЕС и Закона за опазване на околната среда. Съгласно изискванията на тези документи, когато се проектира нова инсталация, трябва да се прилагат най-добрите налични техники (НДНТ) за защита на околната среда. НДНТ трябва да "вземат под внимание

техническите характеристики на избраната инсталация, географското разположение и местните условия на околната среда и трябва да бъде осигурено малко разстояние или намаляване на трансграничното замърсяване и осигуряване на високо ниво на защита на околната среда, като цяло". НДНТ са резултат от систематичен и консултативен процес за вземане на решения във фазата на планиране и кандидатстване за разрешение, като се акцентира върху защитата на околната среда. НДНТ установява пакет от цели, при които избора или комбинацията от няколко, осигуряват най-малка вреда върху околната среда като цяло и имат приемливи стойности за краткосрочни, средносрочни и дългосрочни цели.

ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ

Разглеждайки жизнения цикъл на един продукт от неговото производство до края на полезния му живот се вижда, че производителят на продукта, чрез възприетите решения за дизайна и състав на съответното изделие има доминираща роля, която до голяма степен определя потенциала за образуване на отпадъците и характеристиките на последващото им третиране. В тази връзка е необходимо, производителите на продукти да поемат отговорност за: предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти; проектиране и разработване на продукти, които подлежат на рециклиране и не съдържат материали, представляващи риск за околната среда; развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара стоки. Всичко това следва да се извърши при съблюдаване условията за сигурност на произведените продукти и икономическите възможности и ефективност.

Принципът отговорност на производителя е обвързан със задължения на производителите или лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, да постигат определени количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване.

ИНТЕГРИРАНО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Интегрираното управление на отпадъците изисква вземане на решения и прилагане на ясно определени количествени цели в рамките на една система, състояща се от законови, технически, организационни и икономически мерки, идентифицирани източници на ресурси и определени отговорности за всички участници, изпълняващи тези цели. Интегрираното управление съчетава всички останали принципи на политиката по управление на отпадъци, като гарантира взаимодействие и оптимално съчетаване на различните методи и подходи, целящи достигане на икономическо и еколого-ефективно управление на отпадъците.

ОПАЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ

Основен принцип, на основата на който са разработени няколко от наложените по-горе принципи. Принципът придобива голяма значимост с нарастване на важността на проблема с климатичните промени, а също и увеличаването на стойността на ресурсите. Шестата програма за действие за околната среда също определя виждането за съвместяването на ресурсите, продуктите и политиките за отпадъци.

НАЙ-ДОБЪР ЦЯЛОСТЕН РЕЗУЛТАТ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА И ОЦЕНКА НА ЖИЗНЕНИЯ ЦИКЪЛ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Основната цел за бъдещото управление на отпадъците е постигане на най-добър цялостен резултат за околната среда. Постигането на тази цел изисква продължителни проучвания и събиране на данни, които не съществуват понастоящем. Принципът за йерархия при управлението за отпадъците се използва като водещ при управлението на отпадъците. Известно е, че силно замърсените отпадъци не биха могли да се рециклират или биха могли да се рециклират, но само след отделяне на голямо количество ресурси, които не биха могли да оправдаят ползите за околната среда.

АНАЛИЗ НА РЕГИОНА СЪГЛАСНО ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО

На местно ниво в Региона действат общински наредби, в които са транспонирани изискванията на националното законодателство:

- Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Елин Пелин от 28.11.2014 г. указват реда и условията за екологосъобразно управление на отпадъците, извършва се и правен контрол на местно ниво върху тяхното управление.
- Наредба за управление на дейностите по третиране на отпадъците и поддържане на чистотата на територията на община Горна Малина;
- Наредба за определянето и администрирането на местни такси и цени на услуги на община Горна Малина, приета с Решение № 49 на Общински съвет, протокол № 3 от 22.12.2011 г., посл. Допълнена и изменена с Решение № 224 по протокол № 9 от 16.12.2013 г. на ОбС Горна Малина, регламентира реда за заплащане на такса „*Битови отпадъци*“, както и дейностите, които покрива.
- Наредба за определяне размера на местните данъци на територията на Община Елин Пелин, актуализирана съгласно Решение №375/20.12.2016г. на ОбС - Елин Пелин.
- Общински план за развитие на община Горна Малина 2014-2020
- Общински план за развитие на община Елин Пелин 2014-2020
- Общинска програма за управление дейностите по отпадъци на територията на община Елин Пелин 2014-2020 година;

С Регионалната Програма за управление на отпадъците на общините от Регион Горна Малина се изпълняват изискванията на чл. 52 от Закона за управление на отпадъците. Програмата се разработва и приема за период, който съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците – до 2020 година;

VIII.1.2. ПРИЛОЖЕНИЕ № 2. АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ

На територията в Региона се формират различни по характер и вид отпадъци. Видът и генерираните количества зависят от няколко фактора, като разположение на населените места, инфраструктура, плътност на застрояване, брой на населението в тях, дейността на населението като източник на образуването, икономическото положение, промишленост, благосъстояние и др.

Информацията за образуваните отпадъци на територията на Региона се събира чрез месечни данни от електронната везна за депонираните отпадъци на регионалното депо за неопасни отпадъци и чрез фирмените годишни отчети за производствени и опасни отпадъци, съгласно *Наредба № 1 /04.06.2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри*. Количеството на депонираните отпадъци бележи трайна тенденция за намаляване. За това има две основни причини: Промяна в икономическата среда и въвеждане на разделно събиране на отпадъците от пластмасови, стъклени и хартиени опаковки от населението и някои фирми.

„*Битовите отпадъци*“ са отпадъците, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъци от търговски обекти и съпътстващи производството занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, когато нямат да попречи на третирането им съвместно с битовите.

Генерирането на битови отпадъци е в зависимост от мястото на образуване на отпадъците и стандарта на живот на населението и варира по сезони. Общо за територията на Региона тяхното количество годишно е средно около 10 000 – 12 000 т. Относителният дял от стъклени, пластмасови и хартиени отпадъци е 25 - 26% от общия обем. Източници на данни за докладваните количества битови отпадъци за периода 2003-2015 са общинските администрации на Общините Горна Малина и Елин Пелин.

Количествата генерирани отпадъци по общини и години е показано на следващата таблица:

Таблица №21. Количества образувани отпадъци от общините

Община	Горна Малина		Елин Пелин		Общо	Общо	Общо образувани отпадъци
Година	Битови	ПО	Битови	ПО	Битови	ПО	
2003	581,5	19,8	3 363,44	346	3 944,94	365,8	4 310,74
2004	2 764,17	49,8	7 630,24	917,68	10 394,41	967,48	11 361,89
2005	1 776,42	35,14	10 288,05	1219,77	12 064,47	1 254,91	13 319,38
2006	2 332,52	33,1	9 807,88	918,46	12 140,4	951,56	13 091,96
2007	2 070,03	42,16	8 951,87	718,74	11 021,9	760,9	11 782,8
2008	2 201,12	26,38	7 605,74	385,6	9 806,86	411,98	10 218,84
2009	2 568,5	36,26	10 246,5	1 862,08	12 815	1 898,34	14 713,34
2010	2 564,24	11,72	11 118,77	1 635,22	13 683,01	1 646,94	15 329,95
2011	2 596,49	0	10 421,88	1 615,47	13 018,37	1 615,47	14 633,84
2012	3 015,95	13,74	10 668,05	1 708,06	13 684	1 721,8	15 405,8
2013	2 608,68	0,4	9 640,32	1 594,26	12 249	1 594,66	13 843,66
2014	2 850,22	6,8	10 037,02	945,56	12 887,24	952,36	13 839,6
2015	2 920,87	45,78	10 540,79	712,62	13 461,66	758,4	14 220,06
2016	2 351,33	25,32	9 268,79	262,72	11 620,12	288,04	11 908,16

Източник: Общините от Регион Горна Малина

Забележка: Данните за количествата образувани отпадъци на територията на двете общини към 2016г са до месец октомври.

Системата за събиране на отпадъци е обхванала цялата територия на общините и населените места от Региона. Събирането и извозване на отпадъци на територията на Община Елин Пелин се изпраща от фирма „АЕС-Х“ ООД, съгласно сключен договор от 31.10.2013 г. Ползваните транспортни средства са 2^{осни} вариопреси.

На територията на Община Горна Малина сметосъбирането и сметоизвозването се извършва от фирма „Еко Горна Малина“ ЕООД.

Информация за вида и обема, както и наличния брой на контейнерите за сметосъбиране във всяка община е представена на следващата таблица.

Таблица №22. Вид на съдовете за събиране на отпадъци

Община	Вид съдове	Обем (м ³)	Брой
ГОРНА МАЛИНА	Кофи тип „Мева“ 110 л	0,11	1600
	Контейнери тип „Бобър“ 1100 л	1,1	494
	Контейнери	4	30
ЕЛИН ПЕЛИН	Кофи тип „Мева“ 110 л	0,11	10860
	Контейнери тип „Бобър“ 1100 л	1,1	668
	Контейнери	4	111

Източник: Общините от Регион Горна Малина

Честотата на сметосъбиране в Община Елин Пелин е път седмично за съдовете за ТБО с вместимост 110л, 3 седмично за съдовете с вместимост 1 100л за град Елин Пелин, 2 пъти седмично за гара Елин Пелин, с. Нови хан – 1,5 пъти седмично и 1 път седмично за всички останали населени места. Честота на обслужване в община Горна Малина е 1 път седмично за съдовете за ТБО с вместимост 110 л и 1100 л по следния график: понеделник - Горна Малина; вторник - Макоцево, Чеканчево, Саранци и Негушево; сряда - Гайтанево, Априлово и Долна Малина; четвъртък - Долно Камарци, Стъргел и Горно Камарци; петък - Осойца, Белопопци и Байлово и 1 път месечно или по – често при пълен контейнер от 4 куб.м и след обаждање на кмета от съответното село.

Честотата на обслужване на различните видове съдове по населени места се определя със заповед на кмета на съответната община в срок до 31 октомври на текущата година. В системата на сметосъбиране и сметоизвозване са включени всички населени места в общините. Сметоизвозването се извършва със специализиран транспорт на концесионера по график. При пролетното и есенно почистване и на едрогабаритни отпадъци сметоизвозването се извършва по - често и при необходимост.

Твърдите битови отпадъци се депонират на Регионална система за обезвреждане на неопасни отпадъци за Общините Горна Малина и Елин Пелин, разположена в с. Горна Малина. Регионалната система е въведена в експлоатация на 01.07.2003 г., като е изградена съгласно изискванията на нормативната база. При изграждането на системата са предвидени всички мерки и мероприятия за следене състоянието на околната среда в

района и за недопускане на замърсявания, произтичащи от експлоатацията на съоръжението. Отпадъците се обработват ежедневно и се запръстват.

На територията на Община Горна Малина са разположени 30 циментови "Б-Б кубове" в които се съхраняват негодни за употреба пестициди от бившите ТКЗС. Начинът за съхраняване на препаратите изключва напълно възможността за контакта им с околната среда. Община Горна Малина не е включена в системата за постоянен контрол на чистотата на атмосферния въздух на МОСВ и МЗ.

Количеството на депонираните твърди битови отпадъци се определя чрез електронна везна/автокантар, която е поставена на входа на Регионалната система. Специализираните сметоизвозващи машини и самосвали преминават през нея при влизане и излизане. Везната е свързана със специален софтуер и количеството на постъпилите неопасни отпадъци се отчитат ежемесечно.

Данни за депонирани количества на Регионалната система за обезвреждане на отпадъци са представени на следващата таблица.

Таблица №23. Депонирани количества неопасни отпадъци

Количество депонирани отпадъци	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Битови отпадъци	13 018	13 684	12 554	13 126	13 464
Производствени отпадъци	1 616	1 722	1 290	714	756

Източник: Годишни доклади за изпълнение на дейностите, за които е предоставено комплексно разрешително на Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Горна Малина и Елин Пелин, с. Горна Малина.

Количество депонирани отпадъци през 2015 г. в Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Горна Малина и Елин Пелин възлиза на 14 220 тона.

Регионалната система е с изградени три клетки, като към момента и трите са въведени в експлоатация. Приемат се битови и производствени неопасни отпадъци от предприятия на територията на двете общини. Общият капацитет, съгласно издадено КР№301 – Н1/2012 възлиза на 200 107 тона (60 т/24часа или 21 900 т/г.)

В населените места на територията на общините, дейностите по управление на отпадъците се контролират от съответните кметове и кметски наместници.

Няма изградени претоварни станции на територията на Региона. Регионалната система за обезвреждане на отпадъците е разположена на средно разстояние от около 10 км от общинския център на Горна Малина и на 12 км от Елин Пелин и не се налага претоварване с цел спестяване на разходи.

В община Горна Малина е съществувал сключен договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки „Булекопак“ АД до средата на 2016 г. за организиране на територията на общината система за разделно събиране, временно съхранение, предварително третиране и транспортиране на отпадъци, образувани на територията на Общината от домакинствата, административните, социалните и обществени сгради, заведенията за обществено хранене, търговските обекти, забавления и туризъм. Към момента на изготвяне на програмата няма действащ договор. Община

Елин Пелин има сключен договор за разделно събиране на отпадъците от опаковки с „Булекопак“ АД, който през 2015 г. е анексиран, като срокът на действие му е удължен до 2020 г.

Количествата събрани отпадъци от организацията за двете общини през 2015 година са представени в следващата таблица:

Таблица №24. Количество разделно събрани отпадъци

Община	Горна Малина	Елин Пелин
Общо събрани отпадъци от БУЛЕКОПАК	16,04	3 786,12
Хартиени и картонени опаковки	3,65	1 630,15
Пластмасови опаковки	2,97	149,6
Метални опаковки	0,25	21,96
Стъклени опаковки	3,9	853,79
Дървени опаковки	-	950,89
Общо	10,77	3 606,4
Количество предадени отпадъци за депониране след сепариране	5,27	179,72

Източник: Общините от Регион Горна Малина

МОРФОЛОГИЧЕН АНАЛИЗ

В различните общини количеството и морфологичния състав на образуваните битови отпадъци варира в зависимост от функционалния тип на населените места в общините, социалния статус на населението и т.н. Морфологичният състав е характеристика, изразяваща количеството на отделните видове отпадъци (хартия, хранителни отпадъци, пластмаса, текстил, стъкло, метали, опасни отпадъци и др.), изразено в процент спрямо общото количество на отпадъците.

Основна предпоставка за адекватно определяне на състава на битовите отпадъци е правилното дефиниране и оценка на различните отпадъчни потоци на територията на региона и определянето на тяхната тежест по отношение на общото количество образувани отпадъци. Освен битовите отпадъци, обхванати от системата за сметосъбиране, трябва да бъдат отчетени и различните потоци отпадъци за рециклиране, както и други фракции разделно събрани отпадъци, напр. зелени и други биоразградими отпадъци.

Практическото провеждане на морфологичен анализ е детайлно описано в методиката на МОСВ, където най-общо процеса протичащ в три фази:

- Първоначален етап - при който се извършва определяне на целите, идентификация на ключовите променливи (потоци отпадъци), съставяне на план за опробване и подготовка;
- Етап на извършване на морфологичните изследвания, като паралелно с това се извършва и контрол на качеството на работата;
- Трети, заключителен етап - изчисляване и евентуално анализиране на получените резултати, верификация на данните и изводи.

Освен това, жителите на дадена административна единица образуват различно количество отпадъци с различен състав. Тези показатели зависят от социалния статус, битовите особености на средата, изградената култура на потребление и други фактори. За да се отчете в максимална степен влиянието на тези фактори, се извършва зонизиране-разделяне на образуващите отпадъци индивиди в характерни групи (зони) със сходни показатели. Определянето на видовете зони е ключов елемент с оглед, както на по-пълното охарактеризиране на състава на отпадъците, така и при определяне на параметрите при извършването му (необходим брой проби за зоната, сезон, разходи по извършване на анализа и т.н.). За да може да се направи сравнително точна характеристика на състава на битовите отпадъци, при отчитане на целите за рециклиране за региона, минималния брой на пробите, които следва да се извършат в общините зависят от количеството генерирани битови отпадъци и варират от по една проба на сезон или общо минимум 4 проби за година (за общини генериращи отпадъци до 5 000 т/год.) до по осемнадесет проба на сезон или общо минимум 72 проби за година (за общини генериращи отпадъци над 500 000 т/год.). Всяко увеличение на броя проби на сезон води до повишаване достоверността на получените данни и постигнатите резултати. Реалното и качествено извършване на морфологичния анализ на образуваните битови отпадъци е дейност, която практически следва да обхване четирите сезона, за да може адекватно да бъде определен състава.

С Наредба №8/24.08.2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване на отпадъци (заменена с Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци) са въведени изисквания за поетапно намаляване количеството на депонираните биоразградими отпадъци. Към момента не се прилагат практики за осигуряване изпълнението на това изискване. В тази връзка и в съответствие с целите на Национален план за управление на отпадъците за периода 2014 - 2020 г. се предвижда подготовката на проектно предложение за изграждане на инсталация за третиране на „зелени” и на биоразградими отпадъци. За целите на което, въз основа на проведените морфологичен анализ на образуваните битови отпадъци ще бъде подготвен масов баланс на отпадъците. Дейностите по третиране на битовите отпадъци включват: събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депото; поддържане на депо за ТБО; лятно и зимно почистване на улици, тротоари и други обществени терени и др.

Ежегодно със заповед на Кмета на всяка от общините се определят районите за организирано сметосъбиране и се утвърждава график за почистване, сметосъбиране, сметоизвозване, снегопочистване и опесъчаване.

Изискванията за предоставяне на информация за битови отпадъци са определени в Закона за управление на отпадъците и Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Информация за количествата депонирани битови отпадъци се съдържа в отчетните книги и годишните отчети, изготвяни от лицата, чиято дейност е свързана с депониране и третиране на отпадъци. Определянето на количествата на различните потоци се извършва, съгласно отчетните документи на операторите,

управляващи различните отпадъчни потоци, докато морфологичният анализ се провежда за всеки от четирите сезона, чрез прилагането на тегловен метод.

При първоначалния етап следва да се извърши определяне на целите, идентифицирани са основните генератори на смесени отпадъци и да се състави план за пробовземане. Резултатите от провеждането му, следва да включват ясно дефинирани потоци отпадъци, брой проби, които са изследвани за всеки поток, както и подробна структура на състава на изследваните отпадъци. Видът и начинът на застрояване и съответно начинът на отопление оказват съществено влияние върху количествата и състава на отпадъците.

Минималният брой на необходимите проби се определя съгласно таблица 2.1. от Методиката за провеждане на морфологичен анализ, одобрена със Заповед на министъра на околната среда и водите.

По критерия начина на топлоснабдяване – град Елин Пелин е газифициран. Изградена е газоснабдителна мрежа, въведена в експлоатация с акт 15 към 24.10.2013 година, с дължина 78,440 км. Не всички села са газифицирани, но е планирано разширение в селата Нови хан, Мусачево и Григорево. В общината няма висши учебни заведения и приток на студенти, като не е налице и допълнителен поток от туристи, като фактор за генерацията на отпадъците, освен обитателите на вилните зони. Жизненият стандарт на населението е по-висок от средния за страната, поради близостта със столицата. Няма обособен курортен комплекс в рамките на общината. Генераторите от бизнеса ползват общинската система за събиране на битовите отпадъци. Съществува един квартал в град Елин Пелин със застрояване над 3 етажа (блокове), като не може ясно да се обособи квартал с ниско застрояване с население с по-висок стандарт. Не може да се определят и квартали с отличително население с нисък стандарт и др.

По критерия начина на топлоснабдяване – с. Горна Малина е газифицирано частично, като е планирано разширение на съществуващата газопреносна мрежа. В Община Горна Малина няма висши учебни заведения и приток на студенти, като потока от туристи не може да се определи като относително голям фактор за генерацията на отпадъците. Жизненият стандарт на населението е по-висок от средния за страната, поради близостта на Общината със столицата. Генераторите от бизнеса ползват общинската система за събиране на битовите отпадъци.

Съгласно Методиката, с оглед предпазване от безсмислено подробно зонироване се препоръчва:

- При общини с генерирани отпадъци до 1 500 тона годишно - зонироване да не се прави;
- При общини с генерирани отпадъци до 7 500 тона годишно - зонироване до 2, в отделни случаи до 3 зони;
- При по-голямо количество генерирани отпадъци - се допуска зонироване според възможностите за това и желанието на възложителя.

През 2016 г. и двете общини от Регион Горна Малина са провели практически четири сезонни проучвания за определяне на морфологичния състав на образуванията от населението битови отпадъци. Проучванията са проведени при съблюдаване спазването на указанията, посочени в Методиката за определяне на морфологичен анализ.

Въз основа на проведените четири сезонни проби е определен дялът на материалите в битовите отпадъци на Общините Елин Пелин и Горна Малина, като средно притеглените определени стойности са представени на следващите таблици.

Таблица №25. Средно притеглен морфологичен състав на отпадъците на Община Елин Пелин

Вид отпадък	Пролет		Лято		Есен		Зима		Средно	
	количество (кг)	%	количество (кг)	%	количество (кг)	%	количество (кг)	%	количество (кг)	Средно тегловен %
Пластмаса	41,39	8,20%	47,75	9,18%	39,12	7,47%	34,29	8,29%	162,55	8,28%
Хартия	29,49	5,84%	42,28	8,13%	30,20	5,76%	27,24	6,59%	129,21	6,58%
Картон	17,68	3,50%	23,76	4,57%	16,33	3,12%	13,64	3,30%	71,40	3,64%
Метал	9,20	1,82%	9,89	1,90%	9,65	1,84%	6,89	1,67%	35,64	1,82%
Стъклени отпадъци	36,43	7,21%	33,04	6,35%	38,81	7,41%	35,77	8,65%	144,04	7,34%
Кожи	5,46	1,08%	0,65	0,13%	7,74	1,48%	6,71	1,62%	20,56	1,05%
Гуми	7,49	1,48%	1,16	0,22%	8,01	1,53%	7,18	1,74%	23,84	1,21%
Текстил	9,41	1,86%	7,25	1,39%	8,05	1,54%	5,72	1,38%	30,43	1,55%
Композитни опаковки, фолиа	6,91	1,37%	6,21	1,19%	6,54	1,25%	5,43	1,31%	25,09	1,28%
Инертни	98,36	19,48%	125,21	24,08%	127,69	24,37%	97,37	23,55%	448,64	22,86%
Биоразградими	68,16	13,50%	67,57	12,99%	60,57	11,56%	47,10	11,39%	243,40	12,40%
Дърво	10,93	2,16%	7,88	1,52%	20,29	3,87%	10,01	2,42%	49,11	2,50%
Градински	101,79	20,16%	52,60	10,11%	90,34	17,24%	53,02	12,82%	297,76	15,17%
Опасни отпадъци	3,20	0,63%	1,15	0,22%	2,20	0,42%	0,57	0,14%	7,12	0,36%
Други	59,08	11,70%	93,67	18,01%	58,37	11,14%	62,56	15,13%	273,68	13,95%
Общо	505,00	100,00%	520,07	100,00%	523,90	100,00%	413,50	100,00%	1962,47	100,00%

Източник: Община Елин Пелин

Таблица №26. Средно притеглен морфологичен състав на отпадъците на Община Горна Малина

Компонент	Зима		Пролет		Лято		Есен		Средно	
	количество (кг)	%	количество (кг)	%	количество (кг)	%	количество (кг)	%	количество (кг)	Средно тегловен %
Пластмаса	46,32	11,94%	38,15	9,97%	34,92	9,21%	61,86	16,05%	181,25	11,81%
Хартия	25,90	6,67%	21,19	5,54%	27,13	7,16%	26,83	6,96%	101,05	6,58%
Картон	16,71	4,31%	12,27	3,21%	12,21	3,22%	14,53	3,77%	55,72	3,63%
Метал	4,64	1,20%	8,90	2,33%	6,56	1,73%	3,31	0,86%	23,42	1,53%
Стъклени отпадъци	15,45	3,98%	12,77	3,34%	15,86	4,18%	18,02	4,68%	62,11	4,05%
Кожи	3,02	0,78%	3,19	0,83%	2,77	0,73%	3,42	0,89%	12,40	0,81%
Гуми	4,57	1,18%	3,32	0,87%	3,80	1,00%	4,50	1,17%	16,19	1,05%
Текстил	11,47	2,96%	4,04	1,06%	21,29	5,62%	6,28	1,63%	43,08	2,81%
Композитни опаковки, фолиа	2,35	0,60%	2,13	0,56%	2,32	0,61%	2,84	0,74%	9,64	0,63%
Инертни	48,47	12,49%	55,75	14,58%	59,26	15,64%	56,73	14,71%	214,21	13,95%
Биоразградими	51,15	13,18%	51,45	13,45%	42,75	11,28%	42,16	10,94%	187,51	12,22%
Дървесни	7,56	1,95%	8,17	2,14%	13,26	3,50%	5,32	1,38%	34,31	2,24%
Градински	66,52	17,14%	86,25	22,55%	73,92	19,50%	47,55	12,33%	280,24	18,26%
Опасни отпадъци	4,11	1,06%	4,57	1,20%	2,41	0,64%	8,19	2,12%	19,27	1,26%
Други	79,76	20,56%	70,33	18,39%	60,55	15,98%	83,96	21,78%	294,60	19,19%
Общо	388,00	100,00%	382,50	100,00%	379,00	100,00%	385,50	100,00%	1535,00	100,00%

Източник: Община Горна Малина

Съобразявайки се указаният в Методиката, от така получените резултати е извършена преоценка на фракция „други“. Фракция „други“ се преразпределя към останалите основни компоненти на морфологичния състав, които се съдържат в нея. Тази фракция представлява отпадъци, които се намират в състояние, което не позволява те да бъдат причислени към някоя от определените фракции с методите на морфологичния анализ. Тези неопределими отпадъци са често в доста големи количества, поради което не следва да се пренебрегват. От друга страна не съществува приложима процедура, с която може да се определи какво точно се съдържа в тях. От някои анализи и проведени наблюдения е стигнато до заключението, че те съдържат около 65% инертни несортируеми материали (строителни, пепел от твърди горива, пръст, сгур) и около 25% биоразградими отпадъци. Цялостното обхващане на потока битови отпадъци налага към така изчисления морфологичен състав да се отразят и количествата разделно събрани отпадъци от Организацията по оползотворяване, опериращи на територията на общината. За тази цел към всяка фракция (компонент) образувани смесени отпадъци са включени и съответните количества разделно събрани отпадъци от същата фракция, като по този начин са се получили количествата образувани отпадъци по фракции от населението, събрани чрез системите за сметосъбиране на всяка от общините и чрез системите за разделно събиране на отпадъци.

На територията на общините от Регион Горна Малина са обособени зелени площи в размер на 238,3 дка, които се поддържат ежегодно, като се извършва пролетно и есенно косене и подрязване. Тези дейности, съгласно одобряваните ежегодно общински бюджети се извършват средно по около 3 пъти в годината. Образованите разделно събрани зелени отпадъци следва да бъдат включени в състава на образованите битови отпадъци от територията на всяка от общините в Региона. Количества образувани през 2016 г. битови отпадъци от общината с включени разделно събрани зелени отпадъци от поддържаните зелените общински площи и количествата разделно събрани отпадъци от опаковки са представени на следващите таблици.

Таблица №27. Образувани през 2016 г. битови отпадъци от Община Елин Пелин

	Фракция (компонент)	%	тона
Средно притеглен морфологичен анализ	Хранителни	12,40%	1274,98
	Хартия и картон	10,22%	1 050,78
	Пластмаса	8,28%	851,46
	Композитни	1,28%	131,44
	Текстил	1,55%	159,41
	Гума	1,21%	124,88
	Кожа	1,05%	107,69
	Градински	15,17%	1 559,69
	Дървесни	2,50%	257,22
	Стъкло	7,34%	754,52
	Метали	1,82%	186,68
	Инертни	22,86%	2 350,01
	Опасни	0,36%	37,31
	Други - неопределими	13,95%	1 433,54

	Общо	100,00%	10 279,61
Разделно събрани битови отпадъци	Хартия	0.06%	6.17
	Пластмаса	0.07%	6.93
	Стъкло	0.17%	18.03
	Метали	0.00%	0.21
	Други	0.00%	0.00
	Общо		31.34
Разделно събрани зелени отпадъци	Зелени площи	дка	88.30
	Зелени	т/дка	132,45
	Санитарна сеч	т/дка	79,47
	Общо	тона	211,92
Морфологичен анализ с разделно събраните фракции	Хранителни	12,37%	1 274.98
	Хартия и картон	10,25%	1 056.95
	Пластмаса	8,32%	858.39
	Композитни	1,27%	131.44
	Текстил	1,55%	159.41
	Гума	1,21%	124.88
	Кожа	1,04%	107.69
	Градински	15,13%	1 559,69
	Дървесни	2,49%	257.22
	Стъкло	7,49%	772.56
	Метали	1,81%	186.89
	Инертни	22,79%	2 350,01
	Опасни	0,36%	37.31
	Други - неопределими	13,90%	1 433.54
	Общо	100.00%	10 311

Източник: Община Елин Пелин

Таблица №28. Образуване през 2016 г. битови отпадъци от Община Горна Малина

Описание	Фракция (Компонент)	Данни към 2016 г.	
Средно притеглен морфологичен анализ	Хранителни	12,22%	324,98т
	Хартия и картон	10,21%	271,70т
	Пластмаса	11,81%	314,13т
	Композитни	0,63%	16,71т
	Текстил	2,81%	74,66т
	Гума	1,05%	28,06т
	Кожа	0,81%	21,49т
	Градински	18,2%%	485,68т
	Дървесни	2,24%	59,47т

	Стъкло	4,05%	107,64т
	Метали	1,53%	40,9т
	Инертни	13,95%	371,25т
	Опасни	1,26%	33,40т
	Други - неопределими	19,19%	510,58т
	Общо	100,00%	2 660,34 т.
Събрани от Организации по оползотворяване	Хартия - син контейнер	0.045%	1,23 т.
	Пластмаса - жълт контейнер	0.125%	1,30 т.
	Стъкло - зелен контейнер	0.002%	3,65 т.
	Метали	0.214%	0,07 т.
	Общо		6,25 т.
Разделно събрани зелени отпадъци	Зелени площи	дка	151,00
	Зелени	т/дка	226,50
	Санитарна сеч	т/дка	135,90
	Общо	тона	362,40
Обобщен морфологичен анализ	Хранителни	12,19%	324,98т
	Хартия и картон	10,24%	272,93т
	Пластмаса	11,83%	315,43т
	Композитни	0,63%	16,71т
	Текстил	2,80%	74,66т
	Гума	1,05%	28,06т
	Кожа	0,81%	21,49т
	Градински	18,21%	485,68т
	Дървесни	2,23%	59,47т
	Стъкло	4,17%	111,29т
	Метали	1,52%	40,66т
	Инертни	13,92%	371,25т
	Опасни	1,25%	33,40т
	Други - неопределими	19,15%	510,65т
	Общо	100,00%	2 667т

Източник: Община Горна Малина

Инертните отпадъци в общините от Региона в по-голямата си част може да се приеме, че са строителни отпадъци, депонирани заедно с битовите. Регионалната система за обезвреждане на отпадъците - Горна Малина не разполага със сепарираща инсталация и съответно постъпващите строителни отпадъци не се отделят.

В предишните години не е правен морфологичен анализ на образуваните отпадъци, но след охарактеризиране на постъпващите на депото отпадъци, са разделени на Регионалното депо и за периода 2010 – 2015г. са депонирани следните видове отпадъци, представени на следващата таблица.

Таблица №29. Депонирани отпадъци в Регион Горна Малина

Вид отпадък	2015г	2014г	2013г	2012г	2011г	2010г
Смесени битови отпадъци /т	13464	13126	12554	13684	13018	13558
Производствени/ т	756	714	1290	1722	1616	1772

Източник: Община Горна Малина

С Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци са въведени изисквания за поетапно намаляване количеството на депонираните биоразградими отпадъци. Към момента не се прилагат практики за осигуряване изпълнението на това изискване. В тази връзка и в съответствие с целите на Национален план за управление на отпадъците за периода 2014-2020 г. се предвижда подготовката на проект за отпускане на финансиране за изграждане на компостираща инсталация.

Разделно събраните битови отпадъци в Региона по данни на ИАОС (<http://eea.government.bg/bg/nsmos/waste/naredba-razd-sub>) са представени на следващата таблица.

Таблица №30. Разделно събрани битови отпадъци в Регион Горна Малина

Вид отпадък	2013 г	2014 г	2015 г
Разделно събрани биоотпадъци, предадени за оползотворяване, в т.ч. рециклиране/тон	-	-	2
Събрани битови отпадъци, предадени за оползотворяване, в т.ч. рециклиране/тон	-	1 665	3 797
Количество на разделно събраните отпадъци на територията на общината, в т.ч.: хартия и картон, стъкло, метали, пластмаси, едрогабаритни, дървесни, текстилни, биоразградими, опаковки, ИУЕЕО, НУБА, ИУГ и др. и предадени в съоръжения за третиране на отпадъци/тон	3 162	-	-

Източник: ИАОС

На територията на Региона не функционира друга система за третиране на отпадъците, а изхвърлянето на твърди битови отпадъци на нерегламентирани места не е установявано, от което може да се заключи, че в Регион Горна Малина няма нерегламентирани сметища. Предприети са действия за постепенно извършване на рекултивация на селските сметища, ползвани в годините преди да бъде изградено депото.

СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Съгласно определението в ЗУО „*Строителни отпадъци*“ са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/БЮ на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква „а“ от Директива 75/442/ЕО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения. Това най-общо са отпадъците, получени в резултат на строителната дейност на строителни площадки, както и отпадъци от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения. Състоят се главно от бетон, тухли, камъни, земни маси и керамика, изолации, дървени материали и пластмаси, хидроизолации, керемиди и др.

Основното количество строителни отпадъци се генерират от дейността на фирми, извършващи строителна и ремонтна дейност. На територията на Региона няма специално депо за СО.

Дейностите по събиране, транспортиране и съхранение на строителни отпадъци се извършва от лица, притежаващи разрешение по чл. 35 от ЗУО (ДВ бр.105 от 2016г.).

Строителните отпадъци от региона постъпват на депото за неопасни отпадъци заедно със смесения битов отпадък. Към настоящия момент няма данни за генерираните и депонирани строителни отпадъци. На територията на региона няма инсталация за рециклиране на строителни отпадъци.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите. За строителните отпадъци, от обичайните ремонти на жилищата, няма надеждна форма, по която да бъдат контролирани.

Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на съоръжения за материално оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци, което може да се извърши в сътрудничество с другите общини от региона и частния сектор.

Правилното регулиране на дейностите, свързани със строителните отпадъци и контрола върху тях са регламентирани със Закона за управление на отпадъците, Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

В Община Горна Малина предстои актуализация на общинската Наредба за управление на дейностите по отпадъците на местно равнище, съгласно новите разпоредби на ЗУО, което обхваща и регламентирането на дейностите на строителните отпадъци. В бъдеще в общините от Региона ще може да се получават надеждни данни в случаите, когато се извършват процедурите за одобрение на планове за управление на строителните отпадъци и инвестиционните проекти, както и при проверката на документите, с които възложителите на строителството доказват изпълнението на целите за рециклиране на строителни отпадъци.

ПРОИЗВОДСТВЕНИ ОТПАДЪЦИ

„Производствени отпадъци“ са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица. Това са количества вещества (продукти, остатъци, суровини и материали), несъдържащи вредни замърсители, създаващи риск за здравето на хората и околната среда, които не могат да се използват в производството (поради липса на технологии или пазар), не могат да бъдат продадени и от които притежателят желае или е длъжен да се освободи. За тяхното отстраняване обикновено се грижат самите предприятия.

Изискванията за управление на производствените отпадъци са регламентирани в Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци, приета с ПМС №53/1999 г. (ДВ, бр. 29 от 1999 г.).

На територията на Регион Горна Малина се формират отпадъци типични за производствените предприятия в общините – органични отпадъци от хранително вкусовата промишленост, дървесни и отпадъци от дървопреработващата сфера. Неопасните отпадъци, образувани от производствените предприятия се смесват с битовите отпадъци и се депонират на Регионалната система за обезвреждане на отпадъците.

За планиране на капацитета на общинските системи за събиране и транспортиране на отпадъците до регионалното депо е необходимо отчитане на количествата на производствените отпадъци от предприятията. За целта е необходима първоначална оценка и получаване на информация от предприятията за количествата отпадъци, за които се ползва общинската система за събиране и транспортиране.

Основните проблеми при третиране на производствените отпадъци са свързани с:

- липсата на съоръжения за третиране на някои видове отпадъци – биоразградими отпадъци, което води до смесването им с битовите отпадъци;
- непълното организиране на разделно събиране и оттам невъзможността за рециклиране и оползотворяване и отчитане на количествата;
- депониране на голяма част от производствените отпадъци, което води до бързото изчерпване на капацитета на регионалното депо.

Проблемите с някои видове отпадъци като черни и цветни метали, хартия, картон, стъкло и някои пластмасови отпадъци са решени до голяма степен, но общините от Региона не получават данни за количествата, което затруднява отчитането на изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци.

На Регионалното депо се приемат за депониране само производствени отпадъци, които са разрешени с Комплексното разрешително. Фирмите, които депонират производствени отпадъци на Регионалното депо, извършат основно охарактеризиране на видовете производствени отпадъци, съгласно Наредба № 8 / 2004г.

ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ

„Опасни отпадъци“ са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към ЗУО. Този вид отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор. Към тях спадат отработени масла и нефтопродукти,

негодни за употреба батерии и акумулатори, медицински отпадъци, бои и лакове, детергенти, пестициди и др.

Изискванията за третиране и транспортиране на опасни отпадъци са регламентирани в Наредбата, приета с ПМС №53/1999 г. /ДВ, бр. 29 от 1999 г., Наредба № 1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения (обн., ДВ, бр. 13 от 17.02.2015 г.) и в наредбите за масово разпространените отпадъци. Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно Класификация на отпадъците се водят на отчет в РИОСВ.

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране, съхраняване (оползотворяване с код R13 по смисъла на приложение № 2 към §1, т. 13 от допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО и/или обезвреждане с код D15 по смисъла на приложение № 1 към § 1, т. 11 от ДР на ЗУО), оползотворяване, в т.ч. рециклиране и/или обезвреждане, включително подготовка преди оползотворяване или обезвреждане на опасни отпадъци, водят отчетни книги и представят годишни отчети. Опасните отпадъци от фирмите се събират и съхраняват отделно в закрити складове и се предават за третиране на физически или юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО или Комплексно разрешително, въз основа на писмен договор.

Потокът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба. С цел проследяване на превозите на опасните отпадъци, товародателите са длъжни да изготвят идентификационен документ, който се попълва за всеки отпадък последователно от товародателя, превозвача и товарополучателя.

Най-голям дял в общото количество имат отработени моторни и смазочни масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), както и излезли от употреба флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак.

На територията на община Горна Малина са разположени 30 циментови "Б-Б кубове" в които се съхраняват негодни за употреба пестициди от бившите ТКЗС. Начинът за съхраняване на препаратите изключва напълно възможността за контакта им с околната среда. Община Горна Малина не е включена в системата за постоянен контрол на чистотата на атмосферния въздух на МОСВ и МЗ.

МОСВ стартира идентифициране на складовете и съхраняващото се в тях на територията на цялата страна, с цел определяне на необходимите финансови средства за изнасяне зад граница и унищожаване на негодните за употреба препарати за растителна защита.

Дейностите по третиране на опасните отпадъци, образувани от дейността на предприятията се извършват в съответствие с разрешителните им документи за дейности с отпадъци без да се ползват общинските инфраструктури.

В Общините Елин Пелин и Горна Малина няма организирана система за отделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата, поради това голяма част от тях се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

На територията на Региона все още няма сключени договори за въвеждане на системи за отделно събиране на отработени масла; излезли от употреба гуми (ИУГ); излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО). Не са обособени „точки" с контейнери за събиране на НУБА и ИУЕЕО или местата за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори, излезли от употреба гуми, и отработени масла, както и утвърден график за кампанийното им събиране.

БОЛНИЧНИ ОТПАДЪЦИ/ОТПАДЪЦИ ОТ ХУМАННОТО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Медицинските отпадъци имат някои по специфични характеристики и изискват специално третиране. Болничният отпадък може да носи зарази, поради което следва да бъде отделен от другите смесени отпадъци, за се избегне заплахата за общественото здраве. В този отпадък се включват превръзки, остатъци от лекарства и опаковки, лабораторни проби, използвани инструменти и системи, хирургически отпадъци и др.

Отговорността за управлението на болничните отпадъци е на медицинските заведения, в които се образуват. Към момента не функционира система за получаване на данни за болничните отпадъци в общината. Опасните отпадъци, които могат да се генерират на територията на общината от хуманното здравеопазване са от специализирани болнични заведения; Стоматологични лекарски практики; Медико-диагностични лаборатории, но съобразявайки се с действащото секторно законодателство, данните не се докладват на общините. Поради липса на собствено съоръжение за обезвреждане на опасните болнични отпадъци на територията на болничните заведения и на територията на Региона, опасните отпадъци се предават на фирми, притежаващи разрешително за дейности с опасни отпадъци, съгласно действащото законодателство. За ефективно прилагане на контрол на местно ниво е необходимо да се създаде система за събиране и обработка на данни за количествата отпадъци, образувани на територията на всяка една от общините. В съответствие със ЗУО и Наредба № 1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения (издадена от министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 13 от 17.02.2015 г.), дейностите по събиране и третиране на медицинските отпадъци са задължение на лицата, които ги образуват и по конкретно: лечебните заведения по чл. 8, 9 и 10 от Закона за лечебните заведения; здравните заведения по чл. 21 от Закона за здравето.

В заключение относно проблеми по отношение на събирането на данни може да се обобщи, че на територията на общините е необходимо създаването на система за събиране и обработка на данни от изпълнителите, които имат договори с общините и предприятията с общинско участие, както и получаването на информация от лица, извършващи събиране на рециклируеми отпадъци на търговска основа и въвеждане на механизми за получаване и оценка на достоверността на отчитаните от организациите по оползотворяване количества. Всичко това ще спомогне за установяване изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци.

УТАЙКИ ОТ ПСОВ

В съответствие с принципа „Замърсителят плаща“, управлението на утайките от градската пречиствателна станция за отпадъчни води е задължение на притежателя им. На територията на Региона има монтирани локални станции за пречистване на отпадъчни води от някои предприятия и къщи. Формираните от тях утайки се събират с битовите отпадъци.

Поради липса на Общинска пречиствателна станция не се формират утайки от пречистване на селищни канализационни води, които се изпускат директно в канализационния колектор.

Изграждането на пречиствателна станция е приоритетна мярка във всяка една от общините.

VIII.1.3. ПРИЛОЖЕНИЕ № 3. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ

Анализът на инфраструктурата за отпадъците цели определянето на степента на изпълнимост на изискванията за третиране на различните видове отпадъци. Системата за събиране на отпадъци е обхванала цялата територия на Региона, като включва всички населени места на територията и на двете общини.

Образуваните твърди битови отпадъци се депонират на Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Горна Малина и Елин Пелин, с. Горна Малина, което е въведено в експлоатация от 01.07.2003г. Депото е изградено съгласно изискванията на нормативната база. При изграждането му са предвидени всички мерки и мероприятия за следене състоянието на околната среда в района на депото и за недопускане на замърсявания, произтичащи от експлоатацията на съоръжението. Отпадъците се обработват ежедневно и се запръствят.

Количеството на депонираните твърди битови отпадъци се определя чрез електронна везна/автокантар, която е поставена на входа на депото. Специализираните сметоизвозващи машини и самосвали преминават през нея при влизане и излизане от депото. Везната е свързана със специален софтуер и количеството на постъпилите неопасни отпадъци се отчитат ежемесечно.

Няма изградени претоварни станции на територията на общината. Регионалното депо Горна Малина е разположено на средно разстояние от около 10 км от общинския център на Горна Малина и на 12 км от Елин Пелин и не се налага претоварване с цел спестяване на разходи.

На територията на двете общини няма разположени съдове за разделно събиране на „зелени отпадъци“ и пепел. Тези отпадъци се събират и депонират заедно с битовите отпадъци на депото.

В община Горна Малина се експлоатират: Специализирани автомобили, марка „Волво“ – 1 бр.; Специализирана машина, марка „Брушер“ – 1 бр.; Камioni, марка „Хюндаю“ – 2 бр. Използваната техника в Община Елин Пелин е: сметосъбираща техника на фирмите: „Мерцедес“, „МАН“, „ДАФ“; машинно метене: „Унимог“, „Ифа“; машинно миене: „Мерцедес“, „Шкода“; снегопочистване: „Ивеко“, „Магерус“, „Унимог“.

Отпадъците в сменяемите съдове (контейнери) се извозват до депото в същите съдове, в които се събират и съхраняват. Те се транспортират на по-голям интервал, но изискват по-високи транспортни разходи. Автомобилите за контейнерите с обем 4м³ са предназначени за транспортиране само на един контейнер. Товарните и разтоварни работи са механизирани. Специализираните сметоизвозни коли с надстройка и устройство за пресоване на отпадъците имат увеличена полезна товароподемност чрез увеличаване на степента на уплътняване. В зависимост от отпадъците, средното уплътняване е 1:3. Този тип коли обслужват несменяемите съдове: тип „Бобър“, тип „Ракла“ и кофи „Мева“. Обслужването на кошчетата 0,06 м³ в парковете, градините и тротоарите се извършва ръчно. Организирано сметосъбиране и сметоизвозване се извършва на територията на целият Регион. Това е основната причина делът на транспортните разходи да е относително голям. За града относителният му дял е по-малък, отколкото този за селата.

Предимно в малките селища са поставени съдовете 4 м³ контейнери, които се обслужват от специализирани контейнеровози с висока проходимост и честотата на събиране е намалена. Разходите за тяхната експлоатация и амортизацията на техниката са по-високи. Изградената система и организация на работа съответства на нуждите на районите във всяка една от общините. През туристическите сезони има повишено генериране на битови отпадъци в курортните селища и графика за събиране на отпадъците се променя като се увеличава честотата на извозване и броя на съдовете. Извършва се преместване на съдове от места с намалена дейност през лятото (училища) и насочването им към по-натоварените места.

МАРШРУТИ ЗА СЪБИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В ГРАНИЦИТЕ НА НАСЕЛЕНОТО МЯСТО И ЗА ТРАНСПОРТИРАНЕ ДО СЪОРЪЖЕНИЯТА ЗА ТРЕТИРАНЕ

Във всяка от общините е възприета планово-регулярна система за транспортиране на отпадъците. Тя се състои в планомерно редовно транспортиране на отпадъците със специализирана техника в определени дни, по специално разработен график, без да зависи от обема на натрупаните отпадъци. Предимството на тази система се състои в това, че събирането и временното съхранение на отпадъците в жилищните райони е ограничено в установените срокове (обикновено от 1 до 3 дни) и специализираната техника работи равномерно.

Територията на всяка от общините е разделена на райони, а районите на участъци, за които е съставен график за събиране на отпадъците със специализираните автомобили. За всеки автомобил е съставена маршрутна карта за работата му през деня. При разработването на маршрутните графици на специализираните автомобили са съблюдавани следните правила:

- да се сведе до минимум повторния пробег на автомобилите по една и съща улица;
- по възможност маршрутите да се съставят по посока от центъра на населеното място към площадката за обезвреждане на битовите отпадъци;
- при прилагане на технологията с несменяеми съдове маршрутните графици се доуточняват, с оглед цялостното напълване на автомобилите;
- периодично графичите се актуализират с включване на новопостроените жилищни комплекси и други сгради – офиси, производствени и търговски обекти.

РАЗХОДИ ЗА СЪБИРАНЕ НА ТОН ОТПАДЪЦИ И НА ГЛАВА ОТ НАСЕЛЕНИЕТО

Разходите на на община Горна Малина за събиране и транспортиране на битовите отпадъци за 2015 г. са 203 972 лв, за депониране – 44 465 лв., за 2016 г. съответно за събиране и транспортиране и депониране на битови отпадъци са 281 065лв и 41 235лв. В община Елин Пелин са закупени съдове за ТБО за 2015 г., в размер на 16 020лв.

Транспортирането е междинна операция, с която събраните отпадъци се доставят на място за обезвреждането им. Техният дял в разходите по сметосъбиране е от съществено значение за планиране на необходимите средства за управление на отпадъците. Чрез организирано сметосъбиране са обхванати целите територии на общините, както и

всички населени места в тях. Системата покрива около 99% от населението в Региона. Предоставените услуги отговарят на реалните нужди на обхванатите територии.

Необходимо е да бъде изградена инфраструктура за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци на територията на Региона. Не е изградена инфраструктура за оползотворяване на ст Метални отпадъци от физически лица и от домакинствата могат да се предават на всички площадки и лица, които притежават съответното разрешително. Разплащанията по сделки с ОЧЦМ се извършват по безкасов път, но съгласно новите разпоредби това не се прилага за разплащания към физически лица, когато общата стойност на сключените от съответното физическо лице сделки с ОЧЦМ не надвишава 100 лв. в рамките на една календарна година. роителни отпадъци.

С решение на Конституционния съд на Република България е отменено изискването на ЗУО за безвъзмездното предаване на ОЧЦМ от битов характер. Във връзка с това и съгласно новите разпоредби на ЗУО (ДВ.105/30.12.2016 г.) гражданите могат да предават тези отпадъци срещу заплащане, когато общата стойност на сключените от съответното физическо лице сделки с ОЧЦМ не надвишава 100 лв. в рамките на една календарна година. Останалите отпадъци - едрогабаритни и опасни се предават безвъзмездно.

На регионален принцип е необходимо да се организира разделното събиране на следните отпадъци: 17 04 11 Кабели, различни от упоменатите в 17 04 10; 19 10 01 Отпадъци от желязо и стомана; 19 10 02 Отпадъци от цветни метали; 19 12 02 Черни метали; 19 12 03 Цветни метали; 20 01 11 Текстилни материали; 20 01 27* Бои, мастила, лепила/адхезивни и смоли, съдържащи опасни вещества; 20 01 28 Бои, мастила, лепила/адхезивни и смоли, различни от упоменатите в 20 01 27; 20 01 29* Перилни и почистващи препарати, съдържащи опасни вещества; 20 01 30 Перилни и почистващи препарати, различни от упоменатите в 20 01 29; 20 01 31 Цитоксични и цитостатични лекарствени продукти; 20 01 32* Лекарствени продукти, различни от упоменатите в 20 01 31; 20 01 40 Метали; 20 03 07 Обемни отпадъци.

В кодовете 20 01 27* и 20 01 28 попадат следните отпадъци: политура, грунд (за метали, дърво), боя, багрило, лак (за дърво) и продукти за поддържане на дървени изделия, смоли, лепила, аерозолни бои, бои за автомобили, бои за оцветяване на яйца, разтворители. В кодовете 20 01 29* и 20 01 30 влизат следните отпадъци: дезинфектанти, съдържащи киселини, алкохоли, алдехиди, пероксиди и др., препарати за почистване на стъкла, фурни, белина, отстраняващи петна, универсални почистващи повърхности за подове, бани, кухни, детергент. В код 20 03 07 се включват: едрогабаритни отпадъци от бита като шкафове, гардероби, легла, дивани, фотьойли, матраци и др.

В списъка на приеманите отпадъци са включени възможно най-много видове отпадъци, които могат да се образуват от жизнената дейност на домакинствата. Ежегодно същият ще се допълва и актуализира с цел обхващане на повече видове отпадъци, с което ще се създаде ефективна система за разделно им събиране.

ПРЕДВАРИТЕЛНО ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ

Отговорността за организиране и финансиране на предварително третиране на смесените битови отпадъци е на общинска администрация. До този момент са изпълнявани само част от операциите за предварително третиране на битовите отпадъци: намаляване на обема и улесняване на последващото третиране и оползотворяване. Отговорността за предварително третиране на строителните и производствени отпадъци е на

притежателите им. В съответствие с дефиницията по §1, т.25 от Наредба №6 / 2013 г., за да бъде определена една операция с отпадъци като „*предварително третиране*“, тя трябва да отговаря на следните критерии: Да е физичен, термичен, химичен или биологичен процес, включително сортиране; Да променя характеристиките на отпадъците, с цел: намаляване на обема им, намаляване опасните им свойства, улеснение по-нататъшното им третиране или повиши оползотворяемостта им.

Намаляване на обема - При съществуващите на територията на Региона общински системи на третиране на ТБО се използват физически методи за намаляване на обема им.

Намаляване на опасните свойства на отпадъците - Улесняване на по-нататъшното третиране на отпадъците и повишаване на оползотворяемостта им.

Сортиране - С поставянето на съдовете за разделно събиране на територията на Община Елин Пелин се извършва предварително сортиране на отпадъците, което намалява обема на тези, които се депонират. Към настоящият момент Община Горна Малина няма сключен с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки или други МРО.

Компактиране (намаляване на обема) – Използваните в общините сметоизвозващи машини, извършват компактиране (пресоване) на събраните смесени ТБО, което намалява обема им и позволява извозването на многократно по-голямо количество такива.

ДЕПОНИРАНЕ

Депонирането е основният метод за обезвреждане на отпадъци в Региона. Депото е изградено съгласно изискванията към площадките за разполагане на депа за отпадъци регламентирани в нормативната база Наредби №№12 и 13 от 1998 година, транспонирани в Наредба № 7 от 24.08.2004 година за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 81 от 2004 г.). и Наредба № 6 от 27.08.2013 година за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

Собственик на депото, където се депонират отпадъците от Община Горна Малина и община Елин Пелин е Община Горна Малина. Оператор на депото е „ЕКО ГОРНА МАЛИНА“ ЕООД. От месец октомври 2005 г. експлоатация на клетка №1 е възложена на фирма “Еко Горна Малина” ЕООД. С разрешение за ползване № СТ-05-1392 от 29.11.2011 г. са въведени в експлоатация и клетки № 2 и №3 - за неопасни отпадъци. На клетка № 2 се извършват операции по депониране от месец декември 2011 г., докато от декември 2012г. се депонира и в клетка № 3.

В комплексното разрешително на Регионалното депо за неопасни отпадъци са посочени кодовете и видовете отпадъци, съгласно Наредба № 2 за класификацията на отпадъците, които могат да бъдат депонирани. Ежегодно от РИОСВ София се извършва проверки по изпълнение на условията на издаденото разрешително.

В изпълнение на нормативните изисквания на Закона за управление на отпадъците, през 2016 г. е учредено регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Горна Малина, в което влизат Община Горна Малина и Община Елин Пелин. Общото събрание на сдружението е определило единна цена за депониране на тон отпадък, която ежегодно се актуализира. Сдружението работи съобразно изискванията на членовете от 23 до 28 от Закона за управление на отпадъците.

„Зелените отпадъци“ от парковете и градините, които са част от общия поток биоразградими отпадъци към настоящият момент постъпват за депониране.

Съгласно Наредба № 2 (ДВ бр.10/2013 г. изм. ДВ бр.86 01.10.2013 г.), се води отчетна книга за количествата и свойствата на депонираните отпадъци.

Кратко описание на технологията за депониране е представено по долу в текста.

Входящ контрол - Входящият контрол има за цел да допуска депониране само на неопасни отпадъци и производствени неопасни такива. Входящият контрол се осъществява от оператор-кантарджия, чието работно място е в сградата на автоматичната везна – КПП. Освен измерването и регистрирането на постъпващия отпадък, се извършва и визуална проверка на бордовите коли, превозващи отпадъка. Измерването става с електронна везна и данните се запамятват в компютъра, с който е оборудван кантара. Сметоизвозната кола минава през дезинфекционния трап и отива за разтоварване към съответната клетка.

Разтоварване - Отпадъците се разтоварват от колите на края на обръщателната площадка и се прибутват с булдозер (компактор), така че постепенно да се оформи път до най – ниската част на клетката с дебелина 1 м. Това се прави, за да не стъпва уплътняващата техника и сметоизвозващите коли върху дренажните тръби. По този начин се предпазва дренажната система и изолацията от компрометиране.

Уплътняване - След разтоварване на отпадъците се пристъпва към разстилане и уплътняването им на пластове от 0,20 м – 0,030 м до достигане височината 1,80 m на работния слой. Тези процеси се извършват върху определен за деня работен участък, чиято площ е в зависимост от конфигурацията на клетката, дневното количество постъпващ отпадък (около 180 м³) и уплътняваща техника.

Запръстяване - С разриването и прибутването на отпадъците за деня се оформя пресечена пирамида и странични откоси с наклон 1:3. Същият откос се запръстява временно с почвени материали с дебелина 0,50 м. Този дневен участък след това се запръстява с дебелина 0,20 м ежедневно. По този начин се оформят хоризонтите депонирани, запръстени и уплътнени отпадъци с височина 2 м. На всеки хоризонт се обособява площадка за временно съхранение на пръст за запръстяване на следващ участък. Земните маси се доставят със самосвал от площадка, разположена южно извън депото в непосредствена близост до стопанския двор. При сухо и ветровито време е необходимо ръсене на отпадъците с техническа вода с водоноски за намаляване на прахността.

Изолация на клетката - Дъното на депото е изолирано с PENД фолио върху глинен екран от 0,5 м, с Наредба № 8 (28.04.2004 г.) приема дебелината на рекултивационния слой от 1,8 m.

Изолационните слоеве по дъното и откосите на клетката са както следва: глинен екран – 0,5 м; PENД фолио – 2 мм; Геотекстилна мембрана.

С депонирането на отпадъците постепенно се затрупва и рамтата с обръщателна площадка. Сметовозните коли се движат между оформения табан от отпадъци. Задължително е да се следи състоянието на дигите от необлицована страна. Предвижда се те да бъдат затревени, но при поява на ерозионни каверни и дупки, последните ще бъдат тампониранни. По време на експлоатацията на депото инфилтратата от клетките постъпва в помпена станция и чрез тласкателен тръбопровод се връща за оросяване на

депонираните отпадъци. В закритите рекултивирани клетки количеството на инфилтратата намалява прогресивно.

Рекултивация на клетките - По проект е предвидено поетапно запълване на клетките, започвайки от клетка № 1 до клетка №3. В същата последователност клетките излизат от експлоатация и биват рекултивирани. Временната рекултивация е по откоси, които се припокриват при експлоатация на клетките.

Техническа рекултивация - При нея се оформят откосите от тялото на депото, като страничните откоси и горната повърхност на тялото на депонираните отпадъци се покриват с рекултивационни слоеве, както следва:

- Върху подравнената повърхност на отпадъците се полага газов дренажен слой от 0,50 м трошен чакъл;
- Отгоре се насипва слой уплътнена глина дебелина 1 м;
- На повърхността се полага слой хумус с дебелина 0,30 м, който служи за основа на биологичната рекултивация.

Техническата рекултивация е трайна и временна. Временната рекултивация е по откоси, които ще се припокриват при експлоатацията на клетките. Едновременно с извършване на техническата рекултивация по етапи се изгражда и газоотвеждащата система.

Биологична рекултивация - Биологичната рекултивация се състои в затревяване на площите след изпълнена техническа рекултивация. Затревяването се провежда на 3 етапа: I етап – обработка на хумусния слой и торене; II етап – подравняване и засяване на подходящи за района тревни смеси; III етап – валиране, торене, поливане и косене на тревните площи. Рекултивацията се извършва съгласно одобреният работен проект.

Дренажна система за инфилтриралите води - Инфилтриралите води, образували се в тялото на депото, се улавят и отвеждат от дренажната мрежа към събирателните шахти след всяка клетка. Посредством колектор от РЕНД тръби ϕ 500 мм се отвеждат към помпена станция за отпадъчни води, която е разположена след клетка №3, в най-ниската част на депото. Тя представлява стоманобетонова шахта с напречно сечение 2x2 м и дълбочина 2,5 м. Изолирана е с РЕНД фолио с дебелина 2 мм. На дъното с бетон е оформена водочерпна ямка и е монтирана потопяема канализационна помпа „БИБО“. Тази помпена станция е вградена с ретензионен басейн, който има за цел да задържи оттеклите се инфилтрирали води, получени при спиране ел. захранването на депото или при аварийна ситуация (спиране на помпата по различни причини, интензивни валежи, активно снеготопене и др.). Тласкателен (напорен) тръбопровод от РЕНД тръби с ϕ 110 мм отвежда препомпаните води до оросителната система на съответната клетка. В най-високата част на тласкателя (за всяка клетка) е монтиран спирателен кран в отделна шахта. Оросяването на отпадъците с инфилтриралата вода се извършва с противопожарен маркуч, който се премества ръчно ежедневно върху всеки нов участък на депото. По този начин се намалява количеството на инфилтратата и се активизират процесите на биохимичното разграждане на отпадъците.

Цена за депониране и обосновка на необходимостта от промяната ѝ с цел покриване пълните разходи за изграждане, експлоатация, мониторинг, закриване и след експлоатационни грижи за депото - Инвестициите свързани с дейностите закриване и рекултивация на депото се обезпечават чрез ежемесечни отчисления, съгласно чл. 64, ал.

3 от Закона за управление на отпадъците. Разходите по експлоатация на депото се очаква да нарастват, повлияни от увеличаването на материалните разходи и разходите за труд.

Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания и отпадъци

На територията на Региона се работи активно за премахване на нерегламентирани локални замърсявания със строителни и битови отпадъци. С поставяне на достатъчно на брой съдове на територията на общините от Региона и тяхното редовно извозване, се цели да не се допуска изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места.

VIII.1.4. ПРИЛОЖЕНИЕ № 4. АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ В СФЕРАТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ, С АКЦЕНТ ВЪРХУ КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ

Кметът на съответната община от Региона организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и Общинската Наредба по чл. 22 от ЗУО, като осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане.

Кметът на Общината отговаря за:

- осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;
- организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;
- разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
- организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;
- изпълнението на решенията на общото събрание на регионалните сдружения за управление на отпадъците и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
- организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
- разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;
- осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;
- почистването от отпадъци на общинските пътища;

- осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15 чрез интернет страницата си, както и по друг подходящ начин;
- поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;
- предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.

Осъществяването на дейностите се извършва от длъжностни лица в общините, на които Кметът е предоставил съответните правомощия. Отговорни в Община Горна Малина за управлението на отпадъците са: Кмет, зам. Кмет, гл. Експерт „Екология, Управление на Социални Програми и Проекти“ (ЕУСПП), както и „ЕКО Горна Малина“ ЕООД.

Отговорни в Община Елин Пелин за управлението на отпадъците са: Кмет, зам. Кмет, Началник отдел "Инвестиции, строителство и екология"; Старши експерт "Екология и земеделие"; Експерт "Екология озеленяване"; Инспектор "Екология" и „АЕС-Х“ ООД.

Длъжностните лица упражняват непрекъснат контрол върху екологосъобразното събиране транспортиране и третиране на отпадъците. Общините предвиждат мерки за обучението и квалификацията на служителите, отговарящи за дейностите по отпадъците, осигуряване на подходяща техника и оборудване, за да се гарантира:

- компетентност при разработване на нормативни актове, указания, планове и програми по прилагането на управление на отпадъците на местно ниво;
- ефективен контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията за управлението на отпадъците;
- ефективен контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията за разделно събиране на отпадъците;
- регионално управление на оползотворяването или обезвреждането на отпадъци и коопериране с други общини;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;
- подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане на инфраструктура за оползотворяване или обезвреждане на отпадъци.

ПРЕДПРИЕТИ ДЕЙСТВИЯ ЗА ОБЩО РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ ПО ОТПАДЪЦИТЕ С ДРУГИТЕ ОБЩИНИ

Съгласно Закона за управление на отпадъците, задълженията и правомощията на кметовете на населените места за създаване на Регионални системи за управление на отпадъците и общи изисквания:

- Общините, във всеки от регионите в Националния план за управление на отпадъците, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци;
- Регионалната система за управление на отпадъците има за цел да постигне тяхното ефективно събиране, транспортиране и третиране съобразно изискванията за приоритетен ред при управление на отпадъците, определен от чл.6, ал. 1 от ЗУО и за постигане изпълнение на задълженията на кметовете на общините по чл.19 от ЗУО.
- Общините – членове на Регионално сдружение, определят собствеността на регионалното депо и/или друго съоръжение за третиране на отпадъците, като

собствеността може да бъде: на общината, която е собственик на терена или има учредено право на строеж върху определения за изграждане терен; съсобственост на общините – членове на сдружението; съсобственост между финансиращия частен партньор и общината – собственик на терена, и/или общините – членове на сдружението; собственост на финансиращия частен партньор за съоръженията за подготовка преди оползотворяване или и обезвреждане и оползотворяване на отпадъците;

- Цената на третиране на тон отпадък, постъпил в регионалната система за управление на отпадъците, е еднаква за всички членове на регионалното сдружение и в нея не може да бъде калкулирана печалба на сдружението;
- Общината, не участваща в регионалната система за управление на отпадъци, може да ползва същата или друга такава при условия и цени, определени от съответното регионално сдружение;
- Общините, включени във всеки от регионите от Националния план за управление на отпадъците, създават по реда на ЗУО регионално сдружение;
- Общинският съвет на съответната община приема решение за участие в регионалното сдружение, копие от което се изпраща на кмета на общината, на чиято територия се предвижда изграждането или са разположени съоръжения за третиране на отпадъците;
- Общинският съвет на община от регион, включен в Националния план за управление на отпадъците, може да приеме решение за присъединяването ѝ към сдружение на общини от друг регион, при условие че не се осуетява създаването или функционирането на регионалното сдружение или регионалната система за управление на отпадъците в собствения ѝ регион след представяне на положителни становища на двете регионални сдружения и на РИОСВ;
- Членове на регионалното сдружение могат да бъдат само общини, като една община може да участва само в едно регионално сдружение;
- Регионалното сдружение възниква от датата на неговото първо общо събрание, протоколът от което се изпраща на министъра на околната среда и водите и на съответния областен управител;
- Регионалното сдружение е юридическо лице със седалище в общината, която е собственик на терена, върху който е изградено или се предвижда изграждането на съоръжението за третиране на отпадъци, или която има учредено право на строеж;
- Регионалното сдружение няма за цел да формира и не разпределя печалба, не придобива собственост. Неговата дейност се подпомага и осигурява от съответните общински администрации;
- Органи на управление на регионалното сдружение са общото събрание и председателят на сдружението;
- Общините могат да получат финансиране на проекти в областта на управление на отпадъците от европейските фондове, държавния бюджет, Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДОС) към Министерството на околната среда и водите или други национални публични източници на финансиране само след създаването на регионално сдружение. Разпоредба не се прилага в случаите, когато съответният регион се състои от една община;

- Община, която откаже да участва, предизвика забавяне, осуети създаването или функционирането на регионално сдружение и/или на регионална система за управление на отпадъците, заплаща вредите и пропуснатите ползи на останалите общини от съответния регион;
- Общото събрание на регионалното сдружение се състои от кметовете на участващите в него общини;
- Областният управител, а ако съответният регион попада на територията на две или повече области - техните областни управители, участват в общото събрание на регионалното сдружение без право на глас;
- Общото събрание на сдружението се свиква от неговия председател веднъж на 6 месеца или по искане на някое от лицата по ал. 1 или 2. Свикването става чрез писмена покана с дневен ред до лицата по ал. 1 и 2, копие от която се изпраща на министъра на околната среда и водите;
- Общото събрание се провежда, ако на него присъстват кметовете на всички общини, членове на регионалното сдружение;
- При липса на кворум събраниято се отлага за един час по-късно и се провежда, ако на него присъстват най-малко две трети от кметовете и те представляват най-малко две трети от жителите на всички общини - членове на регионалното сдружение;
- Общото събрание взема решения за: 1. избор на председател; 2. приемане на нови членове в регионалното сдружение; 3. даване становище за присъединяване на община към сдружение на общини; 4. определяне на отделните съоръжения за третиране на отпадъци, структурата и развитието на регионалната система за управление на отпадъци; 5. определяне на общините, които възлагат обществени поръчки за избор на доставчици и изпълнители по изграждането на елементите на регионалната система за управление на отпадъци, както и за представителността на общините в комисиите за провеждане на обществените поръчки; 6. разпределението на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1; 7. приемане на инвестиционна програма за развитието на регионалната система за управление на отпадъците; 8. определяне на реда и начините за събиране и разпределение на дължимата цена от потребителите на системата (общините - членове на регионалното сдружение); 9. даване на съгласие и определяне на цените в случаите, когато регионалната система за управление на отпадъците се ползва от общини извън регионалното сдружение или от други притежатели на отпадъци; 10. осъществяване на контрола на експлоатацията на регионалната система за управление на отпадъците и дейността на избрания оператор/и; 11. собствеността на регионалното депо и/или на съоръженията за третиране на отпадъци; 12. вътрешни правила за работа на сдружението; 13. други въпроси, свързани с дейността на регионалното сдружение;
- Община, която не изпълни решение на общото събрание в определения ѝ за това срок, отговаря за нанесените вреди и пропуснатите ползи на членовете на регионалното сдружение;

- Председателят на регионалното сдружение се избира измежду лицата, представляващи общините, членове на регионалното сдружение за срок, съвпадащ с мандата му като кмет;
- Председателят на сдружението участва в гласуванията на общото събрание наравно с останалите кметове на общини;
- Председателят на сдружението: 1. представлява сдружението; 2. изготвя дневния ред за заседанията на общото събрание; 3. свиква и ръководи заседанията на общото събрание; 4. поддържа достоверна информация за броя на жителите на общините - членове на регионалното сдружение, на основата на официалните данни от Националния статистически институт; 5. организира и ръководи изпълнението на решенията на общото събрание; 6. извършва други дейности, възложени му от общото събрание.

В изпълнение на нормативните изисквания на Закона за управление на отпадъците е учредено регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Горна Малина в което влизат Община Горна Малина и Община Елин Пелин. През 2005 г. е подписано споразумение между двете общини. С Протокол № 1 от 28.09.2016 г. е проведено Общо събрание, имащо за цел създаване на Регионално сдружение за управление на отпадъците, включени в Регион Горна Малина, съгласно Национална програма за управление дейностите по отпадъци 2014-2020 г., наричано Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Горна Малина.

Общото събрание на сдружението е определило единна цена за депониране на тон отпадък, която ежегодно се актуализира. Сдружението работи съобразно изискванията на членовете от 23 до 28 от Закона за управление на отпадъците.

VIII.1.5. ПРИЛОЖЕНИЕ №5. АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

На територията на региона функционира само едно депо за обезвреждане на отпадъци. Регионалното депо за депониране на твърди битови отпадъци (ТБО) влиза в експлоатация на 01.07.2003 г., като се ползва и Община Елин Пелин и Община Горна Малина. При изграждането му са предвидени всички мерки и мероприятия за следене състоянието на околната среда в района на депото и за недопускане на замърсявания, произтичащи от експлоатацията на съоръжението. Регионалното депо има следните клетки: клетки с №1,2 и 3 изградени за ТБО, в експлоатация са и трите клетки. На депото се приемат битови и производствени неопасни отпадъци от предприятия на територията на двете общини. От месец юли 2003 г. в експлоатация е въведена клетка №1 - за неопасни отпадъци, оператор е фирма "БКО" ООД. От м. октомври 2005 г. експлоатация на клетка №1 е възложена на фирма "Еко Горна Малина" ЕООД. Понастоящем депото се експлоатира с комплексно разрешително №301-Н1/2012 г. Въведени са в експлоатация клетки № 2 и №3 за неопасни отпадъци.

На територията на региона не съществуват нерегламентирани сметища. Постепенно се извършва рекултивация на селските сметища, ползвани в годините преди да бъде изградено депото.

На територията на общината все още има места, където се изхвърлят нерегламентирано строителни отпадъци. Това води до увеличаване на разходите на общинското предприятие за почистването им.

Мерките за предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания, които Общината може да предприеме касаят:

- Идентифициране и описване на всички ключови места, където е възможно образуването на локални замърсявания;
- Увеличаване броя на контейнерите;
- Ограничаване достъпа на автомобили до крайпътни дерета и места, там където е възможно, с цел да не се изхвърлят отпадъци с автомобили, каруци, камиони и др.;
- Подобряване на културата на населението, чрез разработване и прилагане на различни мерки, кампании, програми;
- Увеличаване броя на служебните лица, имащи статут на контролни органи и правомощия за съставяне на актове за административни нарушения;
- Поставяне на предупредителни знаци за забрана за изхвърляне на отпадъци на определени места;
- Ежегодно актуализиране и допълване на системите за организирано сметосъбиране и разделно събиране;
- Уведомяване на населението за начина и местата за изхвърляне на различните видове отпадъци.

VIII.1.6. ПРИЛОЖЕНИЕ №6. АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ПЛАНИРАНЕ, ФИНАНСИРАНЕ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕНИ И ТАКСИ ЗА УСЛУГИТЕ

Финансирането на управлението на отпадъците в общините на територията на Регион Горна Малина се извършва при спазване на общоевропейските принципи „Замърсителят плаща“ и „Разширена отговорност на производителя“. В съответствие с принципа „замърсителят плаща“ отговорността за финансирането на дейностите с отпадъците се поема от притежателя им или от лицето, което образува отпадъка. За смесените битови отпадъци отговорността за организирането и финансирането е на общинските администрации, тъй като в този случай лицата, които са образували отпадъците са населението и стопанските предприятия и те заплащат такса битови отпадъци, която постъпва в общинските бюджети.

Отчитайки факта, че производителите на продуктите, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци имат най-голяма отговорност за вредните въздействия върху околната среда, които оказва техния продукт. Въведен е и принципа „разширена отговорност на производителя“. В съответствие с него производителите на продукти, от които се образуват масово разпространени отпадъци, трябва да покрият разходите за третирането на отпадъците. По такъв начин производителите са заинтересовани да влагат рециклируеми и по-малко опасни материали, както и да предлагат продуктите си по начин, стимулиращ повторната им употреба и оползотворяване. В България производителите и вносителите на продукти изпълняват този принцип или като сами се ангажират с управлението на отпадъците, образувани от продуктите или като заплащат на организация по оползотворяване за извършването на тези услуги.

На територията на двете общини се предоставят следните услуги по управление на отпадъците:

- Осигуряване на съдове за съхранение на битови отпадъци - контейнери, кофи и други;
- Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депото или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци;
- Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- Прилагане на схемата за „Разширена отговорност на производителя“, посредством сключване на договори с организации по оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори.

Към момента не се извършват услуги по:

- Разделно събиране и транспортиране на хранителни и кухненски биоотпадъци от търговски обекти, детски градини и други подобни;
- Разделно събиране, транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на опасните битови отпадъци;

- Разделно събиране и транспортиране на други битови отпадъци (напр. рециклируеми отпадъци, пепел и сгурия, текстилни и други потоци битови отпадъци).

Финансирането на услугите и дейностите по събиране, транспортиране и обезвреждане на битови отпадъци се осъществява чрез събиране на такса „*Битови отпадъци*“, определена в годишен размер, въз основа на одобрена План-сметка за приходите и разходите за поддържане на чистотата, сметопочистването и сметоизвозването на територията на Общините за съответната година. Таксата се заплаща от населението и фирмите за съответните услуги и се формира на база данъчна оценка на недвижимите имоти, и съответно не отразява адекватно принципа „*Замърсителят плаща*“.

За физически лица и икономически субекти се използва различен промил от стойността на имота за определянето на такса битови отпадъци. В резултат на тази политика се получават диспропорции и кръстосано финансиране.

Разходите за услуги по управлението на отпадъците се възстановяват от събрани от населението чрез „*такса битови отпадъци*“, която е ‰ от стойността на имота (промил от оценената стойност на имота). Жителите плащат за услугите по управление на отпадъците в съответствие с техния стандарт на живот/жилищен стандарт. Промилните степени за такса смет са определени за три различни типа потребители: жители, промишлен сектор и търговския сектор.

Всяка община определя „*такса битови отпадъци*“, като процент от собствеността на имота, съгласно планираните бюджети, които се планират веднъж годишно и се гласуват на Общински съвет всяка година. Събраните такси се използват за заплащане на предоставените услуги.

Тарифите за отпадъците са изчислени с цел да се осигури поносима и финансово устойчива система за управление на отпадъците. Съгласно националното ръководство за отпадъци, трябва да бъде направена верификация по отношение на таксите за събиране и обезвреждане, като плащанията не трябва да надхвърлят 1% от средните месечни приходи за домакинство в община или в региона за управление на отпадъците. Тази граница може да бъде временно надхвърлена и да достигне максимално 1,5%, в случай че финансовата устойчивост е застрашена по друг начин. Това гранично ниво трябва да бъде взето предвид за цялата такса за управление на отпадъците, с изключение на разходите свързани с почистване на обществените места.

Таксите битови отпадъци в периода на експлоатация на съоръженията се формират съгласно изискванията на чл. 23 ал. 4 на ЗУО. Изчислена е обща такса в рамките на регионалната система за управление на отпадъците за всички членове на тази регионална система. Такса БО следва да се изчисли да покрива оперативните разходи на регионалната система, както и разходите за подмяна на амортизираното оборудване и механизация на регионалното депо и оборудването за разделно събиране на отпадъците. Такса БО за ЮЛ следва да се изчислява отделно, така, че да включва в себе си допълнително 100% от изградените активи, изчислена спрямо припадащата се част от генерираните количества отпадъци.

Новите изисквания на ЗУО и новите параметри на отчисленията по чл. 64 и разпоредбите на Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченият и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци, определят за

всяка една година следния размер на отчисленията за депа за неопасни отпадъци по чл. 2, ал. 3, т. 1 и 3. В разпоредбите на чл. 64, ал. 5 от ЗУО е посочено, че размерът на отчисленията за битови отпадъци се намалява, когато целите в съответния регион по чл. 49, ал. 9 от ЗУО са изпълнени от общините в съответствие с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6, както следва: с 50 на сто за целите за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал. 1, т. 1; с 50 на сто за целите за ограничаване на количествата депонирани битови биоразградими отпадъци, определени с наредбата по чл. 43, ал. 5. Намаленията в размера на отчисленията по ал. 5 се прилагат независимо едно от друго.

В изчислителния модел и особеностите при формирането на такса „битови отпадъци“ и проверката на нейната поносимост следва да се вземат предвид и разходите, които ще възникнат при спазване на новите изисквания по отношение разделното събиране на биоотпадъците, които ще породят нови категории разходи, а именно разпоредбите на чл. 5 и чл. 6 от Наредба за разделно събиране на биоотпадъците. Промените в изискванията на ЗМДТ по отношение базата за формиране на тази такса и промените, които биха настъпили в разходите на населението, свързани с плащанията по управлението на битовите отпадъци, както и в поносимостта на ново-формираната такса за населението, също следва да бъдат отчетени при формиране на таксата.

След влизането в сила на чл. 67, ал. 2 на ЗМДТ, възможността такса „битови отпадъци“ да се определя в промил върху данъчната оценка на имотите няма да бъде допустима и всяка община ще трябва да приложи методика, според която лицата ще заплащат за услугите по събиране и третиране на отпадъците такса, която ще бъде изчислена въз основа на количеството отпадък, което лицата генерират, на принципа „замърсителят плаща“ и която да може да покрива разходите на общините. С това изменение се очаква премахване на практиката на кръстосано субсидиране при формирането на такса „битови отпадъци“ и определяне на по-справедлив метод за нейното изчисляване. Посредством прехвърляне на част от настоящата финансова тежест върху лицата, които реално генерират и по-голямо количество отпадъци, се цели стимулиране на разделното събиране на рециклируемите и биоразградимите отпадъци. Резултатът от тази политика на следващ етап се очаква да бъде намаляване на количествата депонирани отпадъци и свързаните с това законови отчисления.

В допълнение на това освен двете категории отчисления, предвидени в чл. 60 и чл. 64 на ЗУО, трябва да се предвидят и разходи за постоянен мониторинг и периодичен анализ на морфологичния състав на битовите отпадъци, постъпващи на депо, както и разходи за проучване, проектиране на нови съоръжения или разширяване на съществуващите такива.

Възможни са следните подходи за изчисляване размера на таксата за битови отпадъци.

- Индивидуално измерено количество битови отпадъци за имота;
- Количество битови отпадъци за имота;
- Брой ползватели на услугата;
- Комбиниран подход;
- Тегло на отпадъците.

При определянето на подхода за изчисляване на такса битови отпадъци, следва да се вземат предвид местните условия и да се инициира кампания за информиране на обществеността, относно предприетите действия, очаквани резултати и ефекта от тях върху домакинствата. Очаква се, че базите при които таксата се определя на база теглото на

изхвърляните отпадъци ще бъдат по-ефективни от тези, при които таксата се определя според обема на отпадъците. Следователно този тип бази ще стимулират потребителите да уплътняват отпадъците, за да намалят таксата която заплащат. При схемите обвързани с теглото на изхвърляните отпадъци това не е възможно, поради което се смята че те ще имат най-силно мотивиращ ефект в посока намаляване количествата генерирани отпадъци. Схемите за таксуване, базирани на теглото или обема на изхвърляните отпадъци, са особено ефективни по отношение на биоразградимите отпадъци. Смята се, че въвеждането разделното събиране на биоотпадъците и повишаването на таксата в резултат на това, ще накара домакинствата да оставят голяма част от биоразградимите отпадъци в градините си, като в същото време ще насърчи домашното компостиране на част от градинските и кухненските отпадъци.

Разходите за сектор управление на отпадъците в Община Горна Малина през 2015г. за депониране са разходвани 44 465 лв., за сметосъбиране – 203 972 лв. или общо – 248 437 лв. През 2016 г. за депониране са разходвани 41 235 лв., за сметосъбиране – 281 605 лв. или общо – 322 840 лв. В разходите за сметосъбирането са включени заплати на 20 лица назначени по населените места. В Община Елин Пелин през 2015г. са разходвани капиталови разходи в размер на 16 020 лв. за съдове за ТБО.

VIII.1.7. ПРИЛОЖЕНИЕ №7. АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Информирането на населението за дейностите по отпадъци и опазване на околната среда е от съществено обществено значение. Необходима е редовна и заангажираща информация към населението, специално внимание към подрастващите за създаване на екологична култура и самосъзнание на гражданите.

В сайта на Община Горна Малина е създадена интернет форма за подаване на сигнали и контакт с администрацията на общината. В Община Елин Пелин е предоставен телефон за контакти с администрацията. И в двете общини липсва т. нар *горещ телефон* за подаване за връзка на граждани и юридически лица с общината за съобщаване на нередности във връзка с опазване на околната среда и обществения ред.

В общините не са разработени специализирани кампании за информационни – разяснителни политики, насочени към налични системи за екологосъобразно събиране и третиране на отпадъци, задълженията и отговорностите на гражданите, ползите от намаляване на генерираните отпадъци, тяхната повторна употреба и оползотворяване, с цел опазване околната среда.

Необходимите мерки, които трябва да се приложат сред населението в общината са:

1. Редовно предоставяне и актуализиране на информацията за околната среда;
2. Редовно предоставяне на актуализирана Заповед на Кмета за териториите, включени в организираното сметосъбиране;
3. Публикуване на график за места за събиране и транспортиране на ТБО, адрес, телефон и лица за контакт;
4. Ред и начин за изхвърляне на строителни отпадъци, образувани в резултат от битови дейности;
5. Ред и начин за прилагане на системата за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата;
6. Актуализиране на списък на местата, където гражданите могат да предават ИУМПС, ИУГ и т.н.;
7. Провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия, организирани специално за целта или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място, като специално внимание следва да бъде отделено на работата с подрастващите;
8. Получаване на обратна връзка за успеха на прилаганите мерки за управление на отпадъците.

VIII.1.8. ПРИЛОЖЕНИЕ № 8. АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИ

Общинската администрация предоставя информация в съответствие с документите, определени с нормативната уредба по управление на отпадъците. Не е създадена вътрешноведомствена уредба и специализирана информационна система, която да покрива основните направления на дейностите по управление на отпадъците в двете общини. Проблемът при осигуряване на данните за образуваните отпадъците в общините са продиктувани в следствие от разпоредбите на секторното законодателство, което налага информационен дефицит относно количествата образувани отпадъци, генерирани извън организираната система, т.е. данни за лицата, които сами си управляват образуваните отпадъци. Това са основно лицата, занимаващи се с изкупването на отпадъци от хартия, картон, пластмаса, метал, отпадъци от черни и цветни метали, събрани отпадъци извън системите за разделно събиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване, и батерии и акумулатори.

Необходимо е определяне на ясни правила и задължения за ежегодно предоставяне на информация от лицата, извън организираните системи от общините.

Основно информацията за образувани отпадъци на територията на Община Горна Малина се събира чрез Общинско предприятие „ЕКО Горна Малина“ и съответно фирма „АЕС-Х“ за Община Елин Пелин в качеството им на изпълнители на дейности по поддържане чистотата на териториите за обществено ползване, събирането, транспортирането на твърди и течни битови отпадъци, озеленяване, поддържане и реконструкция на зелената система, зимно поддържане, снегочистване и опесъчаване. Оператор на депото в Регион Горна Малина е „ЕКО ГОРНА МАЛИНА“ ЕООД.

VIII.2. ПРОГНОЗИ

За изготвяне на прогнозите за количествата на образуваните отпадъци и постигане на целите до края на програмния период на настоящата регионална програма е необходимо първо да се проследи текущото състояние на отпадъците, да се определи прогнозния брой на населението за периода до 2020 г., както и очакваната норма на натрупване за всяка от общините.

За охарактеризиране на демографското положение в региона са ползвани данните на Националния статистически институт (НСИ). За изготвянето на реалистична прогноза за броят на населението са отчетени и тенденциите за промяна на механичния прираст на населението. В основата на миграцията са главно: семейни причини, трудова заетост, подобри условия на живот и др.

Историческите данни за населението на България и Община Елин Пелин и Община Горна Малина по данни на НСИ са представени на следващата таблица.

Таблица №31. Население в Регион Горна Малина

Бр. жители	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Общо за страната	7 563 710	7 504 868	7 327 224	7 284 552	7 245 677	7 202 198	7 153 784
Община Елин Пелин	23222	23215	22751	22642	22463	22408	22231
Община Горна Малина	6583	6509	6281	6201	6115	6091	6832

Източник: НСИ

За разглеждания период в национален мащаб спадът на населението е с 409 926 души или около 5,42%. В Община Елин Пелин тенденцията е много или малко идентична с националната, намалението е с 991 души или 4,27%. В Община Горна Малина населението се увеличава значително през 2015 г., което представлява съществена разлика с установената до 2015 г. трайна тенденция към намаляване. До 2014 г. жителите на Община Горна Малина намаляват ежегодно с около 1,49%. Увеличението, установено през 2015 г. спрямо началото на обследвания период (2009 г.) е с 249 души или 3,64%, а спрямо предходната 2014 г. с 10,85%. Това може да се дължи на успешното оползотворяване на идентифицираният в програмата за развитие потенциал на общината:

- Близостта до София влияе пряко на развитие на икономическите социални процеси на територията на общината, които се влияят директно от разрастването на София;
- Красивата и съхранена природа, която ежегодно привлича все повече туристи, видно от стратегията за развитие на туризма в общината;
- Съхранените традиции, интересните туристически обекти (къщата на Елин Пелин, манастирите и пещерите) и запазеното екологично равновесие (посредством проведения регионален Референдум за недопускане на отпадъци и кариери) спомагат допълнително за увеличаване на потенциала и развитието на туризма;

- Осъществяването на различни по род екологични и природно ориентирани инициативи, като например детските зелени училища, организирани в с. Осоица, Коцево и Негушево;
- Материалната база и опита на местното население се възприемат като потенциал за развитието на леката промишленост, което води до повишаване интереса на родни и чуждестранни инвеститори;
- Очакваното създаване на технологичен парк на 147 декара, който се определя като приоритетен от общинското ръководство през следващия програмен период, изиграва положителна роля за връщане на част от населението от големите градове и София, обратно в общината;
- Предвидените в технологичния парк високотехнологични екологични производства, където ще се осъществява връзката между вузовете и бизнеса, между високите технологии и студентите, идея заимствана от технологичния парк в Щутгарт, предлага благоприятна среда за развитието на много малки и средни предприятия, които разширяват своята дейност на територията на общината;
- В Германия има над 300 технологични парка и резултатите са повече от позитивни. Останалите целеви групи не познават достатъчно добре идеята и достигнатия етап на реализация на технологичния парк;
- В програмата на общината за развитие има заложили няколко стълба: туризъм (краткотраен, уикенд, вилен), селско стопанство и екологични производства, които напълно съвпадат с вижданията на бизнеса, гражданите и администрацията;

Всички тези фактори оказват своето влияние върху положителния облик и развитието на общината, като показател за това са и повишеният интерес към недвижимите имоти на територията на общината от собственици, които не са жители на Община Горна Малина. На база на тенденциите за демографско развитие на населението на България се приема, че тенденцията за спада на населението в Община Елин Пелин ще се запази, като се очаква да се прояви леко забавяне, в резултата на аналогични процеси и обстоятелства, описани по-горе за Община Горна Малина.

Приема се, че демографското развитие на Регион Горна Малина ще протича при по-благоприятни социално-икономически процеси от тези, характерни за изследвания до момента период. Съобразявайки се така направените допускания са направени и прогнозите на населението за Региона.

Таблица №32. Прогноза на населението в Регион Горна Малина

Население бр. жители	2016	2017	2018	2019	2020
Община Елин Пелин	22 005	21 782	21 561	21 342	21 125
Община Горна Малина	6 744	6 676	6 608	6 541	6 474

Прогнозата за количеството на генерираните отпадъци предвижда, че количеството на отпадъците и (съответно търсенето на услуги по управление на отпадъците) ще се намалява, но темпът на намаление ще е по-малък в сравнение с този на населението. Това се дължи на благоприятните икономически и социални фактори, очакваният ръст на БВП, както и предприятиите от общините в Региона мерки за стимулирана на бизнеса, МСП, чрез ефективно и ефикасно реализиране на предоставяните чрез оперативните

програми, структурни и др. фондове възможности, както и благодарение на наблюдаваният ръст на туризма и повишената активност на имотния пазар.

Секторната нормативна уредба регламентира поетапно въвеждане в годините до 2020 г. на изисквания към услугите по управление на отпадъците, които настоящата система в региона не може да осигури напълно.

Количествата образувани битови отпадъци за дадена административна единица са в зависимост от броя жителите и потребителските навици и възможности. За да се отчетат тези фактори е въведен терминът „норма на натрупване“ (НН), отчитащ средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител. Тази норма се използва при определянето на потенциала за образуване на битови отпадъци в дадена общност. След анализ на наличната информация и резултатите от морфологичните проучвания е определена норма на натрупване за 2016 г., възлизаща на 394 кг/ж/год. за Община Горна Малина и 467 кг/ж/год. за Община Елин Пелин или средна норма за Региона от 431 кг/ж/год.

За прогнозиране ръста на битовите отпадъци са предложени три сценария, които се различават по различното нарастване на НН, като предполагат увеличаване на НН като дял от ръста на БВП, като се постига постепенно намаляване на този дял във времето и като резултат се получава постоянно нарастване на отпадъците, но с постепенно затихващ ръст.

При оптимистичния и прогресивен Сценарий 1 се предполага състояние близо до устойчивост през целия прогнозен период (ръстът на образуването на отпадъци е в рамките на 4-5% от ръста на доходите). Този сценарий, макар и привлекателен, изглежда малко вероятен, тъй като дори страните с най-висока екологична култура и дългогодишна практика в опазването на околната среда не са постигнали все още категорично етапа на устойчивост, дори и при факта, че нормата на натрупване при тях е по-висока от настоящата в страната.

Сценарий 2, който приемаме за базов, предполага прогресиращо относително разделяне водещо към слабо, но постоянно намаляване на годишна база, изразено в намаляване нормата на натрупване с около 2% ежегодно.

Сценарий 3, който считаме за по-малко вероятен от сценарий 2, предполага развитие при практически постоянно относително разделяне в първите години от намаляващото годишно нарастване, без постигане на устойчивост в края на прогнозния период, в условията на интензивните икономически промени и занижена обществена съзнателност относно околната среда.

Съобразявайки се гореописаните сценарии, в следващите таблици е представена информация за прогнозата на очакваното количество образувани отпадъци на двете общини, направена за целите на настоящата програма.

Таблица №33. Прогноза на нормата на натрупване в Регион Горна Малина

Норма на натрупване, кг/ж/год	2016	2017	2018	2019	2020
Община Елин Пелин	467	460	453	447	440
Община Горна Малина	394	389	383	377	372
Регион Горна Малина	431	424	418	412	406

Съобразявайки се със събраната и анализирана базова информация и данни, относно морфологичния състав на отпадъците, както и изчислените количества на отделните материали, съдържащи се в отпадъците и направените по-горе допускания, прогнозните количества и състав на битовите отпадъци за общините от Регион Горна Малина са представени на следващата таблица.

Таблица №34. Прогноза за Общините от Регион Горна Малина

Общини	Община Елин Пелин					Община Горна Малина				
Години	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
Население, жители	22 005	21 782	21 561	21 342	21 125	6 744	6 676	6 608	6 541	6 474
Норма на натрупване, кг/ж/год	467	460	453	447	440	394	389	383	377	372
Общо количество отпадъци, т/год	10 280	10 025	9 776	9 534	9 298	2 660	2 594	2 530	2 467	2 406
Хранителни	1 274,98	1 243,39	1 212,58	1 182,53	1 153,23	324,98	316,93	309,08	301,42	293,95
Хартия и картон	1 050,78	1 024,74	999,35	974,59	950,44	271,70	264,97	258,40	252,00	245,75
Пластмаса	851,46	830,36	809,78	789,72	770,15	314,13	306,35	298,76	291,35	284,13
Композитни	131,44	128,18	125,01	121,91	118,89	16,71	16,29	15,89	15,49	15,11
Текстил	159,41	155,46	151,61	147,85	144,19	74,66	72,81	71,01	69,25	67,53
Гума	124,88	121,79	118,77	115,83	112,96	28,06	27,37	26,69	26,03	25,38
Кожа	107,69	105,02	102,42	99,88	97,40	21,49	20,96	20,44	19,93	19,44
Градински	1 559,69	1 521,05	1 483,36	1 446,60	1 410,76	485,68	473,65	461,91	450,47	439,31
Дървесни	257,22	250,85	244,63	238,57	232,66	59,47	57,99	56,56	55,15	53,79
Съкло	754,52	735,83	717,59	699,81	682,47	107,64	104,97	102,37	99,84	97,36
Метали	186,68	182,05	177,54	173,14	168,85	40,59	39,58	38,60	37,64	36,71
Инертни	2 350,01	2 291,78	2 234,99	2 179,61	2 125,61	371,25	362,05	353,08	344,33	335,80
Опасни	37,31	36,38	35,48	34,60	33,74	33,40	32,57	31,77	30,98	30,21
Други - неопределими	1 433,54	1 398,02	1 363,38	1 329,60	1 296,65	510,58	497,93	485,59	473,56	461,82
Общо	10 279,61	10 024,90	9 776,50	9 534,25	9 298,01	2 660,34	2 594,42	2 530,14	2 467,44	2 406,30

VIII.3. ИНДИКАТОРИ

В съвременния динамичен свят всяка една институция използва индикатори (в зависимост от своята дейност), илюстриращи постигнатите цели и очаквани резултати. Няма инвестиционен проект или бизнес план без разработени индикатори, отчитащи нивото на изпълнение на поставените цели. Необходимо е да уточним, че все още не е прието представително определение на термина "екологичен индикатор" на световно и/или национално ниво. За дефиниране на това понятие се използва публикуваното в интернет страницата на ЕАОС определение: „Наблюдавана стойност, която е представителна за изследвания феномен”. Най-общо казано, индикаторите представят количествена информация, която обобщава различни и многобройни данни, като по този начин получената крайна информация може да бъде синтезирана. Изискването към

индикаторите за използване на „обективни измервания и данни“ поставя разнородни въпроси, чиито отговор не е еднозначно определим. Възприето по този начин, всички използвани данни са достоверни и непротиворечиви (изключвайки приетата допустима грешка). От една страна, това значително улеснява интерпретацията на резултатите за всяко едно изследване, т.е. еднозначно се доверяваме на получената синтезирана информация.

Използваният огромен набор от екологични индикатори илюстрира развитие в състоянието на околната среда като резултат от предприетите политики и поставени законодателни цели. По този начин екологичните индикатори се превръщат в необходим за взимането на политически решения инструмент, като се използват за:

9. осигуряване на информация по даден екологичен проблем във връзка с определяне сериозността на разглеждания феномен;
10. осигуряване законодателното развитие и определяне на приоритетни зони, идентифицирайки ключовите фактори, оказващи най-голям натиск върху околната среда;
11. мониторинг на ефективността от предприетите политически отговори (предприети действия).

Събраните данни ще послужат за оценка на ефективността на политиката за предотвратяване на отпадъците, за което е необходимо избор на подходящи индикатори. Оценката на ефективността е трудно осъществима тъй като мерките за предотвратяване на отпадъците е събирателно понятие за всички усилия за предотвратяване/намаляване образуването на отпадъци и избягване/намаляване на опасностите, свързани с отпадъците. Измерването на ефективността за предотвратяване на образуването означава да бъде измерено количеството на необразувани отпадъци, а измерването на намаляването на опасностите е равносилно на измерване на вреда, която не е причинена. Съществуват две главни категории индикатори за измерване на ефективността на политиката по предотвратяване на отпадъците – измерване на степента на участие в дадена инициатива или измерване на резултатите от инициативата.

Към първата категория могат да се отнесат например броя на разпространените брошури, степента на заинтересованост в дадена целева група и др. Те дават подробна информация за използвания инструмент, но чрез тях не може да се оцени реалното въздействие върху околната среда. Вторият вид индикатори измерват въздействието директно, но не може да се открие директна връзка между приложения инструмент и резултата от прилагането му. Пример за втората категория е делът на опаковките за многократна употреба. За оценка на успеха на политиката за предотвратяване на отпадъците трябва да се ползват и двата вида индикатори.

За измерване на успеха на настоящата програма следва да се използват индикатора за степента на взаимозависимост на количеството на образуваните отпадъци спрямо промяната на ръста на БВП и заложените количествени цели във всеки раздел. Необходимо е да се изберат и индикатори от първата категория за всеки конкретен инструмент за предотвратяване, които да се дефинират като изисквания в техническото задание на инструмента.

За подпомагане отчитането на заложените в плана дейности могат, освен посочените конкретни индикатори в плана, да се приложат следните допълнителни такива:

12. Проектирана и изградена компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци;
13. Изграден обществен събирателен център за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата;
14. Разработен масов баланс на отпадъците;
15. Процент на обхванато население от системи за събиране на опасни отпадъци от бита;
16. Постигнат процент рециклиране и оползотворяване на образуваните битови отпадъци;
17. Количества разделно събрани биоотпадъци предадени за компостиране;
18. Актуализирана местна нормативна наредба;
19. Актуализирана интернет страницата;
20. Изградена система за събиране на едрогабаритни отпадъци;
21. Брой експерти взели участие в проведени обучения в областта на управление на отпадъците;
22. Разработена информационна система за събиране, мониторинг и контрол на отпадъците, генериране на територията на общината;
23. Проведени разяснителни кампании.

VIII.4. ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА КОНСУЛТАЦИИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

В областта на отпадъците, нормативни основания за провеждане на консултации със заинтересованите страни се намират в чл. 4, ал. 2 от Рамковата директива за отпадъците (Директива 2008/98/ЕО), съгласно който държавите членки гарантират, че разработването на законодателство и политика по отношение на отпадъците е напълно прозрачен процес, като съблюдават съществуващите национални правила за консултациите и ангажирането на гражданите и заинтересованите лица. Препоръки относно консултации с обществеността се съдържат и в Директива 2003/4/ЕС относно достъпа на обществеността до информация за околната среда, в Методическите насоки на ЕК към страните членки за изготвяне на планове за управление на отпадъците на национално, регионално и общинско равнище.

През октомври 2010 г. Съветът за административна реформа към Министерски съвет одобри Методология за стратегическо планиране в Република България, която има за цел да обвърже процеса на стратегическо планиране в България със спазването на стандарти и принципи в стратегическото планиране. Чрез Методологията се създава стандарт на стратегическото планиране в администрацията и се пояснява смисъла на ключовите принципи на разработване и изпълнение на стратегическите документи, основен сред които е принципът на публично партньорство между институциите на публичната власт и гражданите и техните организации. В допълнение, Министерски съвет е изготвил Стандарти за провеждане на публични консултации, които улесняват публичните власти при идентифициране и привличане на заинтересованите страни в процеса на разработване на стратегически, планови, нормативни и други документи, и могат да

бъдат ползвани от служителите, които ще отговарят за организация и провеждане на консултативния процес.

Провеждането на консултациите на общините с обществеността при разработване на регионалните програми за управление на отпадъците следва да се осланя на основните принципи за прозрачност, равнопоставеност, документиране и осигуряване на обратна връзка.

Целесъобразно е процесът на обществени консултации да започне още в ранен етап от изготвяне на програмата. Като начало е необходимо да се идентифицират заинтересованите страни, така че да се осигури консултиране на всички важни интереси, а не само на ограничени групи от интереси.

Матрицата на заинтересованите страни позволява да се направят изводи относно:

24. Кои са основните интереси на заинтересованите страни и какво е преобладаващото им отношение към параметрите на промяната?
25. Каква е „картата на силите” - има ли ясно изразени центрове на съпротива, които предпочитат запазване на статуквото.
26. Съществуват ли на този етап сериозни рискове от деструктивно поведение на идентифицираните в матрицата заинтересовани страни?

В практически план това означава:

27. „активна работа” най-вече с институциите и субектите, които имат най-силни интереси и степен на влияние - такива в случая са идентифицираните заинтересовани страни, които са овластени да вземат решения на национално и местно ниво, като МОСВ, РИОСВ, общински съвети;
28. „поддържане удовлетвореността” сред страните, които имат интереси, но са с относително по-слаби възможности за непосредствено влияние (различните оператори и организации за оползотворяване на отпадъците, неправителствени организации);
29. поддържане на „добра информираност” на заинтересованите страни, които могат да влияят, но нямат непосредствени силни позиции и интереси в разработването и реализацията на Програмата (медии, население).

По принцип в областта на управление на битови отпадъци се идентифицират няколко групи заинтересовани страни:

30. Генератори на битови и приравнени на тях отпадъци и строителни отпадъци
 - Домакинства, представени от обществени съвети, неправителствени организации, съвети на етажна собственост и др.;
 - Търговски обекти, бизнес и други подобни, представени от бизнес асоциации, индустриални камари, браншови организации и др.;
 - Болници (за опасни отпадъци), клиники и др. здравни заведения представени от техните ръководства;
31. Доставчици на услуги по управление на отпадъците
 - Фирми за събиране и транспортиране на отпадъци;
 - Организации за оползотворяване на МРО;
 - Оператори на депа за отпадъци;
 - Оператори на други съоръжения и инсталации за третиране на

отпадъци;

32. Регулаторни органи - МОСВ, респективно РИОСВ, РЗИ, МВР, териториални подразделения на НСИ;
33. Формални и неформални групи за рециклиране на отпадъци;
34. Население.

Анализът на заинтересованите страни трябва да идентифицира и позиционира специфичните заинтересовани страни във връзка с разработване на регионалната програма за управление на отпадъците.

След като бъдат определени и позиционирани основните заинтересовани страни, се пристъпва към планиране на консултативния процес чрез избрани методи за консултиране. Обхватът на възможните методи за взаимодействие със заинтересованите страни е широк и се избира съобразно целите на комуникацията - информиране, убеждаване, консултиране.

Информирането предоставя информация на заинтересованите страни за хода на разработване на регионалната програмата и за нейното съдържание. За целите на информирането е подходящо да се използват съобщения в местните медии и други изяви в средствата за масово осведомяване, както и интернет страниците на общините. Следва да се отбележи, че информирането се явява необходимо условие за убеждаването и консултирането.

Убеждаването се състои в предоставяне на информация и аргументи, чиято цел е да се спечели подкрепата на заинтересованите страни. Убеждаването е също инструмент за взаимодействие между заинтересованите страни с доминиращо влияние с оглед постигане на консенсус между тях по едни или други аспекти на програмата. За целите на убеждаването могат да се използват работни срещи, кръгли маси, интернет страниците на общините, проучвания и др.

Консултирането търси участието на заинтересовани страни, за да се чуят и отчетат техните мнения и коментари и да се анализират различни варианти за развитие. За целите на консултирането могат да се ползват работни срещи, публични обсъждания, интернет допитване, анкетни карти, кръгли маси с широк кръг заинтересовани страни.

С оглед характеристиките на заинтересованите страни и възможностите за привличането им, подходящо е на първо място да се използват интернет страниците на общините. Чрез тях се предоставя информация, публикува се проектът на регионалната програма за управление на отпадъците и други свързани с нея материали. Други подходящи методи за обществени консултации са работни срещи с ключови заинтересовани страни, кръгла маса, провеждане на обществено обсъждане.

Настоящата регионална програма е разработена за да отрази в пълна степен измененията в секторното законодателство, както същата е в синергия с останалите одобрени програмни документи и стратегии на общините от Региона. Съобразявайки се това и предвид срокът за подаване на проектни предложения по процедура BG16M1OP002-2.002 „Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“, консултациите със заинтересованите страни ще се проведат, чрез метода на активна работа и съгласуване на програмата с регулаторните органи.

VIII.5. ПРОЦЕДУРА ЗА ОЦЕНКА ЗА СЪВМЕСТИМОСТ С ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА НА ЗБР

Изискванията и последователността на провеждане на процедурите са уредени в Закона за биологичното разнообразие и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., /обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007 г., изм. и доп., бр. 81 от 15.10.2010 г., в сила от 15.10.2010 г., бр. 3 от 11.01.2011 г., бр.94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012г.

Компетентен орган за провеждане на процедурата е РИОСВ, в териториалния обхват на която попадат всички общини от РСУО. За регионалната програма за управление на отпадъците в зависимост от вероятността от въздействието ѝ върху защитените зони и след проверка за допустимост по чл. 12 от наредбата, компетентният орган преценява начина на процедиране. За извършване на преценка за приложимата процедура възложителят на регионалната програма за управление на отпадъците на ранен етап уведомява компетентния орган чрез уведомление съгласно приложение № 1 към чл. 10, ал. 1 от цитирана по-горе наредба, като представя следната информация.

35. Информация за регионалното сдружение за управление на отпадъците: име, пълен пощенски адрес, лице за връзка - телефон, факс и адрес на електронна поща.

36. Обща информация за предложената програма:

- основание за изготвяне на програмата - нормативен акт;
- период на действие и етапи на изпълнение на програмата;
- териториален обхват (с посочване на общините);
- засегнати елементи на Националната екологична мрежа;
- основни цели на програмата;
- финансиране на програмата (например държавния и общинския бюджет, международни програми, финансови институции);
- срокове и етапи на изготвянето на програмата и наличие на нормативно регламентирано на изискване за обществено обсъждане или друга процедурна форма за участие на обществеността;

37. Орган, отговорен за прилагането на програмата;

38. Орган за приемане/одобряване/утвърждаване на програмата;

39. Друга информация по преценка.

Към уведомлението с горната информация се прилага:

40. Характеристика на програмата относно:

- инвестиционните предложения по приложение № 1 към чл. 92, т. 1 и приложение № 2 към чл. 93, ал. 1, т. 1 и 2 ЗООС и/или други инвестиционни предложения с предполагаемо значително въздействие върху околната среда, спрямо които предлаганият план/програма определя критерии, нормативи и други ръководни условия от значение за бъдещото им разрешаване или одобряване по отношение на местоположение, характер, мащабност и експлоатационни условия;

- мястото на предлагания план/програма в цялостния процес или йерархия на планиране, степен на подробност на предвижданията;
- 41. Задание за изготвяне на плана, програмата и проекта;
- 42. План-извлечения за ползване на гори;
- 43. Карта или друг актуален графичен материал на засегнатата територия, таблици, схеми, снимки и др. - по преценка на възложителя, приложения.

При установени непълноти, пропуски или неточности в уведомлението, компетентният орган изисква от възложителя да предостави допълнителна информация и определя срок за това. За улеснение на възложителите, на интернет страниците на МОСВ и съответните РИОСВ са представени образци на заявления, чрез попълването на които се представя горната информация.

При установяване на допустимост на регионалната програма за управление на отпадъците компетентният орган преценява вероятната степен на въздействие на програмата върху конкретните местообитания и/или видове - предмет на опазване в защитените зони.

Преценката се извършва въз основа на следните критерии:

- 44. характеристики на програмата: обхват, подробност, времева рамка, местоположение на предвижданите инвестиционни предложения спрямо защитената зона или нейни ключови елементи, кумулативни въздействия с други планове, програми и проекти и инвестиционни предложения;
- 45. характеристики на инвестиционните предложения: обем, площ, генерирани емисии и отпадъци, необходима инфраструктура, природни ресурси, предвидени за използване, продължителност на строителството, местоположение на инвестиционните предложения спрямо защитената зона или нейни ключови елементи, възможни кумулативни въздействия с други инвестиционни предложения, планове, програми и проекти;
- 46. значимост на вероятните въздействия самостоятелно или в комбинация с въздействия от други планове, програми, проекти и инвестиционни предложения по отношение на:
 - процент на загубената площ от дадено местообитание спрямо площта на местообитанието в защитената зона или в мрежата като цяло;
 - степен на фрагментация на местообитанието/местообитанията или популацията на вида/видовете спрямо първоначалното им състояние, продължителност;
 - времетраене на безпокойството на видове;
 - време за възстановяване на засегнатата популация;
- 47. природозащитно състояние на засяганите местообитания и видове - благоприятно или не.

Когато компетентният орган прецени, че има вероятност плановете, програмите и проектите/инвестиционните предложения да окажат значително отрицателно въздействие върху съответната защитена зона, компетентният орган издава решение да се извърши оценка за степента на въздействие на плановете, програмите и проектите/инвестиционните предложения върху защитените зони съгласно раздел IV от

Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони.

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ

1. Националният план за управление на отпадъците 2014–2020 г. и Националната програма за предотвратяване на отпадъците като част от него;
2. Национален стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.;
3. Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011-2020 г.;
4. Национален план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.;
5. Национална стратегия за околна среда (2009 - 2018 г.);
6. Програма за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за периода (2013 – 2022 г.);
7. Програма за изграждане на канализационни системи до 2023 г.;
8. Доклад върху пространственото разпределение на почвеното засушаване в България, 2006 г.;
9. Закон за опазване на околната среда;
10. Закон за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове;
11. Методически указания за разработване на регионални програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед № РЗ-211/31.03.2015 г. на Министъра на околната среда и водите;
12. Общинска програма за управление на отпадъците, на територията на Община Елин Пелин за периода 2014-2020, която е част от Общинската програма за опазване на околната среда;
13. Общински план за развитие на Община Елин Пелин (2014 - 2020 г.);
14. Общински план за развитие на Община Горна Малина (2014 - 2020 г.);
15. Общинска програма за опазване на околната среда на Община Елин Пелин;
16. Действащите общински стратегии, планове, програми и наредби, имащи отношение към управлението на отпадъците;
17. Национален план за защита при бедствия;
18. Трети национален план за действие по изменение на климата 2013-2020 г.;
19. Актуализиран Национален План за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в България - 2012 – 2020;
20. Проект-Стратегическа рамка за дългосрочно планиране и прогнозиране;
21. Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2014 година;
22. Balkan Ecology;
23. <http://www.wabd.bg/>
24. www.nsi.bg
25. <http://www.riew-sofia.org/>
26. <http://www.moew.government.bg/>
27. www.eea.government.bg
28. <http://natura2000.moew.government.bg/>
29. Други.